

تست‌های قانون اساسی

در آزمون‌های رسمی ۱۳۸۶ تا ۱۴۰۳
با پاسخ تشریحی

آمادگی آزمون ورودی مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری
در گرایش حقوق عمومی،
و آزمون‌های وکالت و قضاوت

گردآوری و پاسخ:
محمد علی جهانی پور

تست‌های قانون اساسی

تست‌های قانون اساسی از ۱۳۸۶ تا ۱۴۰۳

گردآوری و پاسخ‌از: محمدعلی جهانی پور (m.a.jahan.p@gmail.com)

نوبت و تاریخ انتشار: اول- به‌روزشده تا اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳ خورشیدی؛ نسخه اینترنتی.

* تغییر محتوای این کتاب به هر شکل، ممنوع بوده و قابل پیگیری می‌باشد.

* استفاده از مطالب این کتاب، صرفاً برای داوطلبان آزمون‌های حقوقی آزاد است.

* قطع کتاب، رقی است و علاقمندان به نسخه کاغذی، می‌توانند فایل پی.دی.اف را به یکی از

چاپخانه‌های تخصصی کتاب، ارائه داده تا آن را با کیفیت و در قطع رقی دریافت نمایند.

© تمام حقوق، محفوظ است.

- تست‌های این مجموعه، صرفاً در حدود متن قانون اساسی و تفاسیر شورای نگهبان قانون اساسی، از آزمون‌های رسمی سراسری استخراج شده است. داوطلبان آزمون‌های ارشد و دکترا، می‌بایست علاوه بر این تست‌ها، موارد ذیل را نیز مطالعه نمایند:
- ۱- آیین‌نامه داخلی شورای نگهبان
  - ۲- آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی
  - ۳- قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی
  - ۴- آیین‌نامه داخلی مجمع تشخیص مصلحت نظام
  - ۵- متن قانون اساسی مصوب ۱۳۵۸ و تغییرات آن در سال ۱۳۶۸

* سؤالات این کتاب، برای هر فصل از قانون اساسی، به ترتیب سال برگزاری آزمون، تنظیم شده است.

* سؤالات این مجموعه، از آزمون‌های کارشناسی ارشد و دکترای دانشگاه‌های دولتی در سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۴۰۳ و همچنین آزمون وکالت کانون وکلا در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ مستقیماً از محتویات دفترچه سؤالات منتشرشده توسط سازمان سنجش آموزش کشور استخراج گردیده است. آزمون‌های وکالت، تا قبل از سال ۱۴۰۱، فاقد ماده امتحانی قانون اساسی بود.

فهرست عناوین

- [۷] ..... مقدمه قانون اساسی (۳ سؤال)
- [۹] ..... فصل اول: اصول کلی (۱۱ سؤال)
- [۱۳] ..... فصل دوم: زبان، خط، تاریخ و پرچم رسمی کشور (۱ سؤال)
- [۱۴] ..... فصل سوم: حقوق ملت (۳۴ سؤال)
- [۲۵] ..... فصل چهارم: اقتصاد و امور مالی (۱۶ سؤال)
- [۳۱] ..... فصل پنجم: حق حاکمیت ملت و قوای ناشی از آن (۹ سؤال)
- [۳۴] ..... فصل ششم: قوه مقننه (۸۶ سؤال)
- [۷۰] ..... فصل هفتم: شوراها (۱۳ سؤال)
- [۷۵] ..... فصل هشتم: رهبر یا شورای رهبری (۲۵ سؤال)
- [۸۵] ..... فصل نهم: قوه مجریه (۶۲ سؤال)
- [۱۰۹] ..... فصل دهم: سیاست خارجی (۳ سؤال)
- [۱۱۰] ..... فصل یازدهم: قوه قضائیه (۴۰ سؤال)
- [۱۲۷] ..... فصل دوازدهم: صدا و سیما (۴ سؤال)
- [۱۲۹] ..... فصل سیزدهم: شورای عالی امنیت ملی (۳ سؤال)
- [۱۳۱] ..... فصل چهاردهم: بازنگری در قانون اساسی (۳ سؤال)

مقدمه قانون اساسی

۱- مطابق قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، هدف از حکومت چیست؟
«دکتری ۹۳»

(۱) ایجاد رفاه اجتماعی

(۲) حفظ و تأمین فردیت انسان

(۳) حفظ و تأمین استقلال و آزادی انسان

(۴) رشد دادن انسان در حرکت به سوی نظام الهی

پاسخ صحیح: گزینه ۴. در مقدمه قانون اساسی در ذیل مبحث «شیوه حکومت در اسلام»، «هدف از حکومت، رشد دادن انسان در حرکت به سوی نظام الهی است».

۲- برابر مقدمه قانون اساسی مصوب ۱۳۵۸، مبنای نگارش این قانون، کدام مورد بوده است؟
«دکتری ۹۸»

(۱) پیشنهادهای شورای انقلاب و طرح‌های پیشنهادی دولت.

(۲) پیشنهادهای دولت و اصلاحات پیشنهادی از سوی مراجع تقلید.

(۳) پیش‌نویس پیشنهادی دولت و کلیه پیشنهادی گروه‌های مختلف مردم.

(۴) پیش‌نویس پیشنهادی دولت و اصلاحات به عمل آمده از سوی مجلس خبرگان.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. در مقدمه قانون اساسی در ذیل مبحث «نمایندگان»، کار تدوین قانون اساسی، «بر اساس بررسی پیش‌نویس پیشنهادی دولت و کلیه پیشنهادهایی که از گروه‌های مختلف مردم رسیده بود» عنوان شده است.

۳- بر اساس مقدمهٔ قانون اساسی، حفظ و حراست از مرزها و جهاد در راه خدا و مبارزه در راه گسترش حاکمیت قانون خدا در جهان، بر عهدهٔ کدام مورد است؟
«دکتری ۹۱»

(۱) ارتش و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

(۲) نیروهای نظامی و انتظامی

(۳) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

(۴) ارتش جمهوری اسلامی

پاسخ صحیح: گزینهٔ ۱. مندرج در مقدمهٔ قانون اساسی در ذیل مبحث «ارتش مکتبی».

فصل اول: اصول کلی

۴- در نظام جمهوری اسلامی ایران:

- «ارشده ۸۶»
- (۱) آزادی و استقلال تفکیک‌ناپذیرند مگر به حکم قانون.
  - (۲) آزادی‌های مشروع حتی با وضع قانون، غیر قابل سلب است.
  - (۳) سلب و محدودیت آزادی‌ها حتی با تصویب قانون ممنوع است.
  - (۴) آزادی فردی، غیر قابل سلب است مگر اینکه فقط برای استقلال کشور باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. اصل نهم. رد گزینه ۱: آزادی و استقلال، مطلقاً تفکیک‌ناپذیرند. رد گزینه ۳: محدودیت آزادی‌ها با تصویب قانون، امکان‌پذیر است. رد گزینه ۴: طبق اصل نهم، به نام حفظ استقلال، نمی‌توان آزادی‌ها را سلب کرد.

۵- برای آزادی مذاهب در ایران، چه حکمی در قانون اساسی پیش‌بینی شده

است؟

- «ارشده ۸۶»
- (۱) رسمیت شیعه، برای پیروان مذاهب اسلامی حق قائل نمی‌شود.
  - (۲) پیروان دیگر مذاهب اسلامی در تمام زمینه‌های حقوقی طبق فقه خودشان آزادند.
  - (۳) رسمیت شیعه در امور ملی شامل مناطقی که اکثریت آن، پیروان یکی دیگر از مذاهب باشند، نمی‌شود.
  - (۴) پیروان دیگر مذاهب، در انجام مراسم مذهبی طبق فقه خودشان آزادند و در احوال شخصی و تعلیم و تربیت دینی رسمیت دارند.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصول ۱۲ و ۱۳. رد گزینه ۲: صرفاً در انجام مراسم مذهبی طبق فقه خودشان آزادند و نه در تمام زمینه‌های حقوقی.

۶- در ایران، آزادی و استقلال تفکیک‌ناپذیرند، از این رو ..... «ارشده ۸۸»

- (۱) آزادی احزاب، مشروط به حفظ استقلال می‌باشد.
- (۲) حفظ استقلال و آزادی تنها وظیفهٔ قوهٔ مجریه و مردم است.
- (۳) دولت می‌تواند برای حفظ استقلال، عضویت آزاد شهروند را در یک حزب منع کند.
- (۴) سلب آزادی برای مجلس ممنوع است ولی تغییر خطوط کلی مرزی در صلاحیت خاص مجلس است.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۹. رد گزینه ۱: آزادی احزاب، مشروط به عدم نقض استقلال است (اصل ۲۶). رد گزینه ۳: مطلقاً نمی‌توان افراد را از شرکت در حزب منع کرد (اصل ۲۶). رد گزینه ۴: هرگونه تغییر در خطوط مرزی ممنوع است (اصل ۷۶).

۷- اصل ۷۹ قانون اساسی، برقراری حکومت نظامی را ممنوع می‌نماید. این اصل، متضمن کدام هدف قانون اساسی است؟ «ارشده ۹۲»

- (۱) حاکمیت ملی
(۲) برقراری امنیت
(۳) تضمین آزادی‌های عمومی
(۴) برقراری وضعیت اضطراری

پاسخ صحیح: گزینه ۳. اصل نهم. برقراری حکومت نظامی، سلب آزادی‌ها را به دنبال دارد و اصل نهم در جهت تضمین آزادی‌های عمومی، سلب این آزادی‌ها را حتی با وضع قوانین و مقررات نیز ممنوع کرده است.

۸- مبنای اصل هشتم قانون اساسی در امر به معروف و نهی از منکر چیست؟ «ارشده ۹۲»

- (۱) مسئولیت همگانی
(۲) کارآمدی نظام سیاسی
(۳) مشارکت شهروندان در امور عمومی
(۴) تعلیم آموزش عمومی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. صراحت اصل ۸.

۹- یکی از اصول بنیادین در نظام جمهوری اسلامی ایران، آزادی شهروندان است که ..... «دکتری ۹۲»

- (۱) به هیچ نحوی حتی با وضع قانون، قابل سلب نیست.
(۲) نمی‌توان آن را سلب کرد مگر بر اساس قانون مجلس.
(۳) در صورت تهدید استقلال، سلب آن با تصویب مجلس مجاز است.
(۴) می‌توان محدودیت‌های ضروری را به پیشنهاد دولت و تصویب مجلس اعمال کرد لکن سلب آزادی، با قانون امکانپذیر است.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل نهم. در هر سه گزینه ۲ و ۳ و ۴ سلب آزادی با تصویب قانون را مجاز دانسته که اشتباه است. طبق قانون اساسی، قوانین و مقررات، می‌توانند محدودیت‌هایی در آزادی ایجاد کنند اما نمی‌توانند آن را سلب کنند.

۱۰- طبق قانون اساسی، وظیفه دولت در پی‌ریزی اقتصادی صحیح و عادلانه بر طبق ضوابط اسلامی، با چه هدفی صورت می‌گیرد؟ «دکتری ۹۳»
(۱) برطرف‌ساختن هر نوع محرومیت در زمینه‌های تغذیه، مسکن، کار، بهداشت و تعمیم بیمه.

(۲) رفع فقر از محرومین و مستضعفان جهان.

(۳) توسعه و تحکیم اقتصاد اسلامی.

(۴) افزایش سود اقتصادی دولت.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. بند ۱۲ اصل سوم. رد گزینه ۲: محرومین و مستضعفان جهان در این مورد در قانون اساسی نیامده است.

۱۱- اصل ۷۹ قانون اساسی «برقراری حکومت نظامی» را ممنوع اعلام کرده است. این اصل، کدام یک از اهداف قانون اساسی را تأمین نموده است؟ «ارشد ۹۴»

(۱) تضمین آزادی‌های عمومی (۲) حاکمیت ملی

(۳) توزیع قدرت (۴) برقراری امنیت

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل نهم. به پاسخ سؤال ۷ مراجعه شود.

۱۲- مطابق قانون اساسی، تأمین آزادی‌های سیاسی و اجتماعی از سوی دولت، با لحاظ کدام مورد، الزامی است؟ «دکتری ۹۴»

(۱) در حدود قانون (۲) تساوی عموم در برابر قانون

(۳) مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی (۴) ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همه

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق بند ۷ اصل سوم. تأمین آزادی‌های سیاسی و اجتماعی «در حدود قانون» از وظایف دولت شمرده شده است.

۱۳- هویت ملی در قانون اساسی، تحت کدام اصل (اصول) تضمین شده است؟ «دکتری ۹۴»

(۱) همبستگی ملی، امت واحد اسلامی (۲) ائتلاف و اتحاد ملل اسلامی

(۳) امت واحد اسلامی (۴) همبستگی ملی، ائتلاف و اتحاد ملل اسلامی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصول ۲ و ۱۱. رد گزینه ۲ و ۴: ائتلاف و اتحاد ملل اسلامی، به عنوان «سیاست کلی دولت» در ایجاد امت واحد اسلامی مطرح شده است.

۱۴- در خصوص صلاحیت مطلق و عام مجلس شورای اسلامی بر قانونگذاری، کدام مورد صحیح است؟
«وکالت ۱۴۰۲»

۱) مجلس نمی‌تواند قوانینی وضع کند که به موجب آنها، آزادی‌های مشروع سلب شود.

۲) مجلس در عموم مسائل کشور، بدون هرگونه محدودیتی می‌تواند قانون وضع کند.

۳) مجلس می‌تواند با رعایت اصل ۱۱۲ قانون اساسی، قوانین مغایر قانون اساسی تصویب نماید.

۴) مجلس نمی‌تواند در حوزه امنیتی و دفاعی که در صلاحیت خاص شورای عالی امنیت ملی است، قانون وضع نماید.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۹ آزادی‌های مشروع، حتی با وضع قوانین و مقررات، قابل سلب نیست. رد گزینه ۲: مجلس می‌تواند در عموم مسائل، «در حدود مقرر در قانون اساسی» قانون وضع کند (اصل ۷۱). رد گزینه ۳: مجلس نمی‌تواند قوانین وضع کند که با قانون اساسی مغایرت داشته باشد (اصل ۷۲). رد گزینه ۴: طبق اصل ۱۷۶ شورای عالی امنیت ملی، فقط می‌تواند «سیاست‌های دفاعی امنیتی کشور» را تعیین کند و قانونگذاری در این حوزه مطابق اصل ۷۱ صرفاً بر عهده مجلس است.

فصل دوم: زبان، خط، تاریخ و پرچم رسمی کشور

۱۵- کدام گزینه، قانون می‌باشد؟ «ارشد ۹۱»

- ۱) استفاده از زبان‌های محلی و قومی در رسانه‌های گروهی ممنوع است.
- ۲) تدریس ادبیات سایر زبان‌های محلی به جای تدریس زبان فارسی، آزاد است.
- ۳) اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید به زبان فارسی باشد.
- ۴) مطبوعات، مجاز به استفاده از زبان‌های محلی و قومی نیستند.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۵. رد گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴: استفاده از زبان‌های محلی در رسانه‌های گروهی و مطبوعات و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی، آزاد است. (اصل ۱۵).

فصل سوم: حقوق ملت

۱۶- کدام عبارت، قانونی است؟ «ارشد ۸۶»

- (۱) حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل افراد مطلقاً از هر تعرضی مصون است.
- (۲) نفتیش عقاید ممنوع است و هیچ‌کس را نمی‌توان به صرف داشتن عقیده‌ای مورد تعرض قرار داد.
- (۳) تشخیص عدم مغایرت مصوبات مجلس با شرع، بر عهده فقها و با قانون اساسی، به عهده حقوقدانان شورای نگهبان است.
- (۴) زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران، فارسی است اما زبان‌های محلی و قومی نیز در سطح محل و ادارات محلی رسمیت دارند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۲۳. رد گزینه ۱: مطلقاً مصون نیست بلکه با قانون، قابل تعرض هستند (اصل ۲۲). رد گزینه ۳: تشخیص عدم مغایرت با قانون اساسی، بر عهده تمام اعضای شورای نگهبان است و نه فقط حقوقدانان (اصل ۹۶). رد گزینه ۴: زبان‌های محلی در ادارات، رسمیت ندارند.

۱۷- بر اساس اصل امنیت قضایی: «ارشد ۸۶»

- (۱) هتک حرمت و حیثیت کسی که به حکم قانون بازداشت یا دستگیر شده به هر صورت ممنوع است.
- (۲) در همه دادگاه‌ها، طرفین دعوا حق انتخاب وکیل دارند مگر در موارد خاص و به دلایل امنیتی.
- (۳) هرگونه شکنجه برای اقرار یا کسب اطلاع ممنوع است مگر به حکم شرع از طریق اعمال تعزیر.
- (۴) هتک حرمت اشخاص ممنوع است مگر به حکم حاکم شرع از طریق تعزیر.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۳۹. رد گزینه ۲: حق انتخاب وکیل، مطلقاً و در همه موارد پیش‌بینی شده است (اصل ۳۵). رد گزینه ۳: شکنجه، مطلقاً ممنوع است. رد گزینه ۴: هتک حرمت، مطلقاً ممنوع است.

۱۸- در نظام جمهوری اسلامی ایران.....

- ۱) ممنوعیت مطلق تفتیش عقاید و شکنجه و سلب آزادی، محور است.
۲) سلب آزادی مشروع با تجویز قانون امکانپذیر است ولی تفتیش عقاید بد، مطلقاً ممنوع است.
۳) سلب و محدودیت آزادی‌ها حتی با تصویب قانون ممنوع است.
۴) آزادی‌های افراد، غیرقابل سلب است مگر برای حفظ استقلال کشور و با تصویب دوسوم نمایندگان مجلس.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصول ۹ و ۲۳ و ۳۸. رد گزینه ۲: سلب آزادی مشروع، با تجویز قانون امکانپذیر نیست و تفتیش عقاید، مطلقاً ممنوع است. رد گزینه ۳: محدودیت آزادی با تصویب قانون، امکانپذیر است اما سلب آزادی، نه. رد گزینه ۴: به نام حفظ استقلال، نمی‌توان آزادی‌ها را سلب کرد.

۱۹- بر اساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، حدود آزادی وکیل در

ایران کدام است؟

- ۱) حضور وکیل در کلیه محاکم الزامی است.
۲) طرفین می‌توانند برای خود وکیل انتخاب نمایند.
۳) به تشخیص دادگاه و درخواست طرفین، امکان حضور وکیل وجود دارد.
۴) هرگاه دادگاه تشخیص دهد، وکلا می‌توانند در دعاوی حضور داشته باشند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۳۵. رد گزینه ۱ و ۳ و ۴: الزامی بودن حضور وکیل در کلیه محاکم، در قانون اساسی پیش‌بینی نشده است و حضور وکلا در دادگاه‌ها منوط به تشخیص دادگاه نیست.

۲۰- بر اساس قانون اساسی، حدود آزادی بیان چیست؟

- ۱) عدم اخلاص به مبانی اسلام و حقوق عمومی.
۲) عدم تعرض به احکام اسلام.
۳) عدم تعرض به مبانی حقوق عمومی.
۴) عدم اخلاص به مبانی اسلام.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۲۴. نشریات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند مگر آنکه محل به مبانی اسلام یا حقوق عمومی باشد. البته در گزینه ۱ حرف «و» بین مبانی اسلام و حقوق عمومی آمده در حالی که در اصل ۲۴ «یا» گذاشته شده است.

۲۱- بر اساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آزادی شغل، متضمن کدام شرط است؟
«ارشد ۱۷»

- (۱) تمایل فرد به شغل مورد نظر.
- (۲) مطابقت شغل با مقررات اسلامی.
- (۳) در نظر گرفتن منافع جامعه در انتخاب شغل.
- (۴) رعایت مصالح عمومی، ضوابط اسلامی و حقوق سایر افراد جامعه.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۲۸.

۲۲- کدام عبارت، قانونی است؟
«ارشد ۱۹»

- (۱) اصل برائت است مگر در صورت تعقیب و دستگیری قانونی.
- (۲) هیچ مقامی حق ندارد به نام حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور، آزادی‌های مشروع را محدود کند.
- (۳) هیچ‌کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیلهٔ اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.
- (۴) حکم به مجازات و اجرای آن، باید تنها به موجب نظر دادگاه باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۴۰. رد گزینه ۱: اصل، برائت است مگر در صورت اثبات جرم در دادگاه صالح (اصل ۳۷). رد گزینه ۲: به نام حفظ استقلال، آزادی‌های مشروع را نباید سلب کرد اما می‌توان محدود نمود (اصل ۹). رد گزینه ۴: حکم به مجازات و اجرای آن، تنها به موجب قانون است (اصل ۳۶).

۲۳- مطابق اصل ۳۲ قانون اساسی، هیچ‌کس را نمی‌توان دستگیر کرد مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین می‌کند. به نظر شما این اصل به کدام یک از انواع آزادی عملکرد اشاره دارد؟
«ارشد ۹۱»

- (۱) حق امنیت
- (۲) حق حیات
- (۳) حق آزادی تن
- (۴) آزادی رفت و آمد

پاسخ صحیح: گزینه ۳. سلب آزادی رفت و آمد، مربوط به برقراری حکومت نظامی یا محدودیت‌های ضروری زمان جنگ و نظایر آن است (اصل ۷۹).

۲۴- کدام عبارت ذیل در ایران، قانون است؟ «دکتری ۹۱»

- (۱) حکم به مجازات و اجرای آن، باید به موجب نظر محکمه باشد.
- (۲) دولت نمی‌تواند از هیچ ایرانی سلب تابعیت کند مگر به درخواست خود او.
- (۳) اصل برائت است مگر در صورت دستگیری و تعقیب قانونی.
- (۴) هیچ مقامی حق ندارد به نام حفظ استقلال، آزادی‌های مشروع را به موجب مقررات، محدود کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۴۱. در مورد رد سایر گزینه‌ها به پاسخ سؤال ۲۲ مراجعه نمایید.

۲۵- حق تابعیت، در چه صورتی در نظام حقوقی ایران قابل سلب است؟ «دکتری ۹۲»

- (۱) مطلقاً امکان سلب وجود ندارد.
- (۲) به درخواست خود شهروند جایز است.
- (۳) به عنوان مجازات در برخی اعمال ممنوعه، مجاز به سلب است.
- (۴) در خصوص گروه‌های محارب و معاند نظام، قابل سلب است.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۴۱. سلب تابعیت ایرانی‌ها، صرفاً در دو صورت پیش‌بینی شده: درخواست خود فرد و یا در صورتی که به تابعیت کشور دیگری درآید. رد گزینه ۳ و ۴: مجازاتی به عنوان سلب تابعیت، در ایران وجود ندارد. تابعیت معاندین و محاربین نظام نیز به هیچ عنوان، قابل سلب نیست.

۲۶- کدام یک از آزادی‌ها در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران پیش‌بینی

نشده است؟ «ارشد ۹۳»

- (۱) حق گزینش همسر
- (۲) حق شرکت در حزب
- (۳) حق مسکن
- (۴) حق اشتغال

پاسخ صحیح: گزینه ۱. سایر گزینه‌ها در اصول ۲۶ و ۲۸ و ۳۱ پیش‌بینی شده است.

۲۷- به موجب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اعمال حق شخصی:
«ارشد ۹۳»

- (۱) مجوز اضرار به غیر است.
- (۲) دلیل بر منع اضرار به دیگری می‌باشد.
- (۳) مجوز اضرار به منافع عمومی را ندارد.
- (۴) صرفاً در راستای حمایت از مالکیت خصوصی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۴۰. اگرچه گزینه‌ها به درستی تنظیم نشده است اما گزینه ۲ شاید صحیح‌تر باشد. رد گزینه ۳: در این اصل، «تجاوز به منافع عمومی» آمده است و نه اضرار به منافع عمومی. اصل ۴۰: هیچ‌کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.

۲۸- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، در کدام یک از امور زیر، برای اتباع خارجی نیز شکلی از حق‌های بنیادین را تصریحاً به رسمیت شناخته است؟
«دکتری ۹۳»

- (۱) حق تابعیت
- (۲) حق آزادی اجتماعات
- (۳) حق شغل
- (۴) حق آموزش

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۴۲. با توجه به اینکه در متن سؤال، از واژه «تصریحاً» استفاده شده، گزینه صحیح، همان گزینه ۱ است.

۲۹- کدام یک از موارد زیر در قالب حق فردی قرار می‌گیرد؟ «دکتری ۹۳»

- (۱) حق تشکیل اجتماعات
- (۲) حق انتخاب شغل
- (۳) حق ایجاد سندیکا
- (۴) حق تحقیق و تفحص

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۲۸. سایر گزینه‌ها در زمره حقوق جمعی قرار می‌گیرند و قانون اساسی نیز انجام آنها را به صورت فردی پیش‌بینی نکرده است.

۳۰- از منظر قانون اساسی، عدم اخلال به مبانی اسلام، محدودیت وارده بر کدام آزادی است؟
«ارشد ۹۴»

- (۱) اجتماع
- (۲) اطلاعات
- (۳) بیان
- (۴) شغل

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۲۴. رد گزینه ۱: آزادی اجتماع، بی‌معناست و طبق اصل ۲۷، «تشکیل اجتماعات» اگر مخل به مبانی اسلام نباشد، آزاد است.

۳۱- حق داشتن وکیل در محاکم، در قانون اساسی چگونه تضمین شده است؟
«ارشده ۹۴»

- (۱) با نظر دادگاه و درخواست طرفین، امکان حضور وکیل وجود دارد.
- (۲) طرفین می‌توانند برای خود وکیل انتخاب کنند.
- (۳) صرفاً با دستور دادگاه امکان حضور وکیل وجود دارد.
- (۴) حضور وکیل در کلیه دادگاه‌ها الزامی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۳۵. رد سایر گزینه‌ها: نظر دادگاه و دستور دادگاه، نقشی در امکان حضور وکیل در دادگاه‌ها ندارد و الزامی بودن حضور وکیل در دادگاه‌ها نیز در قانون اساسی پیش‌بینی نشده است.

۳۲- حق دادخواهی مندرج در اصل ۳۴ قانون اساسی، دارای چه ماهیت حقوقی است؟
«ارشده ۹۵»

- (۱) ارشادی و تکمیلی
- (۲) غیرمطلق و قابل سلب
- (۳) قابل سلب و قابل محدودیت
- (۴) مطلق و غیرقابل سلب

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق این اصل، دادخواهی «حق مسلم» هر فرد است و دادگاه‌ها باید «در دسترس» باشند و هیچ‌کس را نمی‌توان از «مراجعه به آن، منع کرد».

۳۳- به موجب اصل ۲۱ قانون اساسی، در کدام صورت، قیمومت فرزندان به مادر اعطا می‌شود؟
«ارشده ۹۵»

- (۱) در هر حالتی، قیمومت به مادر به دلیل مغایرت با اصل ولایت اعطا نمی‌شود.
- (۲) با رد نظر گرفتن مصلحت خانواده، تصمیم و صلاحیت تشخیصی قاضی
- (۳) احراز شایستگی مادر، رعایت غبطه فرزند و نبودن ولی شرعی
- (۴) در صورت طلاق یا فوت شوهر، الزاماً قیمومت به عهده مادر است.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق بند ۵ اصل ۲۱ «اعطای قیمومت فرزندان به مادران شایسته در جهت غبطه آنها در صورت نبودن ولی شرعی» یکی از وظایف دولت است.

۳۴- حق بر کدام مورد در قانون اساسی، بدون هیچ‌گونه قیدی، تضمین شده است؟
«ارشد ۹۶»

- (۱) آزادی عقیده
- (۲) داشتن شغل مناسب
- (۳) داشتن مطبوعات آزاد
- (۴) تظاهرات و برگزاری تجمعات

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۲۳. تفتیش عقاید مطلقاً ممنوع است اما بر آزادی سایر گزینه‌ها، استثنائاتی وارد شده است.

۳۵- کدام مورد در چارچوب قانون اساسی صحیح است؟ «دکتری ۹۶»

- (۱) تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها به طور مطلق تضمین شده است.
- (۲) شکنجه جز در مورد کشف جرایم امنیتی ممنوع است.
- (۳) آزادی احزاب، به طور مطلق تضمین شده است.
- (۴) تفتیش عقاید، به طور مطلق ممنوع است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۲۳. رد سایر گزینه‌ها، تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها و آزادی احزاب، استثنائاتی دارد؛ شکنجه نیز مطلقاً ممنوع است.

۳۶- حق بر حیثیت، چگونه قابل سلب است؟ «دکتری ۹۶»

- (۱) در صورت ارتکاب جرایم علیه حیثیت و عفت عمومی
- (۲) در صورت ارتکاب جرایم علیه امنیت عمومی
- (۳) در صورت ارتکاب قتل عمد
- (۴) مطلقاً قابل سلب نیست.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۳۹. البته سلب حق حیثیت در قانون اساسی نیامده است اما در اصل ۲۲، «تعرض به حیثیت» و در اصل ۳۹، «هتک حیثیت» پیش‌بینی شده که اولی، با تجویز قانون، امکان‌پذیر است و دومی که صرفاً در مورد متهمان و محکومان است، مطلقاً امکان‌پذیر نیست.

۳۷- حکم افشای مخابرات تلگرافی، در قانون اساسی چیست؟ «دکتری ۹۷»

- (۱) مطلقاً ممنوع است.
- (۲) ممنوع است مگر به حکم قانون.
- (۳) مطلقاً ممنوع است مگر به حکم حاکم شرع.
- (۴) ممنوع است مگر در صورت محلّ به مبانی اسلام بودن.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۲۵.

۳۸- در خصوص حق انتخاب شغل، عدم مخالفت با کدام مورد، در قانون اساسی صریحاً شرط نشده است؟ «ارشد ۹۸»

- (۱) حقوق دیگران
- (۲) مصالح عمومی
- (۳) اسلام
- (۴) نظم عمومی

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۲۸. مطابق این اصل، شغل نباید مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران باشد.

۳۹- طبق قانون اساسی، در کدام یک از حقوق ملت، نظام تبعیض مثبت یا عادلانه، مورد شناسایی قرار گرفته است؟ «دکتری ۹۸»

- (۱) آموزش و پرورش رایگان
- (۲) مالکیت شخصی
- (۳) تأمین مسکن
- (۴) آزادی شغل

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۳۱. در یک کلام، تبعیض مثبت یعنی اینکه همگان مشمول یک حق قانونی هستند اما با در نظر گرفتن اولویت برای بخشی از جامعه. در اصل ۳۱ در خصوص حق داشتن مسکن متناسب با نیاز، روستانشینان و کارگران را در اولویت قرار داده است.

۴۰- در قانون اساسی، در رابطه با تأمین کدام مورد از حقوق و آزادی‌های ملت، به «درآمدهای حاصل از مشارکت مردم» اشاره شده است؟ «ارشد ۹۹»

- (۱) آموزش و پرورش رایگان
- (۲) برخورداری از تأمین اجتماعی
- (۳) داشتن مسکن متناسب با نیاز
- (۴) امکان اشتغال به کار همه افراد

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۲۹. برای برخورداری مردم از تأمین اجتماعی، «دولت مکلف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم» آن را تأمین کند.

۴۱- مطابق نظریه تفسیری شماره ۱۵۴۳ شورای نگهبان از اصل ۳۰ قانون اساسی (مورخ ۱۳۶۳/۵/۱۷)، ضابطه حاکم بر وظیفه دولت در خصوص تهیه «وسایل آموزش و پرورش رایگان» کدام است؟ «دکتری (۱۴۰۱)»

(۱) رعایت اولویت‌بندی امکانات آموزشی رایگان و دولتی متناسب با توانایی‌های دولت.
 (۲) تأمین امکانات آموزشی در حد امکان، کلاً یا بعضاً با رعایت برخی اولویت‌ها.
 (۳) تبعیت از اصول عدالت توزیعی و تأسیس مدارس دولتی در سراسر کشور.
 (۴) ایجاد امکانات آموزشی رایگان برای همه و بدون اعمال هرگونه اولویت.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق نظر شورای نگهبان «آموزش رایگان در حد امکان، کلاً یا بعضاً باید فراهم شود و با عدم امکانات کلی، دولت با رعایت اولویت‌ها مثل ترجیح مستضعفان و مستعدان بر دیگران، اقدام می‌نماید».

۴۲- برابر اصل ۲۱ قانون اساسی، به ترتیب دولت موظف است حقوق چه کسی (کسانی) را در تمام جهات و با رعایت کدام یک از موارد زیر تضمین کند؟ «وکالت (۱۴۰۱)»

- (۱) زن- موازین اسلامی
 (۲) شهروند- موازین اسلامی
 (۳) اقشار آسیب‌پذیر- قوانین و مقررات
 (۴) همه افراد- قانون اساسی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق این اصل، «دولت موظف است حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید».

۴۳- برابر قانون اساسی، تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها ..... به شرط آنکه ..... نباشد، آزاد است. «وکالت (۱۴۰۱)»

- (۱) بدون حمل سلاح- قواعد آمره
 (۲) بدون حمل سلاح- محل به مبانی اسلام
 (۳) با گرفتن مجوز- قواعد آمره
 (۴) با گرفتن مجوز- محل به مبانی اسلام

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۲۷.

۴۴- برابر قانون اساسی، وظیفه ایجاد شغل توسط دولت با رعایت کدام یک از موارد زیر است؟

«وکالت (۱۴۰۱)»

- (۱) بدون هیچ‌گونه محدودیت
(۲) حقوق دیگران و اصل تخصص
(۳) با توجه به امکانات دولت
(۴) نیاز جامعه و شرایط مساوی

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۲۸. «دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون، برای همه افراد، امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید».

۴۵- هیچ‌کس را نمی‌توان دستگیر کرد مگر به حکم و ترتیبی که ..... معین می‌کند. در صورت بازداشت باید حداکثر ظرف مدت ..... ساعت پرونده مقدماتی به مراجع صالحه قضایی ارسال و مقدمات محاکمه ..... فراهم شود.

«وکالت (۱۴۰۱)»

- (۱) قانون- ۴۸- در اسرع وقت
(۲) قاضی- ۴۸- یک هفته
(۳) قانون- ۲۴- در اسرع وقت
(۴) قاضی- ۲۴- یک هفته

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۳۲.

۴۶- حق دسترسی و انتخاب وکیل، در کدام فصل قانون اساسی و در چه موضوعی آمده است؟

«وکالت (۱۴۰۱)»

- (۱) سوم- حقوق ملت
(۲) اول- اصول کلی
(۳) سوم- حق حاکمیت مردم
(۴) یازدهم- قوه قضائیه

پاسخ صحیح: گزینه ۱. اصل ۳۵ در ذیل فصل سوم (حقوق ملت) آمده است.

۴۷- مطابق اصل ۲۶ قانون اساسی، عدم نقض کدام مورد زیر، در زمره شرایط و محدودیت‌های فعالیت تشکّل‌ها نیست؟

«وکالت (۱۴۰۱)»

- (۱) استقلال
(۲) آزادی
(۳) حقوق عمومی
(۴) وحدت ملی

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق این اصل، احزاب و جمعیت‌ها و ... آزادند «مشروط به اینکه اصول استقلال، آزادی، وحدت ملی، موازین اسلامی و اساس جمهوری اسلامی را نقض نکنند».

۴۸- به موجب اصل ۴۰ قانون اساسی، «هیچ‌کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیلهٔ اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد». کدام مورد زیر، از مصادیق این اصل محسوب نمی‌شود؟
«وکالت ۱۴۰۲»

- ۱) عرضهٔ بیش از حد یک کالا به بازار توسط تولیدکننده و ورشکستگی فروشندگان آن کالا، به دلیل ارزان شدن آن.
- ۲) خودداری از عرضهٔ محصول توسط تولیدکننده، به جهت گران‌تر فروختن محصولات خود در آینده.
- ۳) ارائه دادخواست طلاق توسط مرد، صرفاً به دلیل خستگی از زندگی خانوادگی.
- ۴) عدم اجازهٔ عبور از ملک شخصی به نیروهای امدادی، در مواقع اضطراری.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق این اصل، باید اعمال حق، «وسیلهٔ» اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی باشد. در گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴، اضرار به دیگران و تجاوز به منافع عمومی رخ داده اما در گزینه ۱، این قصد وجود ندارد بلکه حتی از عبارت «ارزان شدن آن»، معلوم می‌شود قصد تولیدکننده، با توجه به خطر از دست رفتن منافع خود وی، توجه به منافع عمومی نیز بوده است.

۴۹- طبق قانون اساسی، سلب تابعیت در کدام مورد زیر امکان‌پذیر است؟
«ارشد ۱۴۰۳»

- ۱) در صورتی که فرد بر طبق قوانین ایران، خائن و تبهکار شناخته شود.
- ۲) به درخواست ذی‌نفع یا رأی قطعی مراجع قضایی صلاحیت‌دار.
- ۳) به درخواست فرد ذی‌نفع یا کسب تابعیت کشور دیگر.
- ۴) تنها در صورتی که دولت دیگری، تابعیت فرد را بپذیرد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۴۱. به پاسخ سؤال ۲۵ مراجعه شود.

فصل چهارم: اقتصاد و امور مالی

۵۰- طبق قانون اساسی، وظیفه دیوان محاسبات کشور، رسیدگی به کلیه حساب‌های دستگاه‌های دولتی است که .....
«ارشده ۸۷»

- ۱) از هرگونه درآمد غیر از بودجه استفاده می‌نمایند.
- ۲) به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند.
- ۳) مستقیماً از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند.
- ۴) از بودجه کل کشور و یا هرگونه درآمد دیگر استفاده می‌نمایند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲- طبق اصل ۵۵.

۵۱- در مقایسه اختیارات خاص قوه مجریه با قوه مقننه در ایران می‌توان گفت ....
«ارشده ۸۸»

- ۱) دادن امتیاز به خارجیان پس از تصویب قوه مقننه، با قوه مجریه است.
- ۲) وضع مالیات در صلاحیت خاص قوه مقننه است اما موارد بخشودگی آن با قوه مجریه می‌باشد.
- ۳) استخدام خارجیان در صلاحیت قوه مجریه است ولی واگذاری وام خارجی نیاز به تصویب مجلس دارد.
- ۴) ابتکار قانون برای بودجه، در صلاحیت خاص قوه مجریه ولی پیشنهادهای نمایندگان برای اصلاح آن با محدودیت روبه‌رو است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴- طبق اصل ۵۲ بودجه سالانه کل کشور، «از طرف دولت» تهیه و به مجلس تسلیم می‌گردد. طبق نظر سال ۱۳۷۸ شورای نگهبان، نمایندگان برای تغییر یا اصلاح در بودجه، محدودیت‌هایی دارند به طوری که این پیشنهادات نباید در کل بودجه تأثیر بگذارد یا شاکله آن را تغییر دهد. رد گزینه ۱: دادن امتیاز به خارجیان ممنوع است (اصل ۸۱). رد گزینه ۲: بخشودگی مالیاتی، فقط با قانون امکانپذیر است (اصل ۵۱). رد گزینه ۳: استخدام خارجیان از طرف دولت ممنوع است مگر در موارد ضرورت با تصویب مجلس (اصل ۸۲).

۵۲- با توجه به قانون اساسی، کدام گزینه در مورد نظام مالیاتی کشور صحیح است؟
«ارشد ۹۱»

- (۱) موارد تخفیف مالیاتی به موجب مقررات دولتی معین می‌شود.
- (۲) موارد بخشودگی مالیاتی به موجب مقررات دولتی تعیین می‌شود.
- (۳) مالیات به موجب قانون وضع می‌گردد و موارد تخفیف و بخشودگی آن را سازمان امور مالیاتی تعیین می‌کند.
- (۴) هم موارد تخفیف و هم بخشودگی مالیاتی به موجب قوانین معین می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۵۱ هم وضع مالیات و هم معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی، به موجب قانون است.

۵۳- طبق قانون اساسی، کدام یک از موارد زیر نسبت به شهروندان، تکلیف همگانی محسوب می‌شود؟
«ارشد ۹۱»

- (۱) برخورداری از تأمین اجتماعی
- (۲) حفاظت از محیط زیست
- (۳) آزادی انتخاب شغل
- (۴) حق انتخاب وکیل در دادگاه‌ها

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۵۰.

۵۴- بر اساس نظریات تفسیری شورای نگهبان و با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی، امکان ایجاد و راه‌اندازی شبکه‌های خصوصی رادیو و تلویزیون وجود دارد؟
«دکتری ۹۱»

- (۱) خیر، تأسیس و راه‌اندازی شبکه‌های خصوصی رادیویی و تلویزیونی به هر نحو مغایر با اصل ۴۴ می‌باشد.
- (۲) بله، تنها با تصویب مجلس امکانپذیر است.
- (۳) بله، تأسیس و راه‌اندازی شبکه‌های خصوصی رادیویی و تلویزیونی امکانپذیر است.
- (۴) بله، تأسیس و راه‌اندازی شبکه‌های خصوصی در قالب امواج رادیویی و کابلی، خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی نیست.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق نظریه تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۷۹.

۵۵- آیا می‌توان احکام بودجه‌ای را در ضمن سایر مصوبات، به تصویب رسانید؟ به کدام دلیل؟ «دکتری ۹۴»

- (۱) خیر، به دلیل اینکه اصل ۵۲ مقرر داشته که بودجه سالانه می‌باشد.
- (۲) بلی، با ذکر یک‌ساله بودن آنها در متن سایر مصوبات
- (۳) بلی، زیرا قانون اساسی منع نکرده است.
- (۴) خیر، به دلیل اصل ۷۵

پاسخ صحیح: گزینه ۱. گزینه‌ها به درستی طراحی نشده است. اگرچه بودجه، سالانه است اما طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۷۴، می‌تواند به صورت متمم و اصلاحیه نیز از طرف دولت، به مجلس تقدیم شود. بنابراین پاسخ صحیح آن است که احکام بودجه‌ای را نمی‌توان در ضمن سایر مصوبات آورد زیرا بودجه سالانه، متمم و اصلاحات بعدی آن، الزاماً می‌بایست به صورت لایحه و از طرف دولت تقدیم شود و نه به خاطر اینکه بودجه، سالانه است.

۵۶- در قانون اساسی، بخش خصوصی اقتصادی، چگونه مورد حمایت قرار گرفته است؟ «دکتری ۹۶»

- (۱) جدایی‌ناپذیر از بخش دولتی و جداپذیر از بخش تعاونی
- (۲) مستقل از بخش دولتی و مکمل بخش تعاونی
- (۳) مستقل از بخش تعاونی و دولتی
- (۴) مکمل بخش دولتی و تعاونی

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۴۴ بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می‌شود که مکمل فعالیت‌های اقتصادی دولتی و تعاونی است.

۵۷- وضعیت حقوقی انفال و ثروت‌های عمومی چیست؟ «دکتری ۹۷»

- (۱) به عنوان امانت، در اختیار حکومت اسلامی است تا صرف امور عمومی شود.
- (۲) تحت نظارت حکومت اسلامی است تا طبق موازین اسلام مصرف شود.
- (۳) در مالکیت حکومت اسلامی است تا طبق تشخیص خود، هزینه کند.
- (۴) در اختیار حکومت اسلامی است تا صرف مصالح عامه شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۴۵.

۵۸- بر اساس اصل ۴۷ قانون اساسی، تعیین ضوابط حاکم بر مالکیت شخصی مشروع افراد، در کدام قلمرو قانون قرار دارد؟
«دکتری ۹۷»

- (۱) قلمرو اختصاصی، انحصاری و مطلق مجلس
- (۲) صلاحیت خاص مجلس و صلاحیت عام قوه مجریه
- (۳) صلاحیت اختصاصی مجلس با امکان تصویب قانون تفویضی
- (۴) قلمرو عام قانونگذاری مجلس و صلاحیت عام مراجع قانونگذاری

پاسخ صحیح: گزینه ۳. مطابق اصل ۴۷، ضوابط مالکیت شخصی مشروع را «قانون معین می‌کند» و طبق اصل ۸۵ نیز مجلس می‌تواند تصویب آن را به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند. رد سایر گزینه‌ها: این قلمرو، مطلق نیست و قابل تفویض است، قوه مجریه دخالتی در آن ندارد و در صلاحیت عام مراجع قانونگذاری نیست.

۵۹- طبق اصل ۴۴ قانون اساسی، بخش دولتی اقتصاد، به کدام صورت در اختیار دولت قرار گرفته است؟
«ارشد ۹۸»

- (۱) مالکیت مشترک
- (۲) مالکیت عمومی
- (۳) مالکیت اختصاصی
- (۴) مالکیت شخصی

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق این اصل، بخش دولتی «به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است».

۶۰- طبق قانون اساسی جمهوری اسلامی، استفاده از انفال و ثروت‌های عمومی باید بر اساس کدام معیار باشد؟
«ارشد ۹۹»

- (۱) مصلحت نظام
- (۲) مصالح عامه
- (۳) منافع عمومی
- (۴) منافع ملی

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۴۵ «انفال و ثروت‌های عمومی در اختیار حکومت اسلامی است تا بر طبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل نماید».

۶۱- طبق اصول قانون اساسی، دولت باید به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قراردادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، از چه راه‌هایی اقدام نماید؟
«دکتری ۹۹»

- ۱) وام بلاعوض، تعاونی و تنظیم برنامه‌های اقتصادی.
- ۲) تعاونی، وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر.
- ۳) استفاده از علوم و فنون و تربیت افراد ماهر.
- ۴) تأمین اجتماعی، منع انحصار و احتکار.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق بند ۲ اصل ۴۳.

۶۲- طبق نظریات شورای نگهبان، کدام گزینه در رابطه با بودجه سالانه کل کشور درست است؟
«دکتری ۱۴۰۰»

- ۱) اصلاح بودجه، در صورت موافقت بعدی دولت، از طریق طرح امکانپذیر است.
- ۲) متمم بودجه در غیر مورد تغییر در ارقام بودجه، لزوماً باید در قالب لایحه باشد.
- ۳) تغییر در ارقام بودجه، در صورتی که به تقلیل درآمد عمومی نیانجامد، از طریق طرح امکانپذیر است.
- ۴) تغییر در ارقام بودجه، جز در خصوص بودجه مجلس شورای اسلامی، صرفاً از طریق لایحه صورت می‌گیرد.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۵۲ و نظر تفسیری آن، «بودجه سالانه کل کشور و متمم آن و اصلاحات بعدی مربوط در غیر مورد تغییر در ارقام بودجه، می‌بایست به صورت لایحه و از سوی دولت تقدیم مجلس گردد. بنابراین گزینه ۱ رد می‌شود. رد گزینه ۳: تغییر در ارقام بودجه حتی اگر به تقلیل درآمد عمومی نیانجامد، به شرط آنکه طریق جبران کاهش درآمد در آن پیش‌بینی شود، با طرح نمایندگان، امکانپذیر است. رد گزینه ۴: تغییر در ارقام بودجه حتی در مورد بودجه مجلس، از طریق طرح نیز امکانپذیر است.

۶۳- در اصل ۴۴ قانون اساسی، کدام مورد به عنوان یکی از حدود حمایت قانون جمهوری اسلامی ایران از بخش‌های مختلف مالکیت، صراحتاً ذکر نشده است؟
«ارشد ۱۴۰۱»

- (۱) عدم خروج از محدوده قوانین اسلام
- (۲) انطباق با اصول دیگر فصل چهارم
- (۳) عدم خدشه به استقلال اقتصادی کشور
- (۴) عدم زیان جامعه

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق این اصل، مالکیت دولتی و خصوصی و تعاونی «تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور گردد و مابقی زیان جامعه نشود، مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است.

۶۴- در اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به کدام شکل از نهاد تعاونی، اشاره شده است؟
«ارشد ۱۴۰۲»

- (۱) تولید و توزیع
- (۲) توزیع و مصرف
- (۳) مشارکت در تولید
- (۴) مصرف و رقابت

پاسخ صحیح: گزینه ۱. «بخش تعاونی شامل شرکت‌ها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می‌شود».

۶۵- به موجب قانون اساسی، کدام دسته از اموال زیر، در اختیار حکومت اسلامی است تا طبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل نماید؟
«ارشد ۱۴۰۳»

- (۱) اموال غایب مفقودالاثار
- (۲) ثروت‌های ناشی از ربا، رشوه و اختلاس
- (۳) اموال مجهول‌المالک
- (۴) ثروت‌های ناشی از سوءاستفاده از موقوفات

پاسخ صحیح: گزینه ۳. ثروت‌های مندرج در گزینه‌های ۲ و ۴، طبق اصل ۴۹ باید به صاحب حق مسترد شود و در صورت معلوم‌نبودن، به بیت‌المال داده می‌شود. اموال غایب مفقودالاثار نیز طبق قوانین مربوط به ارث و وصیت است.

فصل پنجم: حق حاکمیت ملت و قوای ناشی از آن

۶۶- مجلس شورای اسلامی: «ارشده ۸۶»

- ۱) مکلف است مانع اجرای آیین‌نامه‌های خلاف قانون شود.
- ۲) می‌تواند مانع از تصویب یک قانون از راه همه‌پرسی شود.
- ۳) می‌تواند با تصویب خود، موجب برقراری حکومت نظامی شود.
- ۴) می‌تواند با تصویب خود، امتیاز تشکیل شرکت خدماتی به خارجیان در ایران را واگذار کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۵۹ تصویب قانون از راه همه‌پرسی، نیاز به موافقت دوسوم مجموع نمایندگان دارد و بنابراین مجلس می‌تواند مانع از تصویب قانون از راه همه‌پرسی شود. رد گزینه ۱: در مورد آیین‌نامه‌های خلاف قانون، طبق اصل ۸۵ و نظر تفسیری شورای نگهبان، «رئیس مجلس» و نه خود مجلس، صرفاً در مورد آنها «اعلام نظر» می‌کند و اگر دولت، مصوبه خود را اصلاح نکند، پس از گذشت مدت مورد نظر، «ملغی‌الامر» خواهد شد. تصویب گزینه‌های ۳ و ۴ نیز به ترتیب طبق اصول ۷۹ و ۸۱ مطلقاً ممنوع است.

۶۷- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: «ارشده ۸۷»

- ۱) حاکمیت را از آن مردم می‌داند که از طریق روحانیت اعمال می‌شود.
- ۲) قدرت را از آن خداوند می‌داند که از طریق مردم اعمال می‌شود.
- ۳) بر محور حاکمیت الهی و بر اساس ولایت مطلقه است.
- ۴) مبتنی بر مشیت الهی و بر اساس تشخیص فقهای شورای نگهبان اعمال می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۵۶.

۶۸- قوه مجریه جز در مواردی که مستقیماً بر عهده رهبری گذارده می‌شود،

از چه طریق اعمال می‌گردد: «ارشده ۹۱»

- ۱) رئیس‌جمهور
- ۲) هیأت وزیران
- ۳) رئیس‌جمهور و وزرا
- ۴) هریک از مقامات اجرایی کشور حسب مورد

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۶۰.

- ۶۹- با توجه به دو نهاد قانونگذاری مجلس و همه‌پرسی، نظارت شورای نگهبان بر امر قانونگذاری، مطابق قانون اساسی چگونه است؟ «ارشده ۹۰»
- (۱) نظارت شورای نگهبان، شامل هر دو نهاد قانونگذاری است.
  - (۲) شورای نگهبان بر مصوبات مجلس شورای اسلامی نظارت دارد و بر فرآیند انجام همه‌پرسی نظارت ندارد.
  - (۳) شورای نگهبان بر نتیجه همه‌پرسی، نظارتی ندارد.
  - (۴) همه‌پرسی، قانونگذاری است که انطباق و عدم انطباق مفاد همه‌پرسی با موازین اسلامی و اصول قانون اساسی با شورای نگهبان است.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۵۹ صرفاً مصوبه مجلس در مراجعه به همه‌پرسی باید به تأیید شورای نگهبان برسد اما این شورا بر نتیجه همه‌پرسی نظارتی ندارد بنابراین گزینه ۱ و ۴ اشتباه است. رد گزینه ۲: طبق اصل ۹۹ شورای نگهبان بر انجام فرآیند همه‌پرسی نظارت دارد.

۷۰- طبق قانون اساسی ایران، اعمال قوه قضائیه از چه طریق می‌باشد؟
«دکتری ۹۳»

- (۱) رئیس قوه قضائیه
- (۲) قضات دیوان عالی کشور
- (۳) دادگاه‌های دادگستری
- (۴) دیوان عالی کشور

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۶۱.

۷۱- در قانون اساسی، از حق بر تعیین سرنوشت، با چه عنوانی یاد شده است؟
«ارشده ۹۹»

(۱) حق الهی	(۲) حق عمومی
(۳) حق مسلم	(۴) حق همگانی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۵۶.

۷۲- اعمال قوه مقننه، از کدام طرق زیر صورت می‌گیرد؟ «وکالت ۱۴۰۱»

- (۱) مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی امنیت ملی.
- (۲) مجلس شورای اسلامی و در مسائل بسیار مهم ممکن است از راه همه‌پرسی.
- (۳) همه‌پرسی و شوراها محلی
- (۴) مجلس شورای اسلامی

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصول ۵۸ و ۵۹.

۷۳- اعمال قوه مجریه، از کدام یک از طرق زیر صورت می‌گیرد؟

«وکالت ۱۴۰۱»

- (۱) رئیس‌جمهور، وزیران، استانداران و فرمانداران
- (۲) رهبری، رئیس‌جمهور و وزیران
- (۳) رئیس‌جمهور و وزیران
- (۴) رهبری و رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۶۰.

۷۴- درخواست ارجاع به همه‌پرسی تقنینی در ایران، تابع کدام شرایط زیر

«دکتری ۱۴۰۳»

است؟

- (۱) صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی
- (۲) صرفاً با تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام
- (۳) تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان
- (۴) تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید مجمع تشخیص مصلحت نظام

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۵۹ درخواست مراجعه به آراء عمومی باید به تصویب دوسوم مجموع نمایندگان مجلس برسد. مطابق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۸۱، این مصوبه طبق اصل ۹۴ باید به تأیید شورای نگهبان برسد.

فصل ششم: قوه‌مقننه

۷۵- در جهت تضمین آزادی، در قانون اساسی ایران چه تأکیدی شده است؟
«ارشده ۸۶»

- (۱) سلب آزادی مطلقاً ممنوع است اما ایجاد محدودیت‌های ضروری توسط دولت در زمان جنگ با تصویب مجلس حداکثر برای مدت سی روز امکان‌پذیر است.
- (۲) برای حفظ استقلال کشور و امنیت ملی، طبق دستور مقام رهبری، می‌توان آزادی‌های مشروع را برای مدت نامحدود تعطیل کرد.
- (۳) سلب آزادی ممنوع است مگر اینکه به اقتضای مصلحت جامعه و با تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام باشد.
- (۴) سلب آزادی‌ها ممنوع است مگر اینکه امنیت ملی اقتضا کند و در شرایط اضطراری باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصول ۹ و ۷۹. رد گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴: تعطیلی یا سلب آزادی‌ها مطلقاً ممنوع است (اصل ۹).

۷۶- شورای نگهبان ..... «ارشده ۸۶»

- (۱) بر انتخابات شورای اسلامی محل نظارت می‌کند و نظر قطعی می‌دهد.
- (۲) می‌تواند تصویب‌نامه‌های خلاف شرع را ابطال و قوانین را تفسیر کند.
- (۳) می‌تواند از تصویب اساسنامه سازمان‌ها و مؤسسات دولتی امتناع کند.
- (۴) بر همه‌پرسی، نظارت عام دارد و حق اظهار نظر قطعی در مورد نتیجه آن را دارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۸۵. در این گزینه، از واژه «تصویب» استفاده شده که اشتباه است و شورای نگهبان، راجع به «عدم معایرت» با قانون اساسی و شرع، نظر می‌دهد. رد گزینه ۱: شورای نگهبان بر انتخابات شورای اسلامی نظارت ندارد (اصل ۹۹). رد گزینه ۲: ابطال تصویب‌نامه‌ها، از وظایف دیوان عدالت اداری است (اصل ۱۷۳). رد گزینه ۴: شورای نگهبان، بر همه‌پرسی نظارت دارد اما نمی‌تواند راجع به نتیجه آن، اظهار نظر نماید.

«ارشد ۸۶»

۷۷- قوه مقننه در ایران:

- (۱) در هیچ زمانی نمی‌تواند تعطیل باشد.
- (۲) در عموم مسائل می‌تواند قانون وضع کند.
- (۳) حق دارد در همه مسائل داخلی و خارجی کشور اظهارنظر کند.
- (۴) در صورت عدم تشکیل مجلس جدید، همچنان به کار خود ادامه خواهد داد.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۶۳، رد گزینه ۲: مجلس در عموم مسائل در حدود مقرر در قانون اساسی می‌تواند قانون وضع کند (اصل ۷۱). رد گزینه ۳: نمایندگان می‌توانند در همه مسائل داخلی و خارجی اظهارنظر کنند و نه قوه مقننه. رد گزینه ۴: عدم تشکیل مجلس جدید، فقط در شرایط جنگ و اشغال نظامی کشور پیش‌بینی شده است. (اصل ۶۸).

۷۸- کدام عبارت، در خصوص آیین‌نامه‌های دولت صحیح است؟

«ارشد ۸۶»

- (۱) هیأت دولت موظف است در جهت اصلاح آن، از نظر رئیس مجلس تبعیت کند.
- (۲) نظارت مستقیم بر آنها در صلاحیت خاص دیوان عدالت اداری است و هیأت عمومی آنها را باطل می‌کند.
- (۳) قاضی موظف بر اجرای تمام آنها می‌باشد لکن می‌تواند در جهت ابطال آنها به دیوان عدالت شکایت کند.
- (۴) شورای نگهبان در هیچ صورتی مجاز به اظهارنظر در خصوص آنها نیست و تحت نظارت مجلس شورای اسلامی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۸۵ و نظر تفسیری شورای نگهبان، دولت مکلف به تجدیدنظر و اصلاح مصوبه پس از اعلام نظر رئیس مجلس است. رد گزینه ۲: دیوان عدالت اداری، نظارت مستقیم بر آیین‌نامه ندارد و فقط پس از دریافت شکایت، موظف به رسیدگی و احیاناً ابطال آنهاست. رد گزینه ۳: قاضی تکلیفی در اجرای آیین‌نامه‌ها ندارد اما مکلف است از اجرای مصوبات دولتی خلاف قوانین و مقررات اسلامی و یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه باشد، خودداری کند. رد گزینه ۴: آیین‌نامه‌ها تحت نظارت رئیس مجلس شورای اسلامی است و نه مجلس شورای اسلامی. اساسنامه سازمان‌ها نیز باید به تصویب شورای نگهبان برسد (اصول ۸۵ و ۱۳۸).

۷۹- گستره و محدوده نظارت مجلس شورای اسلامی کدام است؟

«ارشد ۸۶»

- (۱) فقط نظارت بر دستگاه‌های اجرایی و درخواست عزل مسئول اجرایی.
- (۲) نظارت بر کلیه دستگاه‌های اجرایی و قضایی، رسیدگی به شکایات مردم و تهیه گزارش.
- (۳) حق نظارت اختصاصی به قوه قضاییه به گونه‌ای که در روند رسیدگی پرونده، تغییر ایجاد کند.
- (۴) سؤال، استيضاح، تحقیق و تفحص، نظارت دیوان محاسبات و حق رسیدگی به شکایت از طرز کار قوای سه‌گانه.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصول ۵۵ و ۸۸ و ۸۹ و ۹۰. سایر گزینه‌ها جزو وظایف نظارتی مجلس نیست.

«ارشد ۸۶»

۸۰- در مورد ابتکار قانون در ایران می‌توان گفت:

- (۱) ابتکار یک نماینده مجلس، قابل طرح در مجلس است.
- (۲) وزیران به طور مستقیم حق تقدیم لایحه به مجلس را دارند.
- (۳) نمایندگان مجلس در ابتکار طرح‌های قانونی به مجلس، محدودیتی ندارند.
- (۴) دولت می‌تواند نسبت به عموم مسائل، لوایح مصوب قانونی خود را به مجلس تقدیم دارد.

پاسخ: همه گزینه‌ها اشتباه است. رد گزینه ۱: طرح باید با پیشنهاد حداقل ۱۵ نماینده باشد (اصل ۷۴). رد گزینه ۲: لوایح دولت باید پس از تصویب هیأت وزیران، تقدیم مجلس شود (اصل ۷۴). رد گزینه ۳: طرح‌هایی که درآمد عمومی را تقلیل دهند یا هزینه‌های عمومی را افزایش دهند، در صورتی قابل طرح است که طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید در آن معلوم شده باشد. بنابراین نمایندگان نیز در ابتکار طرح، محدودیتی‌هایی در قانون اساسی دارند (اصل ۷۵). رد گزینه ۴: دولت نمی‌تواند در مسائل قضایی، لایحه بدهد زیرا تهیه لوایح قضایی از وظایف رئیس قوه قضاییه است (اصل ۱۵۸).

۸۱- چگونه می‌توان مردم را در مقابل قوه مقننه حمایت کرد؟ «ارشد ۸۷»

- ۱) قوه مقننه خود رأساً و به تنهایی، پاسدار حقوق مردم است.
- ۲) با توجه به صلاحیت انحصاری قوه مقننه در قانونگذاری، در این خصوص نیازی به نظارت مردم نیست.
- ۳) وجود نهاد ناظر قانون اساسی که با نظارت بر قوه مقننه، مانع از نقض حقوق بنیادین مردم می‌شود.
- ۴) با توجه به اینکه قوه مقننه، برخاسته از مردم است و از یکدیگرند، از این رو نیاز به وجود راهکار حمایتی نیست.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. حقوق ملت، فصل سوم قانون اساسی را دربرمی‌گیرد و طبق اصل ۹۱ نیز شورای نگهبان، پاسدار اصول قانون اساسی می‌باشد لذا با وجود این نهاد ناظر، از نقض حقوق ملت، ممانعت به عمل می‌آید.

۸۲- در مجلس شورای اسلامی ..... «ارشد ۸۷»

- ۱) نمایندگان در داخل مجلس دارای مصونیت پارلمانی هستند و در خارج از آن، از مصونیت کیفری برخوردارند.
- ۲) اگر نمایندگان تشخیص دهند که اظهارات نماینده‌ای خلاف مصلحت نظام است می‌توانند از وی سلب مصونیت کنند.
- ۳) نمایندگان حق دارند در همه مسائل داخلی و خارجی کشور با استفاده از مصونیت پارلمانی اظهارنظر نمایند.
- ۴) نمایندگان در اظهارنظر و رأی خود آزادند و نمی‌توان آنها را از این حیث، در دوره نمایندگی مورد مؤاخذه قرار داد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۸۶. رد گزینه ۱: نمایندگان، مصونیت کیفری ندارند. رد گزینه ۲: نمایندگان حق سلب مصونیت از نماینده دیگر را ندارند. رد گزینه ۴: طبق اصل ۸۶، نمایندگان را نمی‌توان به سبب نظرات‌شان، «تعقیب یا توقیف کرد» که در این گزینه، از کلمه «مؤاخذه» استفاده شده است.

۸۳- معاهدات در ایران باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد چون ....
«ارشاد ۸۷»

- (۱) مجلس به نمایندگی از ملت، مرجع صالح برای تضمین منافع عمومی است و بر معاهدات بین‌المللی، نظارت استصوابی دارد.
- (۲) قانون مدنی ایران چنین تکلیفی را برای مجلس پیش‌بینی می‌کند.
- (۳) تفسیر شورای نگهبان چنین تکلیفی را برای مجلس تعیین می‌کند.
- (۴) دادن امتیاز به خارجی‌ان از طریق معاهدات بین‌المللی باید به تصویب مجلس برسد.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۷۷. رد سایر گزینه‌ها: این تکلیف، توسط قانون اساسی پیش‌بینی شده و نه قانون مدنی یا تفسیر شورای نگهبان بنابراین گزینه‌های ۲ و ۳ مردود است. صدور امتیاز تشکیل شرکت‌ها و مؤسسات در ایران به خارجی‌ان ممنوع است پس گزینه ۴ نیز اشتباه می‌باشد.

۸۴- کدام عبارت در خصوص شورای نگهبان صحیح است؟
«ارشاد ۸۷»

- (۱) کلیه قوانین بدون اظهارنظر مثبت شورای نگهبان، قابل اجرا نیست.
- (۲) برای تصویب توقف انتخابات و تغییر خطوط مرزی، حضور کلیه اعضای شورای نگهبان در مجلس الزامی است.
- (۳) نظارت بر انتخابات مجلس شورای اسلامی، بر عهده همه اعضا و نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان، تنها بر عهده فقهای شورای نگهبان است.
- (۴) جمع مشاغل برای اعضای شورای نگهبان و عضویت مؤثر آنان در احزاب، مانع بی‌طرفی آنان در نظارت بر انتخابات خواهد بود.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. رد گزینه ۱: چنانچه شورای نگهبان، ظرف مهلت مقرر در اصل ۹۴، نظر خود را راجع به مصوبه مجلس اعلام نکند، آن مصوبه قابل اجراست. رد گزینه ۲: تغییر خطوط مرزی، ممنوع است (اصل ۷۸). رد گزینه ۳: شورای نگهبان و نه صرفاً فقهای آن، نظارت بر انتخابات خبرگان را بر عهده دارند (اصل ۹۹).

۸۵- «مجلس شورای اسلامی در عموم مسائل در حدود مقرر قانون اساسی می‌تواند قانون وضع کند» (اصل ۷۱):
«ارشده ۱۷»

- (۱) پس در قانونگذاری، دارای صلاحیتی عام می‌باشد.
- (۲) صلاحیت قانونی مجلس در قانونگذاری، با تشخیص شورای نگهبان قابل تغییر است.
- (۳) پس مجلس به هیچ عنوان نمی‌تواند این صلاحیت را تفویض کند.
- (۴) البته مجلس در برخی از حوزه‌ها، استثنائاً می‌تواند خارج از صلاحیت عمل کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. رد سایر گزینه‌ها: تشخیص شورای نگهبان، این صلاحیت را تغییر نمی‌دهد، مجلس می‌تواند طبق اصل ۸۵ این صلاحیت را تفویض کند و این صلاحیت، در حدود مقرر در قانون اساسی است لذا نمی‌تواند خارج از آن، عمل کند.

۸۶- کمک‌های بلاعوض رئیس‌جمهور به مردم در ایران .....
«ارشده ۱۸»

- (۱) باید با تصویب هیأت وزیران باشد.
- (۲) باید با تصویب مجلس شورای اسلامی باشد.
- (۳) نیاز به تصویب مجلس شورای اسلامی ندارد.
- (۴) پس از تأیید مقام رهبری قابل پرداخت است.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۸۰، کمک‌های بدون عوض داخلی و خارجی از طرف دولت، باید با تصویب مجلس باشد.

۸۷- محدودیت‌های ضروری بر آزادی شهروندان .....
«ارشده ۱۸»

- (۱) در شرایط اضطراری به طور موقت تصمیم‌گیری و رأساً توسط دولت اعمال می‌شود.
- (۲) پس از تصویب در هیأت وزیران از طریق وزارت کشور اعمال می‌شود.
- (۳) با اجازه مجلس شورای اسلامی به طور موقت توسط دولت قابل اعمال است.
- (۴) در کمتر از سی‌روز توسط دولت می‌تواند اعمال شود و در صورت استمرار، نیاز به تصویب مجلس دارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۷۹ محدودیت‌های ضروری، موقت (حداکثر ۳۰ روز) و با تصویب مجلس می‌باشد. رد گزینه ۱ و ۲: رأساً توسط دولت و هیأت وزیران تصمیم‌گیری نمی‌شود. رد گزینه ۴: محدودیت‌های ضروری، ۳۰ روز هم می‌تواند باشد.

۸۸- در مقایسهٔ اختیارات شورای نگهبان با مجمع تشخیص مصلحت نظام، می‌توان گفت .....
 «ارشد ۸۸»

- (۱) حق شورای نگهبان، پاسداری از قانون اساسی است ولی برای مجمع تشخیص مصلحت نظام پیروی از قانون اساسی شرط نیست.
- (۲) حق نظارت شرعی شورای نگهبان بر قانون اساسی اطلاق دارد لیکن این حق برای مجمع تشخیص مصلحت نظام وجود ندارد.
- (۳) شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام هر دو باید قانون اساسی را اعمال کنند.
- (۴) هر دو نهاد برای پاسداری از قانون اساسی، تابع نظر مقام رهبری می‌باشند.

پاسخ صحیح: گزینهٔ ۳. طبق اصول ۹۶ و ۱۱۲. رد گزینهٔ ۱: همهٔ نهادها ملزم به پیروی از قانون اساسی هستند. رد گزینهٔ ۲: شورای نگهبان، بر قوانین عادی نظارت شرعی دارد و نه قانون اساسی. رد گزینهٔ ۴: برای پاسداری از قانون اساسی، تبعیت از نظر رهبری پیش‌بینی نشده است.

۸۹- آیا در دوران جنگ و شرایط اضطراری، اعلام حکومت نظامی در جمهوری اسلامی ایران مجاز است؟
 «ارشد ۸۹»

- (۱) خیر، هرگز.
- (۲) خیر مگر به درخواست رئیس‌جمهور و تصویب مجلس به مدت یک‌ماه.
- (۳) بله با پیشنهاد هیأت دولت و تصویب مجلس.
- (۴) بله به مدت یک ماه با تصویب مجلس.

پاسخ صحیح: گزینهٔ ۱. طبق اصل ۷۹ حکومت نظامی مطلقاً ممنوع است.

۹۰- اخذ وام بلاعوض داخلی و خارجی از طرف دولت، چه حکمی دارد؟
 «ارشد ۸۹»

- (۱) مطلقاً جایز نمی‌باشد.
- (۲) وام داخلی جایز و وام خارجی منوط به تصویب مجلس است.
- (۳) منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی است.
- (۴) مطلقاً و بلاقید جایز است.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۸۰ گرفتن و دادن وام بلاعوض داخلی و خارجی از طرف دولت، در هر دو صورت، باید با تصویب مجلس باشد.

۹۱- طبق قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تفویض اختیار قانونگذاری در کدام مورد صورت نمی‌گیرد؟
«رشد ۱۹»

- (۱) قوانین آزمایشی
- (۲) تصویب دائمی اساسنامه شرکت‌های دولتی
- (۳) الحاق به معاهدات بین‌المللی
- (۴) تصویب دائمی اساسنامه سازمان‌های دولتی

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۸۵، مجلس می‌تواند در موارد ضروری، اختیار وضع برخی قوانین را به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند که این قوانین، به صورت آزمایشی و در مدت زمان معینی اجرا می‌شوند. همچنین مجلس می‌تواند تصویب اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی را به همان کمیسیون‌ها یا به دولت تفویض کند.

۹۲- کدام مورد، با تصویب مجلس، مجاز می‌باشد؟
«رشد ۱۹»

- (۱) الحاق ایران به موافقتنامه‌های بین‌المللی
- (۲) دادن امتیاز تشکیل شرکت‌ها در امور تجاری به خارجیان
- (۳) استقرار پایگاه نظامی خارجی
- (۴) انتقال نفایس منحصر به فرد ملی به غیر

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۷۷. تصویب سایر گزینه‌ها طبق اصول ۸۱ و ۸۳ و ۱۴۶ مطلقاً ممنوع است.

**۹۳- مجلس شورای اسلامی، اجازه تصویب اساسنامه یکی از مؤسسات دولتی را به دولت می‌دهد، در این صورت .....
«رشد ۹۰»**

- (۱) تشخیص مغایرت مصوبه دولت با قانون اساسی با شورای نگهبان است.
- (۲) تصویب آن توسط دولت، قانون محسوب شده و به شورای نگهبان ارسال می‌شود.
- (۳) تشخیص مغایرت مصوبه دولت با قوانین، بر عهده مجلس شورای اسلامی است.
- (۴) به دلیل آنکه مصوبه دولت است، صرفاً برای تطبیق آن با قوانین، به اطلاع رئیس مجلس می‌رسد.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۸۵، گزینه ۳ و ۴ اشتباه است و اساسنامه‌ها برای بررسی به مجلس یا رئیس مجلس ارسال نمی‌شوند. رد گزینه ۲: اگرچه تصویب اساسنامه‌ها را مجلس تفویض نموده اما قانون محسوب نمی‌شوند زیرا اولاً قانون، به مصوبات مجلس اطلاق می‌شود و ثانیاً اصل ۸۵ از واژه قانون استفاده نکرده بلکه اساسنامه‌ها را «مصوبات دولت» نامیده است.

۹۴- استفساربه‌ای از سوی دولت در مورد ماده‌ای از یک قانون با رعایت ترتیبات قانونی به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد می‌شود و مجلس در مقام تفسیر قانون، نظربه‌ای را تصویب می‌نماید که به طور کلی خارج از چارچوب ماده قانونی موضوع استفسار بوده و حکم جدیدی را دربرمی‌گیرد. در این صورت:

- ۱) تفسیر ارائه‌شده، اصولاً به شورای نگهبان برای تطبیق با شرع و قانون ارسال نمی‌شود.
- ۲) شورای نگهبان به استناد اینکه اقدام مجلس، وضع قانون نبوده و چارچوب تفسیر را رعایت نکرده است، می‌تواند مصوبه مجلس را مغایر با قانون اساسی تشخیص دهد.
- ۳) این عمل مجلس به هر صورت قانونگذاری است و با توجه به اصل صلاحیت عام مجلس در وضع قانون، صحیح است.
- ۴) چون تشریفات ناظر بر لوایح و طرح‌های مربوط به تفسیر قوانین طبق آیین‌نامه داخلی متفاوت است، استفساریه مذکور می‌تواند در شورای نگهبان مورد ایراد واقع شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۷۳ و نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۷۶، «منظور از تفسیر، بیان مراد مقنن است و بنابراین تزییق و توسعه قانون در مواردی که رفع ابهام قانون نیست، تفسیر تلقی نمی‌شود». طبق اصل ۹۴، کلیه مصوبات مجلس، باید به شورای نگهبان فرستاده شود. بنابراین گزینه ۱ اشتباه است و باید به شورای نگهبان ارسال شود. گزینه ۳ نیز با توجه به نظر تفسیری شورای نگهبان اشتباه چون در فرض سؤال، عمل مجلس، تفسیر محسوب نمی‌شود. گزینه ۴ نیز اشتباه است زیرا ارتباطی با تشریفات ناظر بر لوایح و طرح‌ها ندارد.

۹۵- طبق اصل ۷۷ قانون اساسی، عهدنامه‌ها، مقاوله‌نامه‌ها، قراردادها و موافقتنامه‌های بین‌المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد: با توجه به اصل یادشده، تصویب مجلس .....
«ارشاد ۹۱»
(۱) مؤخر بر انعقاد قرارداد است. (۲) مؤخر بر انعقاد اما مقدم بر اجرای قرارداد است.
(۳) مقدم بر انعقاد قرارداد است. (۴) همزمان با اجرای قرارداد است.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. مطابق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۶۲، تصویب مجلس، مؤخر بر انعقاد قرارداد است به این معنا که ابتدا قرارداد یا معاهده منعقد شده و سپس باید به تصویب مجلس برسد و پس از آن توسط دولت امضا می‌شود.

۹۶- مطابق اصول قانون اساسی، کدام گزینه، قانون محسوب می‌شود؟
«ارشاد ۹۱»

(۱) فقط مصوبات مجلس.
(۲) نتایج همه‌پرسی در صورت تأیید مجلس.
(۳) مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در مواردی که شورای نگهبان، مصوبه مجلس شورای اسلامی را خلاف موازین شرع یا قانون اساسی تشخیص دهد.
(۴) صرفاً مصوبات مجلس پس از تأیید شورای نگهبان، قانون قلمداد می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصول ۷۱ و ۹۴. مصوبات مجلس، بدون تأیید شورای نگهبان، همچنان قانون محسوب نمی‌شود بنابراین گزینه ۱ رد می‌شود. رد گزینه ۲: قانون اساسی، نتایج همه‌پرسی را قانون محسوب ننموده و بلکه آن را یکی از راه‌های اعمال قوه مقننه می‌داند و بنابراین نیاز به تأیید مجلس ندارد. رد گزینه ۳: مصوبات مجمع، در قانون اساسی، قانون نامیده نشده است.

۹۷- انجام عمل تفسیر از صلاحیت‌های قانونی کدام نهاد قانون اساسی است؟
«ارشاد ۹۱»

(۱) شورای نگهبان (۲) مجلس شورای اسلامی
(۳) شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی (۴) دیوان عالی کشور
پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصول ۷۳ و ۹۸. تفسیر قوانین عادی، بر عهده مجلس شورای اسلامی و تفسیر قانون اساسی، بر عهده شورای نگهبان است.

۹۸- رئیس‌جمهور، زمانی موظف به حضور در مجلس برای پاسخ به نمایندگان است که:

«ارشد ۹۱»

- ۱) حداقل سه چهارم کل نمایندگان مجلس از رئیس‌جمهور سؤال کنند.
- ۲) حداقل یک چهارم کل نمایندگان مجلس، از رئیس‌جمهور سؤال کنند.
- ۳) حداقل یک سوم کل نمایندگان مجلس، از رئیس‌جمهور سؤال کنند.
- ۴) حداقل دو سوم کل نمایندگان مجلس، از رئیس‌جمهور سؤال کنند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۸۸.

۹۹- با نظارت رئیس مجلس در اجرای اصل ۸۵، سرنوشت مصوبه هیأت وزیران چه خواهد شد؟

«ارشد ۹۲»

- ۱) موکول به اظهارنظر هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است.
- ۲) اصلاح مصوبه مورد ایراد، تابع توافق رئیس مجلس و رئیس‌جمهور است.
- ۳) طبق نظر شورای نگهبان، در صورت عدم اصلاح مصوبه، پس از گذشت مهلت مقرر، آن مصوبه خود به خود ملغی می‌شود.
- ۴) مصوبه برای تجدیدنظر به هیأت‌وزیران ارجاع و در صورت تأیید، لازم‌الاجراست.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. مطابق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۹۱، چنانچه دولت، مصوبه خود را پس از اعلام نظر رئیس‌مجلس، اصلاح نکند، پس از گذشت مهلت مقرر قانونی، مصوبه مورد ایراد، ملغی‌الاثراً خواهد شد.

۱۰۰- حدود مصونیت نمایندگی مجلس در ایران، کدام است؟ «دکتری ۹۲»

- ۱) نماینده در مسائل خارجی حق اظهارنظر دارد که مصونیت آنها مطلق است اما در اظهارنظر در مسائل داخلی، فاقد مصونیت پارلمانی است.
- ۲) نماینده در همه مسائل داخلی و خارجی کشور، حق اظهارنظر دارد و نمی‌توان آنها را به سبب نظرات‌شان در مجلس، مورد تعرض و مؤاخذه قرار داد.
- ۳) نمایندگان در اظهارنظر و رأی آزادند و نمی‌توان آنها را به سبب اظهارنظرات‌شان در دوره نمایندگی مورد مؤاخذه قرار داد.
- ۴) نمایندگان در داخل مجلس از مصونیت پارلمانی بهره‌مند می‌باشند و در خارج از مجلس، از مصونیت کیفری برخوردارند.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۸۶ نمایندگان مجلس «در اظهارنظر و رأی خود» کاملاً آزادند. گزینه ۱، مسائل داخلی را جدا کرده که اشتباه است. گزینه ۲ صرفاً به «حق اظهارنظر» اشاره کرده و «رأی» را ذکر نکرده که با توجه به متن سؤال که «حدود مصونیت» را خواسته و طبق اصل ۸۶ «اظهارنظر و رأی» می‌باشد. گزینه ۴ به مصونیت کیفری اشاره نموده که اشتباه است.

۱۰۱- در ایران، تأیید توقف انتخابات در زمان جنگ و اشغال نظامی کشور با
«ارشده ۹۳» ..... است.

- (۱) رهبری
(۲) شورای نگهبان
(۳) مجلس شورای اسلامی
(۴) مجمع تشخیص مصلحت نظام

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۶۸.

۱۰۲- صلاحیت قانونگذاری مجلس شورای اسلامی در ایران، .....
«ارشده ۹۳»

- (۱) در تصویب قانون بودجه، مطلق است.
(۲) در رابطه با مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام، محدود می‌شود.
(۳) در باب تفسیر مصوبات، بدون نظارت شورای نگهبان، قابل انجام است.
(۴) به هیچ عنوان قابل واگذاری نیست مگر به مجمع تشخیص مصلحت نظام.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۷۲، هیچ یک از مراجع قانونگذاری حق رد و ابطال و نقض و فسخ مصوبات مجمع تشخیص مصلحت را ندارد مگر پس از گذشت مدت زمان معتدبه. رد گزینه ۱: بودجه مطلقاً باید از طرف دولت ارائه شود و مجلس نمی‌تواند با طرح، آن را تصویب کند (اصل ۵۲). رد گزینه ۳: تفاسیر مجلس در مورد قوانین عادی نیز از آنجا که قانون محسوب می‌شود، نیاز به تأیید شورای نگهبان دارد. رد گزینه ۴: طبق اصل ۸۵، قانونگذاری، قابل واگذاری به دیگری نیست مگر در موارد ضروری به کمیسیون‌های داخلی و در مورد اساسنامه‌ها به هیأت دولت.

۱۰۳- کدام گزینه صحیح است؟ «ارشاد ۹۳»

- (۱) اعمال قوه مقننه صرفاً از طریق تصویب قانون صورت می‌گیرد.
- (۲) نمایندگان مجلس در تصویب قانون دارای اختیارات تام می‌باشند.
- (۳) رئیس قوه قضاییه در صورت سکوت هیأت وزیران می‌تواند لایحه قضایی را مستقیماً به مجلس بدهد.
- (۴) کلیه مصوبات مجلس غیر از آیین‌نامه داخلی آن، جهت انطباق با قانون اساسی باید به شورای نگهبان ارسال شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۹۴ کلیه مصوبات مجلس باید به شورای نگهبان فرستاده شود اما بنا به اصول ۶۵ و ۶۶ آیین‌نامه داخلی مجلس، نیازی به تأیید شورای نگهبان ندارد. رد گزینه ۱: اعمال قوه مقننه از طریق همه‌پرسی نیز صورت می‌گیرد (اصل ۵۹). رد گزینه ۲: نمایندگان در حدود مقرر در قانون اساسی می‌توانند قانون وضع کنند و اختیار تام ندارند (اصل ۷۱). رد گزینه ۳: لوایح قضایی طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۷۹ می‌بایست ابتدا به دولت و از آنجا به مجلس برود.

۱۰۴- کدام گزینه در مورد جایگاه نماینده مجلس صحیح است؟ «دکتری ۹۳»

- (۱) نماینده در برابر تمام مردم مسئول است.
- (۲) نمایندگان فقط در مقام ایفاء وظایف نمایندگی در اظهارنظر آزادند.
- (۳) نماینده می‌تواند در تمام امور داخلی و مسائل مهم و اساسی خارجی اظهارنظر نماید.
- (۳) سمت نمایندگی، قائم به شخص است اما در برخی موارد نماینده می‌تواند ایفاء وظایفش را به دیگری تفویض نماید.

پاسخ صحیح: گزینه ۱- طبق اصل ۸۴. رد گزینه ۲: نمایندگان علاوه بر اظهارنظر، در رأی خود نیز کاملاً آزادند (اصل ۸۶). گزینه ۳ نیز صرفاً اشاره به مسائل مهم و اساسی خارجی داشته در حالی که نماینده در اظهارنظر و رأی راجع به همه مسائل، کاملاً آزاد است. رد گزینه ۴: نماینده نمی‌تواند وظایفش را به دیگری تفویض کند اما مجلس می‌تواند تصویب قانون را در موارد ضروری به کمیسیون‌های داخلی تفویض کند.

۱۰۵- طبق اصل ۷۳ قانون اساسی: «شرح و تفسیر قوانین عادی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است. مفاد این اصل مانع از تفسیری که دادرسان در مقام تمیز حق از قوانین می‌کنند نیست». منظور از دادرسان ..... می‌باشند. «دکتری ۹۳»

- (۱) کلیه قضات (۴) افرادی که به طور کلی به امر رفع اختلاف می‌پردازند.
(۲) رؤسای شعب دادگاه‌ها (۳) بازپرس‌ها و دادیاران دادرها

پاسخ صحیح: گزینه ۱. با توجه به متن اصل که دادرسان «در مقام تمیز حق» را عنوان نموده، بنابراین شامل تمام قضات می‌شود. گزینه ۴ نیز کسانی که به طور کلی به امر رفع اختلاف می‌پردازند، شامل مراجع غیرقضایی هم می‌شود که اشتباه است و اشاره اصل ۷۳ به قضات دادگستری است.

۱۰۶- اساسنامه سازمان‌های دولتی که به موجب اصل ۸۵ قانون اساسی توسط دولت تصویب می‌شود .....

- (۱) در صورت شکایت از آن، به شورای نگهبان ارسال می‌گردد و در صورت اعلام مغایرت با قانون اساسی، توسط هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال می‌شود.
(۲) جهت انطباق با قوانین و مقررات، برای مجلس شورای اسلامی ارسال می‌گردد.
(۳) در حکم قانون بوده و دیوان عدالت اداری صلاحیت رسیدگی به آن را ندارد.
(۴) توسط هیأت عمومی دیوان عدالت اداری قابل رسیدگی و ابطال می‌باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۸۵ اساسنامه‌های مصوب دولت باید به شورای نگهبان ارسال شود و تا زمانی که شورای نگهبان، تأیید نکند، قابل اجرا نیست. بنابراین پس از تأیید شورای نگهبان، قانون محسوب شده و نمی‌توان آن را باطل نمود لذا گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴ اشتباه است.

۱۰۷- در کدام گزینه، مبنا و سازوکار نظارت، متفاوت است؟ «دکتری ۹۳»

- (۱) سؤال نمایندگان مجلس از وزرا
(۲) استیضاح رئیس‌جمهور توسط نمایندگان
(۳) نظارت بر مصوبات دولت از سوی رئیس مجلس
(۴) رسیدگی به شکایات مردم از طرز کار قوا توسط مجلس

پاسخ صحیح: گزینه ۳. گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴ بر اساس اصل محدود نمودن قدرت قوا و نظارت قوه مقننه بر سایر قوا طرح‌ریزی شده اما گزینه ۳ صرفاً یک نظارت ساده بوده و حتی رئیس مجلس نمی‌تواند مصوبه دولت را باطل کند.

۱۰۸- مجلس شورای اسلامی بدون وجود شورای نگهبان اعتبار ندارد. این اصل از قانون اساسی یعنی:

- «دکتری ۹۳»
- (۱) اکثریت اعضاء شورای نگهبان باید تعیین شده باشند.
  - (۲) موجودیت شورای نگهبان، جنبه تشریفاتی دارد و ضروری نیست.
  - (۳) شورای نگهبان باید ایجاد شده، اعضای آن تعیین گردد و صلاحیت قانونی خود را اعمال نماید.
  - (۴) اعضای شورای نگهبان باید هنگام مذاکره درباره لوایح، در مجلس حاضر باشند.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. اصل ۹۳ ناظر به مصوبات مجلس است (نظر تفسیری سال ۱۳۷۵ شورای نگهبان) بنابراین شورای نگهبان باید تشکیل شده و اعضای آن مشخص و وظایف خود را در بررسی مصوبات مجلس انجام دهد.

۱۰۹- در صورتی که اجازه تصویب دائمی اساسنامه سازمان‌های دولتی از سوی مجلس به دولت داده شود، کدام مورد در خصوص مصوبه دولت صحیح است؟

- «ارشده ۹۴»
- (۱) چون اساسنامه مؤسسات دولتی است، آزمایشی محسوب شده و به شورای نگهبان ارسال نمی‌شود.
  - (۲) بدو به مجلس ارسال و پس از اخذ نظر مجلس به شورای نگهبان ارسال می‌شود.
  - (۳) مستقیماً برای تشخیص مغایرت با شرع و قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال می‌شود.
  - (۴) دارای ماهیت مقررات بوده و برای تطبیق با قوانین و مقررات به اطلاع رئیس مجلس می‌رسد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۸۵.

۱۱۰- فتاوی معیار فقهای شورای نگهبان برای بررسی مصوبات مجلس کدام است؟ «ارشده ۹۴»

- (۱) فتاوی امام خمینی
(۲) نظر اجتهادی خودشان
(۳) فتاوی مشهور فقهای شیعه
(۴) فتاوی مقام معظم رهبری
- پاسخ صحیح: گزینه ۲. مطابق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۶۳.

۱۱۱- حق شرکت اعضای دولت در جلسات مجلس، ناظر به کدام مورد است؟ «دکتری ۹۴»

- (۱) جلسات غیرعلنی فقط برای رئیس جمهور
(۲) جلسات علنی
(۳) جلسات علنی فقط برای وزرا و رئیس جمهور
(۴) جلسات غیرعلنی
- پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۷۰ «رئیس جمهور و معاونان او و وزیران» حق شرکت در «جلسات علنی» مجلس را دارند.

۱۱۲- تشخیص ضرورت مذکور در اصل ۸۵ قانون اساسی، بر عهده کدام نهاد است؟ «دکتری ۹۴»

- (۱) کمیسیون‌های داخلی مجلس شورای اسلامی
(۲) مجلس شورای اسلامی
(۳) شورای نگهبان
(۴) مجلس شورای اسلامی و مجمع تشخیص مصلحت نظام
- پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۸۵ «مجلس» می‌تواند در «موارد ضروری» اختیار وضع برخی قوانین را به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند. بنابراین تشخیص ضرورت، بر عهده خود مجلس است.

۱۱۳- تقنین آزمایشی از سوی کمیسیون‌های داخلی مجلس، ناشی از ..... قانونگذاری از سوی مجلس است. چنین مصوبه‌ای برای مدت ..... لازم‌الاجراست و پس از آن ..... می‌باشد. «دکتری ۹۴»

- (۱) تفویض اختیار- ۵ سال- تا تصویب نهایی مجلس فاقد اعتبار
(۲) تفویض اختیار- معین - تا تصویب نهایی مجلس فاقد اعتبار
(۳) کفالت- ۵ سال- فاقد اعتبار
(۴) کفالت- معین- فاقد اعتبار

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۸۵. این اصل، از واژه «تفویض» استفاده کرده است.

۱۱۴- طبق اصل ۸۷ قانون اساسی، رئیس‌جمهور در چه زمانی ملزم به اخذ رأی اعتماد مجلس است؟
«دکتری ۹۴»

- ۱) پس از تشکیل هیأت وزیران و پیش از هر اقدام دیگر
- ۲) پس از استیضاح حداقل نیمی از وزیران
- ۳) هنگام تغییر نیمی از اعضا هیأت وزیران
- ۴) هنگام بروز اختلاف در هیأت وزیران

پاسخ صحیح: گزینه ۱. صراحت اصل ۸۷. رد گزینه ۳: تکلیف رئیس‌جمهور به اخذ رأی اعتماد، در مورد اصل ۱۳۶ «پس از تغییر نیمی از هیأت وزیران» نیز حکمفرماست که در گزینه ۳ عبارت «هنگام تغییر نیمی» آمده که اشتباه است. گزینه ۴ نیز طبق اصل ۸۷ اختیاری است و نه الزامی.

۱۱۵- کدام مورد، در خصوص هریک از نمایندگان مجلس شورای اسلامی صحیح است؟
«دکتری ۹۴»

- ۱) حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد.
- ۲) حق دارد از رئیس‌جمهور سؤال کند.
- ۳) دارای مصونیت قضایی مطلق است.
- ۴) در برابر تمام ملت مسئول است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۸۴. رد گزینه ۱: تحقیق و تفحص، حق مجلس است و نه نماینده (اصل ۷۶). رد گزینه ۲: حداقل یک چهارم نمایندگان حق طرح سؤال از رئیس‌جمهور را دارند و نه هر نماینده (اصل ۸۸). رد گزینه ۳: نمایندگان مصونیت قضایی مطلق ندارند.

۱۱۶- در جلسه استیضاح وزیر، کدام مورد به رأی گذاشته می‌شود و نتیجه عدم احراز رأی اعتماد اکثریت به وزیر، کدام است؟
«دکتری ۹۴»

- ۱) عدم اعتماد- عزل وزیر
- ۲) عدم اعتماد- بقای وزیر
- ۳) اعتماد- عزل وزیر
- ۴) اعتماد- بقای وزیر

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۸۹. «عدم اعتماد» به رأی گذاشته می‌شود و نتیجه آن نیز «عزل» وزیر یا هیأت وزیران است.

۱۱۷- از منظر حقوق اساسی، در وضعیت‌های اضطراری، کدام عمل مجاز است؟
«دکتری ۹۴»

- ۱) وضع محدودیت، حتی با اجازه مجلس مجاز نیست.
- ۲) برقراری حکومت نظامی ممنوع است مگر با اجازه مجلس.
- ۳) با اجازه مجلس و به صورت موقت می‌توان حکومت نظامی وضع نمود.
- ۴) وضع محدودیت‌های ضروری به صورت موقت و با اجازه مجلس مجاز است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۷۹. بنابراین گزینه ۱ رد می‌شود. در مورد گزینه ۲ و ۳ نیز برقراری حکومت نظامی مطلقاً ممنوع است.

۱۱۸- کدام مورد در خصوص حق حضور وزرا در جلسات علنی مجلس شورای اسلامی، صحیح است؟
«ارشد ۹۵»

- ۱) مطلق است و مجلس به هیچ طریقی نمی‌تواند مانع این حق شود.
- ۲) مشروط است و مجلس می‌تواند با مصوبه خود، از حضور وزرا در برخی از جلسات علنی ممانعت کند.
- ۳) در صورت تأیید لزوم حضور وزیر در جلسات علنی توسط رئیس‌جمهور، مجلس حق ندارد مانع حضور وزرا شود.
- ۴) با مصوبه قانونی مجلس و تأیید شورای نگهبان، مجلس می‌تواند مانع حضور وزرا در برخی جلسات علنی مجلس شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۷۰ این حق، مطلق و غیرقابل سلب است یعنی نه رئیس‌جمهور و نه مجلس، نمی‌توانند مانع حضور وزرا در جلسه علنی مجلس شوند. بنابراین سایر گزینه‌ها رد می‌شود.

۱۱۹- در خصوص وضعیت اضطراری مذکور در اصل ۷۹ قانون اساسی، کدام مورد صحیح است؟
«دکتری ۹۵»

(۱) حکومت نظامی ممنوع است، مگر در حالت جنگ و وضعیت اضطراری با اجازه مجلس

(۲) حکومت نظامی ممنوع است مگر با اجازه مجلس، آن هم به صورت موقت

(۳) وضع محدودیت‌های ضروری، منوط به تصویب هیأت وزیران است.

(۴) وضع محدودیت‌های ضروری، به صورت موقت و با اجازه مجلس، مجاز است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. به پاسخ تشریحی سؤال ۱۱۷ مراجعه کنید.

۱۲۰- کدام مورد، جزو صلاحیت اختصاصی مطلق قانونگذاری مجلس شورای اسلامی است؟
«ارشد ۹۶»

(۱) انتخابات

(۲) مطبوعات

(۳) انعقاد قرارداد بین‌المللی

(۴) تأسیس پایگاه نظامی خارجی

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۲۴. رد گزینه ۱: تصویب قانون انتخابات مجلس خبرگان را در صلاحیت مجلس خبرگان است (اصل ۱۰۸). رد گزینه ۳: تصویب قراردادهای بین‌المللی و نه انعقاد آنها، در صلاحیت مجلس شورا است. رد گزینه ۴: تأسیس پایگاه نظامی خارجی مطلقاً ممنوع است (اصل ۱۴۶).

۱۲۱- در مرحله استیضاح وزرا، کدام مورد صحیح است؟
«ارشد ۹۶»

(۱) اعتماد به وزرا، نسبی است.

(۲) بی‌اعتمادی به وزرا، نسبی است.

(۳) اصل بر اعتماد به وزرا است مگر خلاف آن ثابت شود.

(۴) اصل بر بی‌اعتمادی به وزرا است مگر خلاف آن ثابت شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۸۹، در جریان استیضاح وزیر یا هیأت وزیران، «اعلام رأی عدم اعتماد» خواهد شد. بنابراین پس از استیضاح، «عدم اعتماد» به رأی گذاشته خواهد شد و در صورتی که نمایندگان رأی مخالف بدهند، به معنای اعتماد به وزیر است.

۱۲۲- اساسنامه شرکت‌های دولتی، چنانچه با قانون عادی مغایرت داشته باشد، در چه وضعیت حقوقی قرار می‌گیرد؟ «دکتری ۹۶»

(۱) در صورت نظر مشورتی شورای نگهبان مبنی بر مغایرت، هیأت دولت می‌تواند رأی بر ابطال صادر کند.

(۲) با تشخیص کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس مبنی بر مغایرت، رئیس مجلس آن را ابطال می‌کند.

(۳) با عدم اصلاح دولت، رئیس مجلس حکم به ابطال آن را صادر می‌کند.

(۴) با طرح شکایت در شعبه اول دیوان عدالت اداری، ابطال می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۸۵ اساسنامه شرکت‌های دولتی باید از نظر انطباق با شرع و قانون اساسی، به تأیید شورای نگهبان برسد بنابراین قانون محسوب می‌شوند و رئیس مجلس به هیچ عنوان اختیار ابطال قانون را ندارد پس گزینه‌های ۲ و ۳ غلط است. دیوان عدالت اداری نیز حق ابطال قوانین را ندارد پس گزینه ۴ صحیح نیست.

۱۲۳- ضوابط کمک مالی به مؤسسات غیردولتی، چگونه مشخص می‌شود؟ «دکتری ۹۶»

(۱) به موجب قانون

(۲) با تصویب هیأت وزیران

(۳) با مجوز و تصویب شورای عالی اقتصاد

(۴) با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب در کمیسیون اقتصادی مجلس

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۸۰ کمک‌های بلاعوض دولت، منوط به تصویب مجلس است. با توجه به اینکه متن سؤال، معوض یا بلاعوض بودن آن را مشخص ننموده، گزینه ۱ صحیح‌تر است.

۱۲۴- مسیحیان آشوری و کلدانی، چند کرسی نمایندگی در مجلس شورای اسلامی دارند؟ «دکتری ۹۶»

(۲) هر کدام یک نماینده

(۱) هر کدام دو نماینده

(۴) مجموعاً یک نماینده

(۳) مجموعاً دو نماینده

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۶۴.

۱۲۵- شورای نگهبان نسبت به قوانین موجود مغایر شرع، چه صلاحیتی دارد؟

«دکتری ۹۶»

(۱) در صورت تصویب قانون جایگزین جدید توسط مجلس، متعاقباً شورای نگهبان می‌تواند مغایرت آن قانون را با موازین شرع اعلام نماید.

(۲) عدم صلاحیت، به جهت اینکه شورای نگهبان، مرجع نظارت بر مصوبات مجلس شورای اسلامی است.

(۳) در صورت اذن شرعی ولی فقیه، صلاحیت اعلام مغایرت را دارد.

(۴) اعلام مغایرت با موازین شرع

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۶۰ در ذیل اصل چهارم قانون اساسی، تمام قوانین و مقررات قبل از انقلاب که در حال اجراست، باید مطابق با موازین اسلامی باشند و تشخیص آن نیز بر عهده شورای نگهبان است.

۱۲۶- مجلس شورای اسلامی، اجازه تصویب اساسنامه یک سازمان دولتی را

به موجب قانون برنامه پنج‌ساله به دولت داده است. با توجه به رویه شورای

نگهبان، کدام مورد صحیح است؟ «رشد ۹۷»

(۱) واگذاری اجازه تصویب اساسنامه یک سازمان دولتی به موجب قانون برنامه پنج‌ساله، مغایر قانون اساسی است.

(۲) دولت می‌تواند اصلاح و تغییر در اساسنامه مصوب خود را در مدت برنامه، به نمایندگان ویژه خود واگذار کند.

(۳) با انقضای مدت برنامه پنج‌ساله، هرگونه اصلاح و تغییر در اساسنامه، با اجازه مجدد مجلس شورای اسلامی امکانپذیر است.

(۴) دولت می‌تواند اصلاح و تغییر در اساسنامه مصوب خود را در مدت برنامه، به کمیسیون‌های داخلی مجلس شورای اسلامی واگذار کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. رد گزینه ۱: طبق اصل ۸۵ مجلس می‌تواند تصویب دائمی اساسنامه سازمان‌های دولتی را به دولت واگذار کند. رد گزینه ۲: اختیار نمایندگان ویژه طبق اصل ۱۲۷ فقط در حدود «تصمیمات» است و مطابق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۹ شامل اساسنامه‌ها نمی‌شود. رد گزینه ۴: طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۸ دولت نمی‌تواند تصویب مصوبات خود را به کمیسیون‌های مجلس واگذار کند.

۱۲۷- کدام مورد، جزو صلاحیت‌های ذاتی و اختصاصی مجلس شورای اسلامی است؟
«ارشده ۹۷»

- ۱) هرگونه تغییر در تقسیمات کشوری
- ۲) تعیین نحوه بررسی و تصویب لوایح دولت
- ۳) تصویب ضوابط و مقررات مالی شورای نگهبان
- ۴) تعیین کیفیت انتخاب اعضای مجلس خبرگان رهبری

پاسخ صحیح: گزینه ۲ طبق اصل ۶۵. رد گزینه ۳: بر اساس نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۸۶، تعیین ضوابط مالی شورای نگهبان، بر عهده خود شورای نگهبان است. گزینه ۴ نیز بر اساس اصل ۱۰۸ در صلاحیت خود مجلس خبرگان است و مردود می‌باشد. گزینه ۱ نیز بر اساس تفسیر شورا در سال ۱۳۷۸ که مجلس نمی‌تواند طرح تقسیم استان‌ها را تصویب و دولت را ملزم به انجام آن کند، مردود است.

۱۲۸- کدام مورد در خصوص نماینده مسیحیان در مجلس شورای اسلامی، صحیح است؟
«دکتری ۹۷»

- ۱) مسیحیان ارمنی جنوب و شمال، مجموعاً یک نماینده انتخاب می‌کنند.
- ۲) نمایندگان مسیحی، تنها حق اظهار نظر در مورد مسائل مسیحیان را دارند.
- ۳) نمایندگان مسیحی، نماینده حوزه‌های انتخابیه‌ای هستند که جمعیت مسیحی در آنها اکثریت را دارند.
- ۴) نمایندگان مسیحی در برابر تمام ملت مسئول هستند و حق اظهار نظر در عموم مسائل داخلی و خارجی را دارند.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۸۴ «هر نماینده در برابر تمام ملت مسئول است و حق دارد در همه مسائل داخلی و خارجی کشور اظهار نظر نماید». بنابراین گزینه‌های ۲ و ۳ رد می‌شود. مسیحیان ارمنی جنوب و شمال، هر کدام یک نماینده دارند (اصل ۶۴) بنابراین گزینه ۱ نیز رد می‌شود.

۱۲۹- دو قانون مصوب مجلس که هردوی آنها به تأیید شورای نگهبان رسیده است، با یکدیگر تعارض دارند. تکلیف قاضی دادگاه برای رفع تعارض چیست؟
«دکتری ۹۷»

- (۱) معیار، تاریخ تصویب مجلس است و در صورت وحدت زمان، قانون خاص، قانون عام را تخصیص می‌زند.
- (۲) معیار، تاریخ تأیید شورای نگهبان است و در صورت وحدت زمان تصویب آنها در مجلس، قانون مؤخر حاکم است.
- (۳) معیار، تفسیر شخص دادرس است ولی در صورت وحدت زمان، قانون عام، قانون خاص را نسخ می‌کند.
- (۴) در هر حال، معیار، تاریخ انتشار قانون در روزنامه رسمی کشور است.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۷۵، تاریخ تصویب مجلس، ملاک است و در صورت وحدت زمان تصویب، قانون خاص، قانون عام را تخصیص می‌زند.

۱۳۰- حکم قانون اساسی در خصوص استیضاح غیابی هیأت وزیران چیست؟
«دکتری ۹۷»

- (۱) اساساً استیضاح غیابی هیأت وزیران امکانپذیر نیست.
- (۲) اگر مجلس مقتضی بداند، عدم حضور هیأت وزیران، مانع از برگزاری جلسه استیضاح نیست.
- (۳) اگر مجلس مقتضی بداند، با حضور یکی از معاونین رئیس‌جمهور، استیضاح مانع قانونی ندارد.
- (۴) صرفاً با حضور اعضای شورای نگهبان در مجلس، برگزاری جلسه استیضاح، مانع قانونی ندارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۸۹ در صورت عدم حضور هیأت وزیران یا وزیر در جلسه استیضاح، نمایندگان توضیحات لازم را داده و در صورت اقتضا، اعلام رأی عدم اعتماد خواهد شد. برگزاری جلسه استیضاح غیابی، مشروط به حضور یکی از معاونین رئیس‌جمهور یا اعضای شورای نگهبان نشده است.

۱۳۱- با توجه به نظرات شورای نگهبان، کدام مورد در خصوص معاهدات

بین‌المللی صحیح است؟ «دکتری ۹۷»

(۱) قراردادهایی که یک طرف آن شرکت دولتی و طرف دیگر، شرکت خصوصی خارجی است، قرارداد بین‌المللی محسوب نمی‌شود.

(۲) یادداشت تفاهم، اعم از اینکه ایجاد تعهد کند یا نکند، باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

(۳) فسخ قراردادهای بین‌المللی، نیاز به تصویب مجلس شورای اسلامی دارد.

(۴) اقاله قراردادهای بین‌المللی، نیاز به تصویب مجلس شورای اسلامی دارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۱ مطابق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۶۰. رد گزینه ۲: طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۶۲، یادداشت تفاهم، چنانچه ایجاد تعهد نماید، باید به تصویب مجلس برسد. رد گزینه‌های ۳ و ۴: فسخ و اقاله قراردادهای بین‌المللی نیز طبق نظر شورای نگهبان در سال ۱۳۵۹، نیاز به تصویب مجلس ندارد.

۱۳۲- در قانون اساسی، به کدام ویژگی‌های رأی در انتخابات مجلس شورای

اسلامی، تصریح شده است؟ «ارشد ۹۸»

(۱) مستقیم و مخفی

(۲) مستقیم و شخصی

(۳) مخفی و محدود

(۴) شخصی و محدود

پاسخ صحیح: گزینه ۱ طبق اصل ۶۲.

۱۳۳- در خصوص درخواست رأی اعتماد به هیأت وزیران در زمان تصدی از

سوی رئیس‌جمهور، کدام مورد صحیح است؟ «ارشد ۹۸»

(۱) در صورت تغییر یک سوم وزرا، الزامی است.

(۲) در صورت تغییر یک چهارم وزرا، الزامی است.

(۳) در مورد مسائل مهم و مورد اختلاف، اختیاری است.

(۴) با تغییر مجلس، رئیس‌جمهور باید از مجلس جدید، تقاضای رأی اعتماد کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۳ طبق اصل ۸۷. رد گزینه ۱ و ۲: طبق اصل ۱۳۶ پس از تغییر نیمی از وزراء، اخذ رأی اعتماد از مجلس الزامی است. رد گزینه ۴: تغییر مجلس، رأی اعتماد مجلس قبلی به وزراء را ملغاً نمی‌کند.

۱۳۴- تصمیم‌گیری در خصوص کدام مورد، به قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی واگذار شده است؟
«ارشد ۹۸»

- (۱) ترتیب انتخاب هیأت رئیسه مجلس
- (۲) نصاب لازم برای رسمیت یافتن جلسات مجلس
- (۳) نصاب لازم برای تصویب آیین‌نامه داخلی مجلس
- (۴) نحوه اعطای امتیاز تشکیل شرکت‌های صنعتی به خارجیان

پاسخ صحیح: گزینه ۱ طبق اصل ۶۶. هر دو گزینه ۲ و ۳ را قانون اساسی مشخص نموده و نه آیین‌نامه داخلی. در گزینه ۴ اعطای امتیاز مطلقاً ممنوع است.

۱۳۵- در کدام مورد، در قانون اساسی، حد نصاب خاصی برای تصویب مصوبه در مجلس شورای اسلامی پیش‌بینی شده است؟
«دکتری ۹۸»

- (۱) استخدام کارشناسان خارجی
- (۲) اصلاح جزئی در خطوط مرزی
- (۳) دادن کمک‌های بلاعوض خارجی
- (۴) تصویب طرح‌های منتهی به افزایش هزینه عمومی

پاسخ صحیح: گزینه ۲ طبق اصل ۷۸. در سایر گزینه‌ها، تصویب مجلس ضروری است اما قانون اساسی، حد نصاب خاصی را پیش‌بینی نکرده است.

۱۳۶- کدام یک از صلاحیت‌های مجلس شورای اسلامی، قابل تفویض به هیچ نهاد دیگری نیست؟
«دکتری ۹۸»

- (۱) استخدام کارشناسان خارجی
- (۲) هرگونه تغییر در ارقام بودجه
- (۳) تعیین صلاحیت دادگاه‌ها و دادرها
- (۴) تعیین شرایط احراز صلاحیت نمایندگان مجلس شورای اسلامی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. تصویب گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ به ترتیب مطابق اصول ۵۲ و ۱۵۹ و ۶۲، «به موجب قانون» خواهد بود و در نتیجه طبق اصل ۸۵ می‌توان آنها را به کمیسیون‌های داخلی تفویض کرد اما در مورد گزینه ۱، اصل ۸۲ از کلمه «قانون» استفاده نکرده بلکه گفته «استخدام کارشناسان خارجی از طرف دولت ممنوع است مگر در موارد ضرورت با تصویب مجلس شورای اسلامی». و منظور از آن، تصویب در صحن علنی است و قابل واگذاری به کمیسیون‌ها نمی‌باشد.

۱۳۷- با توجه به نظر شورای نگهبان در خصوص نظارت شورای نگهبان بر

لوايح قانونی مصوب شورای انقلاب، کدام مورد صحیح است؟ «دکتری ۹۸»

- (۱) عدم صلاحیت نظارت بر مصوبات خلاف شرع
- (۲) عدم صلاحیت نظارت بر مصوبات خلاف قانون اساسی
- (۳) صلاحیت نظارت بر مصوبات خلاف قانون اساسی، در مواردی که از سوی رئیس‌جمهوری ارجاع داده شود.
- (۴) صلاحیت نظارت بر مصوبات خلاف شرع و قانون اساسی، در مواردی که از سوی رئیس‌جمهوری ارجاع داده شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. در خصوص قوانین و مقررات مصوب قبل از تشکیل اولین شورای نگهبان، اصل ۴ فقط از حیث تطبیق با موازین اسلامی، مدنظر قرار داده است. نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۶۰ نیز تأکید بر همین موضوع داشته است زیرا مصوبات شورای انقلاب و قوانین و مقررات قبل از انقلاب، قبل از تصویب قانون اساسی وضع شده‌اند و بررسی آنها از حیث تطبیق با قانون اساسی، بلاوجه است.

۱۳۸- آیا اخذ و پرداخت وام‌ها و کمک یک دستگاه دولتی به دستگاه دولتی

دیگر، نیاز به تصویب مجلس دارد؟ «دکتری ۹۸»

- (۱) پرداخت وام، نیازمند تصویب مجلس است لکن کمک دستگاه‌ها نیازی به مصوبه مجلس ندارد.
- (۲) در هر صورت، پرداخت هرگونه وام و کمک به مصوبه مجلس نیازمند است.
- (۳) خیر، جز در موارد ضروری، نیازی به تصویب مجلس ندارد.
- (۴) خیر، مگر در صورتی که به تغییر در ارقام بودجه بیانجامد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۶۰ ذیل اصل ۸۰.

۱۳۹- در خصوص زمان اثر تفسیر قانون عادی توسط مجلس شورای اسلامی، کدام مورد صحیح است؟
«دکتری ۹۱»

- (۱) حسب تشخیص مجلس شورای اسلامی عمل می‌شود.
- (۲) از زمان اجرای قانون اصلی، قابل اجراست.
- (۳) از زمان بیان مراد مقنن، لازم‌الاجراست.
- (۴) به موارد مختومه نیز تسری می‌یابد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. نظریه تفسیری سال ۱۳۷۶. «تفسیر، از زمان بیان مراد مقنن، در کلیه موارد لازم‌الاجراست» به استثناء موارد مختومه و آنها که اجرا شده است.

۱۴۰- طبق نظر شورای نگهبان، کدام دسته از شکایات از تخلفات مسئولین، قابل طرح و رسیدگی در کمیسیون اصل ۹۰ است؟
«دکتری ۹۱»

- (۱) صرفاً تخلفات آنها در زمان تصدی و قبل از بازنشستگی
- (۲) کلیه تخلفات آنها در ارتباط با وظایفشان پس از انقلاب اسلامی
- (۳) صرفاً تخلفات آنها در زمان تصدی و قبل از هرگونه قطع رابطه خدمت
- (۴) کلیه تخلفات آنها در دوران خدمت، چه پیش از انقلاب اسلامی و چه پس از آن.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. نظریه تفسیری سال ۱۳۶۶. «تخلفات مسئولین فعلی در ارتباط با وظایف آنها بعد از انقلاب اسلامی».

۱۴۱- با توجه به اصول قانون اساسی، در خصوص دوره فترت مجلس شورای اسلامی، کدام مورد صحیح است؟
«دکتری ۹۱»

- (۱) تنها با مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام پذیرفته شده است.
- (۲) صرفاً در زمان جنگ و اشغال نظامی کشور، پذیرفته شده است.
- (۳) در فرض عدم تشکیل مجلس جدید، پذیرفته شده است.
- (۴) مطلقاً پذیرفته نشده است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. دوره فترت، یعنی مقطعی از زمان که کشور، فاقد پارلمان باشد و طبق اصل ۶۳، کشور در هیچ زمان نباید بدون مجلس باشد.

۱۴۲- کدام گزینه، ناظر به شرایط فقهای شورای نگهبان در قانون اساسی است؟
«رشد ۹۹»

- (۱) مدیر و مدبر و آگاه به مسائل سیاسی
- (۲) مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی
- (۳) عادل و آگاه به مقتضیات زمان و مسائل روز
- (۴) دارای صلاحیت علمی برای افتاء و بینش صحیح سیاسی

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۹۱.

۱۴۳- با توجه به نظریه تفسیری شورای نگهبان، کدام گزینه در رابطه با نظارت شورای نگهبان نسبت به اساسنامه مؤسساتی که پس از تاریخ بازنگری قانون اساسی به تصویب هیأت دولت رسیده یا می‌رسند، صحیح است؟
«دکتری ۹۹»

- (۱) شامل مواردی که اجازه تصویب آنها قبل از تاریخ بازنگری داده شده باشد، نمی‌شود.
- (۲) شامل مواردی که در ضمن واگذار کردن اجازه تصویب، تصریح به اصل ۸۵ شده باشد، نمی‌شود.
- (۳) صرفاً شامل نظارت بر اساسنامه مؤسسات و سازمان‌های دولتی که به تصویب می‌رسند، می‌شود.
- (۴) شامل مواردی که در ضمن واگذار کردن اجازه تصویب، تصریح به اصل ۸۵ نشده باشد هم می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۶۹، کلیه اساسنامه‌های دولتی، مطلقاً باید برای تشخیص عدم مغایرت با موازین شرع و قانون اساسی، به شورای نگهبان ارسال شود، چه قبل از اصلاح قانون اساسی بوده یا بعد از آن، چه اشاره به اصل ۸۵ شده باشد یا نه.

۱۴۴- طبق سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری، اصلی‌ترین منشأ قانونگذاری در تنظیم و تصویب طرح‌ها و لوایح قانونی، توجه به کدام مورد زیر است؟
«دکتری ۹۹»

- (۱) موازین شرعی
(۲) عدم مغایرت با قانون اساسی
(۳) سیاست‌های کلی نظام
(۴) عدم مغایرت با موازین شرعی و قانون اساسی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل چهارم «کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است.

۱۴۵- کدام گزینه در رابطه با اساسنامه‌های مصوب کمیسیون‌های داخلی مجلس شورای اسلامی درست است؟
«دکتری ۹۹»

- (۱) این مصوبات نباید مخالف قوانین و مقررات عمومی کشور باشد.
(۲) این مصوبات باید ضمن ابلاغ برای اجرا، به اطلاع رئیس مجلس برسد.
(۳) مجلس، تصویب دائمی آنها را می‌تواند به کمیسیون‌های ذیربط واگذار کند.
(۴) این مصوبات در مدتی که مجلس تعیین می‌کند، به صورت آزمایشی اجرا می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۸۵. رد گزینه ۱: اساسنامه‌ها نباید مخالف قانون اساسی باشد و نه قوانین و مقررات عمومی کشور. رد گزینه ۲: اساسنامه‌های مصوب کمیسیون‌ها، قانون هستند و ابلاغ و اجرای آنها بر عهده رئیس‌جمهور است و نیازی نیست اختصاصاً به اطلاع رئیس مجلس برسد. رد گزینه ۴: طبق اصل ۸۵ قوانینی که کمیسیون‌ها تصویب می‌کنند، موقتی است و نه اساسنامه‌ها. مجلس می‌تواند «تصویب دائمی» اساسنامه‌ها را به کمیسیون‌ها و دولت واگذار کند.

۱۴۶- در قانون اساسی، در رابطه با تصویب کدام مورد از سوی مجلس شورای اسلامی، نصاب خاصی تعیین شده است؟
«ارشد ۱۴۰۰»

- (۱) تفویض قانونگذاری
(۲) مصوبات جلسه غیرعلنی
(۳) شرح و تفسیر قانون عادی
(۴) تصویب معاهدات بین‌المللی

پاسخ صحیح: گزینه ۲ طبق اصل ۶۹. سایر گزینه‌ها نیازی به نصاب معین ندارد.

۱۴۷- کدام گزینه در خصوص مجلس شورای اسلامی درست است؟

«ارشد ۱۴۰۰»

- (۱) حد نصاب رسمیت آن، در قانون اساسی تعیین شده و مجلس حق تغییر آن را ندارد.
- (۲) تعداد نمایندگان، در قانون اساسی مقرر شده و مجلس حق تغییر آن را ندارد.
- (۳) نمایندگان در نخستین جلسه پس از تصویب اعتبارنامه‌ها، باید سوگند یاد کنند.
- (۴) تعیین محدوده حوزه‌های انتخابیه، با مجلس است و مجلس می‌تواند آن را به دولت تفویض کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. اصل ۶۵ حد نصاب رسمیت جلسات مجلس را تعیین نموده و غیرقابل تغییر است. رد گزینه ۲: مجوز تغییر تعداد نمایندگان در اصل ۶۴ داده شده است. رد گزینه ۳: سوگند نمایندگان، منوط به تصویب اعتبارنامه نیست (اصل ۶۷). رد گزینه ۴: محدوده حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان را مجلس و با تصویب قانون باید معین کند (اصل ۶۴).

۱۴۸- با توجه به نظریات شورای نگهبان در خصوص اصل ۷۵ قانون اساسی ناظر بر چگونگی ارائه طرح‌ها و اصلاح لوایح در مجلس شورای اسلامی در مواردی که به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه عمومی می‌انجامد، کدام گزینه درست است؟

«دکتری ۱۴۰۱»

- (۱) اصل مزبور در زمان رسیدگی به لایحه بودجه، جاری نیست.
- (۲) نمایندگان در زمان بررسی لایحه بودجه، باید این اصل را رعایت نمایند.
- (۳) عدم رعایت این اصل در زمان رسیدگی بودجه با درخواست دو سوم نمایندگان حاضر، مجاز است.
- (۴) در صورتی نمایندگان می‌توانند در زمان بررسی لایحه بودجه، خلاف اصل مزبور عمل نمایند که مصوبه، با دو سوم آرا به تصویب برسد.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۷۵ این اصل شامل «طرح‌های قانونی و پیشنهادها و اصلاحاتی که نمایندگان در خصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند» می‌شود و بنابراین در لایحه بودجه نیز لازم‌الاجراست و در این موارد، بحث حد نصاب مطرح نیست لذا گزینه‌های ۳ و ۴ مردود است.

۱۴۹- با توجه به مفاد اصل ۷۷ قانون اساسی مبنی بر تصویب معاهدات بین‌المللی از سوی مجلس شورای اسلامی، الحاق ایران به مجامع بین‌المللی مانند بانک توسعه اسلامی، تابع کدام حکم است؟ «دکتری ۱۴۰۱»

- ۱) در حکم موافقتنامه‌های موضوع این اصل است و باید به تصویب مجلس برسد.
- ۲) در حکم موافقتنامه‌های موضوع این اصل نیست و امضای دولت کفایت می‌کند.
- ۳) در حکم موافقتنامه‌های موضوع این اصل نیست ولی باید به تصویب مجلس برسد.
- ۴) در حکم موافقتنامه‌های موضوع اصل مذکور است ولی نیاز به تصویب مجلس نیست.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۶۶، الحاق به اینگونه مجامع، «در حکم موافقتنامه است و باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد».

۱۵۰- با توجه به رابطه وزیر دادگستری با قوه قضائیه، در خصوص سؤال از وزیر دادگستری در مجلس شورای اسلامی، کدام گزینه درست است؟ «دکتری ۱۴۰۱»

- ۱) قوه قضائیه هیچ وظیفه‌ای ندارد و پاسخگویی بر عهده شخص وزیر است.
- ۲) قوه قضائیه موظف است اطلاعات و مدارک لازم را در اختیار وزیر قرار دهد.
- ۳) با عنایت به استقلال قوه قضائیه، در موارد مرتبط با قوه، وزیر تکلیفی به پاسخگویی ندارد.
- ۴) در موارد مرتبط با قوه قضائیه، سؤال صرفاً از رئیس قوه قضائیه و از طریق کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس صورت می‌گیرد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۶۲، «در رابطه با مسئولیت‌های قوه قضائیه، وزیر دادگستری مسئول نخواهد بود» بنابراین گزینه ۱ مردود است. رد گزینه ۲: قانون اساسی چنین تکلیفی را بر عهده قوه قضائیه نگذاشته است. رد گزینه ۴: مجلس حق طرح سؤال از رئیس قوه قضائیه را ندارد ولی کمیسیون اصل ۹۰ به شکایات از طرز کار قوه قضائیه رسیدگی خواهد کرد.

۱۵۱- مطابق قانون اساسی، در خصوص نظارت شورای نگهبان بر قواعد حقوقی، کدام مورد صحیح‌تر است؟

- (۱) نظارت بر قوانین
- (۲) نظارت بر قوانین و اساسنامه‌ها
- (۳) نظارت بر مصوبات مجلس شورای اسلامی
- (۴) نظارت بر قوانین و مصوبات مجلس شورای اسلامی و مقررات

پاسخ صحیح: گزینه ۲. مطابق اصول ۸۵ و ۹۶. رد گزینه ۳: شورای نگهبان، بر همه مصوبات مجلس نظارت ندارد مانند اصل ۶۵ و ۶۶ در مورد آیین‌نامه داخلی مجلس. رد گزینه ۴: عنوان مقررات، شامل مصوبات نهادهایی غیر از مجلس هم می‌شود که شورای نگهبان، بر بخش اعظم آنها نظارت ندارد. رد گزینه ۱: گزینه ۱ هم صحیح است اما در متن سؤال عنوان شده که کدام مورد «صحیح‌تر» است.

۱۵۲- کدام مورد در خصوص برقراری حکومت نظامی و محدودیت‌های ضروری، صحیح است؟

- (۱) برقراری حکومت نظامی ممنوع است ولی برقراری محدودیت‌های ضروری به صورت موقت در حالت جنگ و شرایط اضطراری نظیر آن، حق دولت با تصویب مجلس شورای اسلامی است.
- (۲) در حالت جنگ و شرایط اضطراری نظیر آن، دولت حق دارد به صورت موقت، حکومت نظامی برقرار سازد.
- (۳) برقراری حکومت نظامی ممنوع است لیکن در حالت جنگ و شرایط اضطراری نظیر آن، مجاز است.
- (۴) برقراری حکومت نظامی بیش از ۳۰ روز ممنوع است.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۷۹. برقرار حکومت نظامی مطلقاً ممنوع می‌باشد بنابراین گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ مردود است.

۱۵۳- کدام یک از قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی، جنبه موقتی دارد؟

- (۱) عام
- (۲) سازمان‌دهنده
- (۳) تفویضی
- (۴) خاص

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۸۵ قوانینی که تصویب آن، به کمیسیون‌ها تفویض شده، موقتی و در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید، قابل اجراست.

۱۵۴- بنایی دولتی در فهرست آثار ملی کشور، ثبت و به عنوان یک اثر نفیس شناخته شده است. با توجه به اصول قانون اساسی، کدام حکم صحیح است؟
«وکالت ۱۴۰۲»

- ۱) در هر صورت، بهره‌برداری از منافع این بنا توسط اشخاص خصوصی، منوط به مجوز دولت و تصویب مجلس شورای اسلامی است.
- ۲) در هر صورت، انتقال عین یا بهره‌برداری از این بنا توسط اشخاص خصوصی، منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی است.
- ۳) واگذاری بهره‌برداری از منافع بنای مزبور به اشخاص خصوصی امکانپذیر است.
- ۴) انتقال عین بنای مذکور به مؤسسه عمومی غیردولتی امکانپذیر است.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۸۳ انتقال نفائس ملی به غیر، منوط به تصویب مجلس است. انتقال به غیر نیز شامل عین و منافع شده فلذا گزینه‌های ۳ و ۴ مردود بوده و گزینه ۱ نیز قانون اساسی، «مجوز دولت» را پیش‌بینی ننموده و صرفاً اشاره به تصویب مجلس دارد.

۱۵۵- کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی، صالح به رسیدگی به شکایت علیه کدامیک از مراجع زیر است؟
«وکالت ۱۴۰۲»

- ۱) شورای عالی امنیت ملی
- ۲) دیوان عالی کشور
- ۳) شورای عالی استان‌ها
- ۴) شورای نگهبان

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۹۰ شکایت از طرز کار «مجلس، قوه مجریه و قوه قضائیه» در کمیسیون اصل ۹۰ رسیدگی می‌شود. بنابراین گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ مردود هستند.

۱۵۶- یکی از نمایندگان مجلس در حال عزیمت به حوزه انتخابیه خود برای رسیدگی به مشکلات مردم، با وسیله نقلیه دولتی به یک عابر پیاده برخورد میکند و باعث فوت وی می‌شود. به موجب اصل ۸۶ قانون اساسی، کدام حکم زیر صحیح است؟

- (۱) وی به دلیل ارتکاب جرم عمومی، قابل تعقیب است.
- (۲) نماینده مزبور با اجازه رئیس مجلس، قابلیت تعقیب دارد.
- (۳) وی پس از پایان دوره نمایندگی، قابلیت تعقیب و محاکمه دارد.
- (۴) به دلیل ارتکاب جرم در حین انجام وظایف نمایندگی، قابل تعقیب و توقیف نیست.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. نمایندگان مجلس، مصونیت کیفری ندارند و اصل ۸۶ نیز صرفاً در مورد آزادی اظهار نظر نمایندگان در مقام ایفای وظایف نمایندگی می‌باشد بنابراین در فرض سؤال، نماینده مزبور مطابق مقررات آیین دادرسی کیفری، قابل تعقیب است.

۱۵۷- در صورت تفویض تصویب دائمی اساسنامه شرکت دولتی از سوی مجلس شورای اسلامی به کمیسیون‌های داخلی، نظارت بر اساسنامه مصوب از سوی کدام مرجع یا مراجع و به کدام صورت زیر انجام می‌گیرد؟

«ارشد ۱۴۰۳»

- (۱) شورای نگهبان به صورت پیشینی
- (۲) رئیس مجلس شورای اسلامی به صورت پسینی
- (۳) شورای نگهبان به صورت پیشینی و دیوان عدالت اداری به صورت پسینی
- (۴) شورای نگهبان به صورت پیشینی و رئیس مجلس شورای اسلامی به صورت پسینی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. اساسنامه شرکت یا سازمان دولتی که توسط کمیسیون داخلی مجلس، به تصویب رسیده، عنوان قانون دارد و نظارت بر آن، صرفاً بر عهده شورای نگهبان است و اطلاع رئیس مجلس، تنها در خصوص مصوبات دولت غیر از اساسنامه سازمان‌های دولتی است. منظور از پیشین و پسین در اینجا، قبل و بعد قانونی شدن هست یعنی نظارت شورای نگهبان بر مصوبه، قبل از اینکه قانونی شود، می‌باشد در حالیکه اطلاع رئیس مجلس از مصوبات دولت، پس از تصویب مصوبه و اجرایی شدن آن می‌باشد.

۱۵۸- مصوبات جلسه غیرعلنی مجلس شورای اسلامی، در کدام صورت زیر، معتبر خواهد بود؟
«ارشده ۱۴۰۳»

- (۱) با حضور شورای نگهبان به تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان برسد.
- (۲) جلسه به تقاضای رئیس‌جمهور تشکیل یافته و به تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان برسد.
- (۳) جلسه به تقاضای ده نفر از نمایندگان تشکیل یافته و به تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان حاضر برسد.
- (۴) جلسه به تقاضای رئیس‌جمهور یا یکی از وزرا تشکیل یافته و به تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان حاضر برسد.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۶۹. در جلسات غیرعلنی، شورای نگهبان حتماً باید حاضر باشد و مصوبات آن باید به تصویب سه چهارم مجموع نمایندگان برسد.

۱۵۹- با توجه به نظریات تفسیری شورای نگهبان در خصوص تفسیر قانون عادی توسط مجلس شورای اسلامی، کدام مورد درست است؟
«دکتری ۱۴۰۳»

- (۱) عطف به ماسبق می‌شود مگر در مواردی که صرفاً تفسیر موسعی از قانون به مرحله اجرا گذاشته شده و مختومه شده باشد.
- (۲) عطف به ماسبق می‌شود مگر در مواردی که تفسیر دیگری از قانون به مرحله اجرا گذاشته شده و مختومه شده باشد.
- (۳) عطف به ماسبق نمی‌شود جز در مواردی که موجب توسعه حکم قانونگذار باشد.
- (۴) عطف به ماسبق نمی‌شود جز در مواردی که موجب تضییق حکم قانونگذار باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق نظر تفسیری سال ۱۳۷۶، تفسیر قوانین عادی، در صورتی به گذشته تسری نمی‌یابد که آن مورد، به اجرا گذاشته و مختومه شده باشد بنابراین قانون تفسیری، در مواردی هنوز مختومه یا اجرا نشده باشند، به ماسبق تسری می‌یابد. در نظر تفسیری شورا آمده است «در مواردی که مربوط به گذشته است و مجربان، برداشت دیگری از قانون داشته‌اند» بنابراین گزینه ۱ که عبارت «صرفاً تفسیر موسعی» قید شده، مردود است.

۱۶۰- در خصوص تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی، کدام مورد درست است؟
«دکتری ۱۴۰۳»

- (۱) حق مزبور متعلق به نمایندگان نیست و صرفاً مجلس چنین اختیاری دارد.
- (۲) اعمال این حق، منوط به درخواست حداقل ده نفر از نمایندگان است.
- (۳) شامل امور مرتبط با قوه قضائیه نمی‌شود.
- (۴) شامل شورای نگهبان نمی‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۶۱، اصل ۷۶ قانون اساسی «مربوط به مجلس شورای اسلامی است و نه آحاد نمایندگان». طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۶۷، مجلس حق تحقیق و تفحص از رهبری، مجلس خبرگان و شورای نگهبان را ندارد. بنابراین گزینه ۴ نیز طبق نظر شورای نگهبان، صحیح است اما چون اصل ۷۶ مطلقاً اشاره به «حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور» توسط مجلس و نه نمایندگان را نموده است لذا گزینه ۱ صحیح‌تر است.

فصل هفتم: شوراها

۱۶۱- شوراهای محلی، جزو کدام‌یک از نهادها محسوب می‌شوند؟

«ارشد ۱۸۱»

(۱) قوه مجریه

(۲) قوه مقننه

(۳) وزارت کشور

(۴) نهادهای خاص در اعمال حاکمیت

پاسخ صحیح: گزینه ۴. قانون اساسی در اصل ۱۰۰، شوراها را نهاد خاص منتخب مردم دانسته که برای پیشبرد سریع برنامه‌های کلان از طریق همکاری مردم، تشکیل می‌شوند.

۱۶۲- شورای عالی استان‌ها در مورد کدام موضوع، حق ارائه طرح به مجلس

«ارشد ۱۸۹»

را دارد؟ طرحی که .....

(۱) موضوع آن ایجاد یک سازمان دولتی در زمینه امور مالی و اقتصادی باشد.

(۲) تصمیماتی در مورد نحوه مدیریت امور فرهنگی شهرها و روستاها.

(۳) شامل تعیین مجازات‌های عمومی بوده یا با رسیدگی قضایی و امور دادرسی مرتبط باشد.

(۴) متضمن کاهش درآمد عمومی حتی بدون پیش‌بینی طریق جبران آن باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۰۲ شورای عالی استان‌ها باید «در حدود وظایف خود» طرح تهیه نماید. گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ در صلاحیت شورای عالی استان‌ها نیست.

۱۶۳- کدام مورد، در زمره شرایط قانونی تهیه و پیشنهاد طرح توسط شورای

«ارشد ۹۰»

عالی استان‌ها می‌باشد؟

(۱) در صورتی که به تقلیل درآمد عمومی بینجامد، باید طریق جبران کاهش درآمد در آن معلوم باشد.

(۲) فقط باید در حدود وظایف مقرر برای شورای عالی استان‌ها باشد.

(۳) باید مستقیماً یا از طریق دولت، به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد شود.

(۴) همه موارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصول ۱۰۲ و ۷۵. طبق اصل ۷۵ طرح‌های قانونی، چنانچه به تقلیل درآمد عمومی بیانجامد، باید طریق جبران کاهش درآمد در آن مشخص شود و طرح‌های قانونی شورای عالی استان‌ها هم، مشمول اصل ۷۵ است.

۱۶۴- با توجه به اینکه طبق اصل یکصد و پنجم قانون اساسی، تصمیمات شوراها نباید مخالف موازین اسلام و قوانین کشور باشد، در مورد انطباق با موازین اسلام، کدام گزینه صحیح است؟

(۱) شورای نگهبان، مصوبات شوراها را با موازین اسلام انطباق می‌دهد.
(۲) مردم می‌توانند درخواست ابطال مصوبات شوراها را از دادگاه عمومی درخواست نمایند.

(۳) مغایرت آن پس از طرح ابطال در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و کسب نظر از فقهای شورای نگهبان احراز می‌شود.

(۴) فرمانداری و شورای استان، مصوبات شورای شهر را با موازین اسلام تطبیق می‌دهد و در صورت مغایرت، به آن اعتراض می‌کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. از آنجا که در متن سؤال صرفاً «انطباق با موازین اسلام» آمده، لذا هیأت عمومی دیوان، باید ابتدا نظر شورای نگهبان را کسب نماید. «تصمیمات» شوراها، قابل ابطال در دیوان عدالت اداری است اما «طرح‌های قانونی» شورای عالی استان‌ها، ابتدا به مجلس ارائه شده و سپس شورای نگهبان راجع به آن نظر می‌دهد و در صورت تائید شورای نگهبان، قانونی شده و دیگر قابل ابطال نیستند.

۱۶۵- علاوه بر دولت و نمایندگان مجلس که حق ابتکار قانون دارند، چه نهاد دیگری از این حق برخوردار است؟

(۱) قوه قضائیه
(۲) شورای عالی استان‌ها
(۳) شورای اسلامی شهر و روستا
(۴) مجمع عالی استان‌ها

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۰۲. رد گزینه ۱: تمام لوایح قوه قضائیه، باید ابتدا به هیأت دولت ارسال شود و قوه قضائیه بر خلاف شورای عالی استان‌ها، نمی‌تواند لوایح خود را مستقیماً به مجلس ارسال نماید.

۱۶۶- شوراهای اسلامی شهر و روستا، تابع کدام یک از قوا می‌باشند؟

«ارشاد ۹۲»

(۱) قوه مقننه

(۲) قوه قضائیه

(۳) قوه مجریه

(۴) ذیل هیچ یک از قوا قرار ندارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. به پاسخ سؤال ۱۶۱ مراجعه شود.

۱۶۷- مرجع بررسی عدم مخالفت تصمیمات شوراها با موازین اسلام،

«ارشاد ۹۲»

..... است.

(۱) محاکم عمومی دادگستری

(۲) دیوان عدالت اداری

(۳) دیوان عدالت اداری و شورای نگهبان

(۴) فقهای شورای نگهبان

پاسخ صحیح: گزینه ۴. مطابق اصل ۴ و همچنین نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۸۰، ابطال موارد خلاف شرع، مستند به تشخیص فقهای شورای نگهبان است. در متن سؤال، صرفاً «مرجع بررسی» آمده و نه «ابطال». لذا بررسی با شورای نگهبان و «ابطال» آن در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.

۱۶۸- با توجه به قانون اساسی، کدام گزینه صحیح است؟ «دکتری ۹۳»

(۱) شوراهای اسلامی موظف به رعایت مصوبات شهرداری‌ها هستند.

(۲) شوراهای اسلامی موظف به رعایت تصمیمات شورای عالی استان‌ها هستند.

(۳) مقامات کشوری مانند استانداران، ملزم به رعایت تصمیمات شوراها هستند.

(۴) شوراهای اسلامی ملزم به رعایت تصمیمات مقامات کشوری هستند.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۰۳.

۱۶۹- انحلال شوراهای اسلامی ..... «دکتری ۹۳»

(۱) در صورت وضع مصوبات مغایر با قانون و ارتکاب جرم، امکانپذیر است.

(۲) جز در صورت انحراف از وظایف قانونی، ممکن نیست.

(۳) با تصمیم دیوان عدالت اداری ممکن است.

(۴) به هیچ عنوان ممکن نیست.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۰۶.

۱۷۰- مطابق قانون اساسی، کدام یک از موارد زیر در زمره وظایف و اختیارات شورای عالی استان‌ها قرار دارد؟
«دکتری ۹۳»

- (۱) اداره امور با توجه به مقتضیات محلی
- (۲) رسیدگی به انحلال شوراهای اسلامی روستا
- (۳) نظارت بر اجرای هماهنگ برنامه‌های عمرانی در استان‌ها
- (۴) پیشنهاد لوایح در عموم مسائل به مجلس به صورت مستقیم

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۰۱. رد گزینه ۱: اداره امور، طبق اصل ۱۰۰ با شوراهای شهر رو روستاست و نه شورای عالی استان‌ها. رد گزینه ۲: رسیدگی به انحلال شوراهای، طبق اصل ۱۰۶ با دادگستری است. رد گزینه ۴: شورای استان، «طرح» می‌دهد و نه لایحه و آن هم صرفاً «در حدود وظایف خود» (اصل ۱۰۲).

۱۷۱- در کدام مورد، بخشداران ملزم به رعایت تصمیمات شوراهای اسلامی هستند؟
«ارشد ۹۵»

- (۱) کلیه تصمیمات و مصوبات اداری
- (۲) صرفاً مصوبات حاکمیتی
- (۳) کلیه تصمیمات و مصوبات سازمانی
- (۴) در حدود اختیارات شوراهای

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۰۳ مقامات دولتی، «در حدود اختیارات شوراهای» ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند.

۱۷۲- کدام مورد در خصوص ابتکار قانونگذاری توسط شورای عالی استان‌ها صحیح است؟
«وکالت ۱۴۰۱»

- (۱) حق دارد در حدود وظایف خود، طرح‌هایی تهیه و مستقیماً یا از طریق دولت، به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد کند.
- (۲) می‌تواند در کلیه امور، طرح‌هایی تهیه و مستقیماً یا از طرف دولت یا مجلس شورای اسلامی پیشنهاد کند.
- (۳) حق دارد در حدود وظایف خود، لوایحی تهیه و به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد کند.
- (۴) حق دارد در کلیه امور، طرح‌های خود را به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۰۲. شورای استان‌ها، فقط در «حدود وظایف خود» و نه کلیه امور، می‌تواند «طرح» و نه لایحه مستقیماً یا از طریق دولت، به مجلس پیشنهاد نماید.

۱۷۳- در خصوص انحلال شوراها، کدام مورد صحیح است؟ «وکالت ۱۴۰۲»

- (۱) انحلال شوراها در هیچ شرایطی، ممکن نیست.
- (۲) صرفاً در صورت انحراف از وظایف قانونی، شوراها قابلیت انحلال دارند.
- (۳) در صورت انحراف از وظایف قانونی، صرفاً با تأیید شورای عالی استان‌ها قابلیت انحلال دارند.
- (۴) در صورت ارتکاب جرم توسط اعضای شورا به واسطه انجام وظایف قانونی مرتبط با عضویت در شوراها، قابلیت انحلال دارند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۰۶ «انحلال شوراها، جز در صورت انحراف از وظایف قانونی ممکن نیست».

فصل هشتم: رهبر یا شورای رهبری

۱۷۴- رهبری در مقام ولایت مطلقه امر و امامت امت:

- «ارشده ۸۶»
- ۱) می‌تواند مجلس را منحل و یا مصوبات آن را باطل کند.
  - ۲) می‌تواند رأساً مجازات محکومین را بدون هیچ محدودیتی تخفیف دهد.
  - ۳) می‌تواند قائم‌مقام رهبری را تعیین نماید و تمامی وظایف و اختیارات خود را به او تفویض کند.
  - ۴) حق تنظیم روابط قوای سه‌گانه را دارد و نظارت بر قوای سه‌گانه را بر طبق اصول قانون اساسی بر عهده دارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۵۷ قوای سه‌گانه «زیرنظر ولایت مطلقه» هستند و طبق بند ۷ اصل ۱۱۰ تنظیم روابط قوای سه‌گانه، از وظایف رهبری است. رد گزینه ۱: در ایران، هیچ‌کس حق انحلال مجلس را ندارد و در قانون اساسی نیز پیش‌بینی نشده است. رد گزینه ۲: تخفیف مجازات محکومین، فقط پس از پیشنهاد رئیس قوه قضائیه امکان‌پذیر است (بند ۱۱ اصل ۱۱۰). رد گزینه ۳: تعیین قائم‌مقام رهبری، در قانون اساسی پیش‌بینی نشده اما طبق اصل ۱۰۷ تعیین رهبر، از وظایف مجلس خبرگان است.

۱۷۵- در باب مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌توان گفت .....

«ارشده ۸۷»

- ۱) مصوبات و تصمیمات آن، فوق مصوبات مجلس شورای اسلامی است.
- ۲) مصوبات و تصمیمات آن توسط نهاد مجلس قابل تفسیر اما غیرقابل تغییر است.
- ۳) مصوبات و تصمیمات آن، توسط هیچ نهاد دیگر قانون اساسی به جز مجمع، قابل نسخ و تغییر نیست.
- ۴) مصوبات مربوط به حل اختلاف مجلس و شورای نگهبان آن، پس از گذشت زمان معتدبه، توسط مجلس قابل تغییر است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۷۲، هیچ یک از مراجع قانونگذاری حق رد و ابطال و نقض و فسخ مصوبات مجمع تشخیص مصلحت را ندارد مگر پس از گذشت مدت زمان معتدبه.

۱۷۶- تصویب مقررات لازم‌الاجرا برای حل معضلات نظام، با مجمع تشخیص مصلحت نظام و ..... است. «ارشده ۸۸»

- (۱) مقام رهبری
(۲) تأیید شورای نگهبان
(۳) مجلس خبرگان
(۴) مجلس شورای اسلامی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق بند ۸ اصل ۱۱۰ حل معضلات نظام، یکی از وظایف رهبری است اما نه رأساً بلکه از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام.

۱۷۷- مطابق با نظریات تفسیری شورای نگهبان، آیا مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌تواند پس از تصویب و ابلاغ مصوبات خود درباره آنها تجدیدنظر نماید؟ «دکتری ۹۱»

- (۱) بله، بنا به درخواست مجلس شورای اسلامی، مجمع می‌تواند در مواد قانونی مصوبه خود تجدیدنظر نماید.
(۲) خیر، مجمع نمی‌تواند مستقلاً در مواد قانونی مصوبه خود تجدیدنظر کند.
(۳) بله، مجمع هم مثل مجلس شورای اسلامی، اختیار دارد هر موقع صلاح بداند مواد قانونی را اصلاح کند.
(۴) بله، مجمع می‌تواند مستقلاً در مواد قانونی مصوبه خود تجدیدنظر کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۲ مجمع نمی‌تواند مستقلاً در مواد قانونی مصوب خود، تجدیدنظر نماید.

۱۷۸- مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تشخیص مصلحت در کدام یک از موارد زیر تشکیل می‌شود؟ «دکتری ۹۳»

- (۱) در اموری که رهبری به مجمع ارجاع می‌دهد.
(۲) در مواردی که بین مجلس و شورای نگهبان اختلاف بروز می‌نماید.
(۳) اگر شورای نگهبان مصوبه مجلس را خلاف شرع تشخیص دهد و تشخیص مصلحت برای تصویب آن ضروری باشد.
(۴) اگر شورای نگهبان مصوبه مجلس را خلاف شرع و قانون اساسی بداند و مجلس با در نظر گرفتن مصلحت نظام، نظر شورای نگهبان را تأمین نکند.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۱۲. رد گزینه ۱: چون در متن سؤال گفته شده «برای تشخیص مصلحت» لذا گزینه ۱ طبق اصل ۱۱۲ صرفاً برای «مشاوره» به رهبری است و نه تشخیص مصلحت. گزینه‌های ۲ و ۳ نیز ناقص است.

۱۷۹- تخلف اداری رئیس‌جمهور، در کدام مرجع قابل رسیدگی است؟

«دکتری ۹۴»

۱) مجلس شورای اسلامی
۲) با اطلاع مجلس، در محاکم دادگستری
۳) دیوان عالی کشور
۴) دیوان عدالت اداری

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق بند ۱۰ اصل ۱۱۰ رسیدگی به تخلف رئیس‌جمهور از وظایف قانونی، با دیوان عالی کشور است.

۱۸۰- آیا مجلس خبرگان رهبری می‌تواند اقدام به قانونگذاری نماید؟

«دکتری ۹۴»

۱) خیر، مگر با نظر و تأیید شورای نگهبان
۲) بلی، فقط در امور مربوط به رهبری
۳) بلی، فقط در خصوص مسائل مربوط به وظایف خبرگان
۴) خیر، اختیار قانونگذاری صرفاً با مجلس شورای اسلامی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۰۸ هرگونه تغییر و تجدیدنظر در قانون انتخابات مجلس خبرگان و تصویب سایر مقررات مربوط به وظایف خبرگان، در صلاحیت خود مجلس خبرگان است.

۱۸۱- طبق قانون اساسی، قانون مربوط به تعداد و شرایط خبرگان، پس از

«دکتری ۹۴»

دوره اول، در صلاحیت کدام نهاد است؟

۱) شورای نگهبان
۲) مجلس خبرگان
۳) مجلس شورای اسلامی
۴) شورای نگهبان با تأیید خبرگان

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۰۸ قانون تعداد و شرایط خبرگان، در دوره اول توسط فقهای اولین شورای نگهبان تصویب و به تأیید رهبری نظام رسیده و پس از آن، با خود مجلس خبرگان است.

۱۸۲- بر اساس قانون اساسی، در کدام مورد می‌توان همه‌پرسی برگزار نمود؟
«دکتری ۹۴»

- (۱) در همه موارد مهم سیاسی، اجتماعی و فرهنگی
- (۲) در هر مورد که قانون عادی آن را اجازه دهد.
- (۳) در مواردی که رهبری، اجازه برگزاری همه‌پرسی صادر نماید.
- (۴) در موارد مهم تقنینی، طبق اصل ۵۹ و در خصوص بازنگری در قانون اساسی طبق اصل ۱۷۷

پاسخ صحیح: گزینه ۴. رد گزینه ۱: طبق اصل ۵۹ فقط در موارد بسیار مهم اقتصادی و سیاسی و اجتماعی و فرهنگی می‌توان همه‌پرسی تقنینی برگزار کرد و این گزینه که «همه موارد مهم» را نامبرده، غلط می‌باشد. رد گزینه ۲: در قانون اساسی، برگزاری همه‌پرسی در هر مورد که قانون عادی آن را اجازه دهد، پیش‌بینی نشده یعنی مجلس نمی‌تواند در هر موردی با تصویب قانون، همه‌پرسی برگزار نماید. رد گزینه ۳: طبق بند ۳ اصل ۱۱۰ «صدور فرمان همه‌پرسی» از اختیارات رهبری است اما در این گزینه، اجازه برگزاری همه‌پرسی آمده که اشتباه است.

۱۸۳- شورای موقت رهبری، در خصوص کدام یک از وظایف و اختیارات رهبری، مستقلاً نمی‌تواند اقدام کند؟
«رشد ۹۵»

- (۱) عزل فقهای شورای نگهبان
- (۲) عزل رئیس‌جمهور
- (۳) نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام
- (۴) فرماندهی کل نیروهای مسلح

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۱۱ تصمیمات شورای رهبری در برخی موارد، نیاز به تصویب سه چهارم اعضای مجمع تشخیص دارد. یکی از آنها عزل رئیس‌جمهور است.

۱۸۴- در صورت تعدد تساوی واجدان شرایط برای رهبری، فرد دارای کدام ویژگی زیر، مقدم است؟
«دکتری ۹۵»

- (۱) بینش فقهی و سیاسی قوی‌تر
- (۲) مقبولیت عامه بیشتر
- (۳) عدالت و تقوای قوی‌تر
- (۴) صلاحیت علمی بیشتر

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق بند ۴ اصل ۱۰۹.

۱۸۵- هرگاه مقام رهبری بر اثر بیماری، موقتاً از انجام وظایف ناتوان شود،

کدام نهاد وظایف ایشان را انجام می‌دهد؟ «ارشده ۹۶»

(۱) شورایی متشکل از رئیس مجلس خبرگان و رئیس مجمع تشخیص مصلحت.

(۲) مجمعی متشکل از رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجلس خبرگان رهبری.

(۳) شورای عالی رهبری

(۴) شورای موقت رهبری

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۱۱ شورای رهبری «به طور موقت» تشکیل شده و اعضای آن عبارتند از رئیس‌جمهور، رئیس قوه قضائیه و یکی از فقهای شورای نگهبان.

۱۸۶- مجمع تشخیص مصلحت نظام چگونه می‌تواند مصوبات قانونی خود را

که مربوط به حل اختلاف مجلس با شورای نگهبان است، تفسیر کند؟

«دکتری ۹۶»

(۱) در صورت کسب اذن مقام رهبری

(۲) در صورت عدم توسعه و تضییق مصوبه

(۳) پس از اخذ موافقت فقهای شورای نگهبان و در محدوده تبیین مواد

(۴) مجمع تحت هیچ شرایطی، صلاحیت تفسیر در این خصوص را ندارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۲، مجمع تشخیص می‌تواند مواد قانونی مصوب خود را تفسیر کند با این شرط که منجر به توسعه یا تضییق آن ماده نشود.

۱۸۷- اجرای کدام یک از وظایف و اختیارات مقام رهبری توسط شورای موقت

رهبری، منوط به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام است؟ «دکتری ۹۶»

(۱) فرمان همه‌پرسی- عزل رئیس‌جمهور- نصب و عزل فرماندهان عالی نظامی

(۲) نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام- تنظیم روابط قوا- فرمان جنگ

(۳) نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام- فرمان جنگ و صلح- تنفیذ حکم

ریاست جمهوری

(۴) عزل رئیس‌جمهور- نصب فرماندهان عالی نظامی و انتظامی- حل معضلات نظام

که از طریق عادی قابل حل نیست.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصول ۱۱۰ و ۱۱۱.

۱۸۸- بر اساس مذاکرات مجلس خبرگان قانون اساسی، ماهیت حقوقی تصمیم دیوان عالی کشور در خصوص تخلف رئیس‌جمهور از انجام وظایف قانونی چیست؟ «ارشاد ۹۷»

- (۱) تشخیص موضوع و احراز تخلف
 (۲) صدور حکم تخلف
 (۳) رسیدگی و تأیید محکومیت
 (۴) صدور حکم عزل

پاسخ صحیح: گزینه ۲. بند ۱۰ اصل ۱۱۰ صراحتاً به «حکم دیوان عالی کشور به تخلف از وظایف قانونی» اشاره کرده است. لذا دیوان باید صرفاً حکم به تخلف صادر نماید و نه حکم عزل.

۱۸۹- کدام مورد در خصوص مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام، صحیح است؟ «دکتری ۹۷»

- (۱) تفسیر مواد قانونی مصوبه مجمع در موارد اختلاف نظر بین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان، با مجلس شورای اسلامی است.
 (۲) در مقام تعارض نسبت به اصل قانون اساسی مورد نظر مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان، مصوبه مجمع حاکم است.
 (۳) اگر مجمع در مقام توسعه یا تضییق مصوبه خود باشد، مستقلاً می‌تواند اقدام کند.
 (۴) مجمع می‌تواند مستقلاً در مواد قانونی مصوبه خود، تجدیدنظر کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۲، چنانچه بین مجلس و شورای نگهبان از حیث تطبیق قانون عادی با قانون اساسی، اختلاف حاصل شده و موضوع به مجمع ارجاع شود، نظر مجمع، حاکم است. طبق همین نظر، مجمع نمی‌تواند مستقلاً در قوانین مصوب خود، تجدیدنظر نماید بنابراین گزینه ۴ مردود است و اگر مجمع در مقام توسعه و تضییق مصوبه خود باشد، مستقلاً حق اقدام ندارد پس گزینه ۳ نیز رد می‌شود. تفسیر مواد قانونی مصوب مجمع نیز با خود مجمع است و نه مجلس، بنابراین گزینه ۱ نیز مردود است.

۱۹۰- در خصوص تغییر در مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام، کدام مورد صحیح است؟
«دکتری ۹۷»

- ۱) در موارد اختلاف نظر بین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان، برای طرح مجدد موضوع در مجلس باید از شورای نگهبان استعلام شود.
- ۲) در موارد حل معضلات نظام، مجلس پس از گذشت زمان معتدبه که تغییر مصلحت موجه باشد، حق طرح و تصویب قانون مغایر را دارد.
- ۳) هیچ یک از مراجع قانونگذاری، حق رد، ابطال، نقض و فسخ آن را ندارد.
- ۴) مانند سایر قوانین و مقررات، می‌توان آن را تغییر داد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۲. رد گزینه ۲: گذشت زمان معتدبه، در موارد اختلاف بین شورای نگهبان و مجلس است و نه حل معضلات نظام. بنابراین گزینه‌های ۱ و ۴ نیز مردود است.

۱۹۱- فرایند عزل رئیس‌جمهور به دلیل تخلف از وظایف قانونی ریاست جمهوری چیست؟
«دکتری ۹۷»

- ۱) مصوبه مجلس شورای اسلامی و تأیید دیوان عالی کشور
- ۲) مصوبه مجلس شورای اسلامی و موافقت مقام رهبری
- ۳) حکم دادگاه عمومی تهران و تأیید دیوان عالی کشور
- ۴) حکم دیوان عالی کشور و موافقت مقام رهبری

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق بند ۱۰ اصل ۱۱۰ دیوان عالی کشور راجع به «تخلف رئیس‌جمهور از وظایف قانونی» حکم صادر می‌کند و مجلس به «عدم کفایت» او رأی می‌دهد و در هر دو مورد، عزل رئیس‌جمهور در نهایت با در نظر گرفتن مصالح کشور، با رهبری است.

۱۹۲- مجمع تشخیص مصلحت نظام، در کدام مورد، رأساً و بدون نیاز به تأیید مرجع دیگری، تصمیم‌گیری می‌کند؟
«ارشد ۹۸»

- ۱) تشخیص مصلحت نظام
- ۲) وضع مقررات مربوط به مجمع
- ۳) حل معضلات نظام
- ۴) سیاست‌های کلی نظام

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۱۲ مجمع، در مقام تشخیص مصلحت در رفع اختلاف بین شورای نگهبان و مجلس، نظر داده و این نظر، نیاز به تأیید هیچ مقام یا نهاد دیگری ندارد. گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ به ترتیب طبق قسمت آخر اصل ۱۱۲، بند ۸ اصل ۱۱۰، بند ۱ اصل ۱۱۰ نیاز به تأیید رهبری دارد.

۱۹۳- طبق قانون اساسی، کدام مورد، تابع قانون مصوب مجلس شورای اسلامی نیست؟
«دکتری ۹۸»

- (۱) نحوه انتخاب اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام
- (۲) شیوه کار شورای بازنگری قانون اساسی
- (۳) خط مشی و ترتیب اداره صداوسیما
- (۴) ترتیب انحلال شوراهای اسلامی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۱۲ اعضای مجمع را رهبری تعیین می‌نماید. گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ به ترتیب طبق اصول ۱۷۷ و ۱۷۵ و ۱۰۶ به وسیله قانون معین می‌شود.

۱۹۴- مجمع تشخیص مصلحت نظام در چه صورتی می‌تواند مصوبات قانونی خود را تفسیر نماید؟
«دکتری ۹۹»

- (۱) در محدوده تبیین مصوبات مجمع
- (۲) با رأی دو سوم اعضای ثابت مجمع
- (۳) پس از موافقت مقام رهبری
- (۴) فقط در موارد حل معضلات نظام

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۲، تفسیر مجمع از مصوبات خود، صرفاً در محدوده تبیین مراد مجمع است و مستقلاً حق توسعه و توضیح آن را ندارد.

۱۹۵- در قانون اساسی، به جز مجلس شورای اسلامی، برای کدام نهاد، صلاحیت وضع قانون تصریح شده است؟
«دکتری ۱۴۰۰»

- (۱) مجلس خبرگان
- (۲) دیوان عالی کشور
- (۳) شورای عالی امنیت ملی
- (۴) مجمع تشخیص مصلحت نظام

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۰۸ غیر از مجلس شورا، فقط برای مصوبه مجلس خبرگان، از کلمه «قانون» استفاده شده که مربوط به قانون انتخابات و وظایف خبرگان است که تغییر و تجدیدنظر در آن، با خود مجلس خبرگان می‌باشد.

۱۹۶- طبق نظریه تفسیری شورای نگهبان، مجلس شورای اسلامی، در چه صورت می‌تواند قانون مغایر مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام را طرح و تصویب کند؟
«ارشاد ۱۴۰۱»

- (۱) در مواردی که قانون به منظور حل معضل وضع شده باشد، پس از گذشت زمان متعارف که تغییر مصلحت، موجه باشد.
- (۲) در مواردی که قانون به منظور حل معضل وضع شده باشد، پس از گذشت زمان معتدبه که تغییر مصلحت، موجه باشد.
- (۳) در مصوبه مورد اختلاف مجلس و شورای نگهبان، پس از گذشت زمان معتدبه که تغییر مصلحت، موجه باشد.
- (۴) در مصوبه مورد اختلاف مجلس و شورای نگهبان، پس از گذشت زمان متعارف که تغییر مصلحت، موجه باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق نظر تفسیری شورای نگهبان در سال ۱۳۷۲، تصویب قانون مغایر با قانون مصوب مجمع، صرفاً در موارد اختلاف نظر بین شورای نگهبان و مجلس است، آن هم پس از گذشت زمان معتدبه.

۱۹۷- در خصوص عزل رئیس‌جمهور، کدام مورد صحیح است؟

«وکالت ۱۴۰۲»

- (۱) توسط رهبری، با در نظر گرفتن مصالح کشور با رعایت اصل ۱۱۰ قانون اساسی انجام می‌شود.
- (۲) با حکم دیوان عالی کشور، به دلیل تخلف از وظایف و اختیارات قانونی صورت می‌گیرد.
- (۳) با حکم رهبری، پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام انجام می‌گیرد.
- (۴) با رأی مجلس شورای اسلامی، به دلیل عدم کفایت سیاسی وی انجام می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق بند ۱۰ اصل ۱۱۰ عزل رئیس‌جمهور، یکی از اختیارات رهبری است. بنابراین گزینه‌های ۲ و ۴ که حکم دیوان و رأی مجلس را موجب عزل رئیس‌جمهور دانسته، اشتباه است و نیاز به تأیید رهبری دارد. رد گزینه ۳: رهبری فقط در دو مورد «حکم دیوان عالی کشور» و «رأی مجلس به عدم کفایت» می‌تواند رئیس‌جمهور را عزل کند و هیچ راه دیگری متصور نیست.

۱۹۸- علاوه بر حل اختلاف بین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان، کدام مورد زیر، جزو صلاحیت‌های مجمع تشخیص مصلحت نظام به شمار می‌آید؟
«ارشد ۱۴۰۳»

- (۱) تعیین و ابلاغ سیاست‌های کلی نظام
- (۲) حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه
- (۳) وضع مقررات راجع به تعداد و شرایط خبرگان رهبری
- (۴) حل معضلات نظام در صورت ارجاع از سوی مقام رهبری

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق بند ۸ اصل ۱۱۰. گزینه‌های ۱ و ۲ از وظایف و اختیارات رهبری است و جزو صلاحیت‌های مجمع نمی‌باشد. رد گزینه ۳: قانون مربوط به تعداد و شرایط خبرگان، طبق اصل ۱۰۸، توسط خود مجلس خبرگان تصویب می‌شود.

فصل نهم: قوه مجریه

۱۹۹- رئیس‌جمهور در ایران می‌تواند: «ارشده ۸۶»

- (۱) مستقیماً تصویب قانونی را به همه‌پرسی بگذارد.
- (۲) به طور مستقیم و رأساً برای دولت، نمایندگان ویژه تعیین کند.
- (۳) مصوبات مجلس را امضا کند و برای اجرا، در اختیار مسئولان قرار دهد.
- (۴) مستقیماً وزیری را برکنار و بلافاصله به جای آن، سرپرست موقت را به کار گمارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصول ۱۳۵ و ۱۳۶. رد گزینه ۱: تصویب قانون از طریق همه‌پرسی، صرفاً با نظر مجلس و شورای نگهبان امکانپذیر است (اصل ۵۹). رد گزینه ۲: تعیین نماینده ویژه، پس از تصویب هیأت وزیران ممکن است (اصل ۱۲۷). رد گزینه ۳: رئیس‌جمهور موظف است و باید قوانین را امضا کند در حالی که در متن سؤال از کلمه «می‌تواند» استفاده شده و این گزینه را مردود می‌نماید.

۲۰۰- معاونین رئیس‌جمهور در مقابل چه کسی مسئولیت سیاسی دارند؟

«ارشده ۸۶»

- (۱) هیأت وزیران
- (۲) مجلس شورای اسلامی
- (۳) رئیس‌جمهور و معاون اول
- (۴) مجلس شورای اسلامی و رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۲۴. مجلس صرفاً بر وزرا و رئیس‌جمهور نظارت دارد و نمی‌تواند معاونین را مورد سؤال یا استیضاح قرار دهد.

۲۰۱- کدام فعالیت برای وزیران با حفظ وظایف‌شان، مجاز است؟ «ارشده ۸۸»

- (۱) وکالت دادگستری
- (۲) پژوهش در رشته‌ای که به تخصص وی مربوط نمی‌شود
- (۳) عضویت در هیأت مدیره شرکت خصوصی
- (۴) انتخاب به عنوان رئیس دانشگاه

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۴۱. طبق نظر تفسیری شورا در سال‌های ۱۳۶۲ و ۱۳۷۳، ریاست دانشگاه، سمت اداری محسوب می‌شود و بنابراین با شغل وزارت، قابل جمع نیست لذا گزینه ۴ مردود است.

۲۰۲- در خصوص حل و فصل دعاوی، رئیس‌جمهور ... «ارشد ۸۸»

- (۱) مجاز به صلح دعاوی راجع به اموال عمومی به طور مستقل می‌باشد.
- (۲) مستقلاً مجاز به ارجاع دعاوی راجع به اموال دولتی به داور است.
- (۳) از صلح دعاوی راجع به اموال عمومی ممنوع است اما در ارجاع دعاوی آن به داوری باید تصویب مجلس را داشته باشد.
- (۴) صلح دعاوی راجع به اموال دولتی را باید به تصویب هیأت وزیران رسانده و به اطلاع مجلس برساند.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۳۹ صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی یا ارجاع آن به داوری موقوف به تصویب هیأت وزیران و اطلاع مجلس است اما اگر طرف دعوا، خارجی باشد یا در موارد مهم داخلی، نیاز به تصویب مجلس دارد.

۲۰۳- کدام گزینه بر اساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و نظرات

تفسیری شورای نگهبان، صحیح است؟ «ارشد ۸۹»

- (۱) نماینده مجلس می‌تواند عهده‌دار تصدّی ریاست دانشکده باشد و مشمول تصدّی بیش از یک شغل نمی‌باشد.
- (۲) تصدّی ریاست دیوان محاسبات کشور توسط نماینده مجلس، مغایر با اصل ۱۴۱ قانون اساسی بوده و مشمول تصدّی بیش از یک شغل است.
- (۳) عضویت وزرا و کارمندان دولت در هیأت امنای مؤسسات خصوصی، تعدد شغل محسوب شده و مخالف اصل ۱۴۱ قانون اساسی می‌باشد.
- (۴) قضات از داشتن سمت نمایندگی مجلس ممنوع نیستند و مغایرتی با اصل ۱۴۱ قانون اساسی ندارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۲. رد گزینه ۱: طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۳، ریاست دانشکده، سمت اداری است و مشمول ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل است. رد گزینه ۳: طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۶۸، عضویت در هیأت امنای مؤسسات خصوصی و دولتی، با شغل دولتی قابل جمع است و اشکالی ندارد. رد گزینه ۴: طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۵۹، قضات نمی‌توانند همزمان نماینده مجلس باشند.

۲۰۴- کدام گزینه، صحیح است؟ «ارشده ۸۹»

(۱) هریک از وزیران، در حدود وظایف خویش، حق وضع آیین‌نامه دارد.
 (۲) تصویب‌نامه‌های دولت، پیش از ابلاغ برای اجرا، به اطلاع رئیس مجلس می‌رسد تا در صورت احراز مخالفت با قانون، موارد را به هیأت وزیران اعلام نماید.
 (۳) وضع تصویب‌نامه توسط هیأت وزیران برای انجام وظایف اداری بوده و تنظیم سازمان‌های اداری از صلاحیت‌های مجلس است.
 (۴) هر وزیر به طور کلی حق دارد برای تأمین اجرای قوانین، به وضع آیین‌نامه بپردازد.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۳۸. رد گزینه ۲: طبق اصل ۱۳۸ تصویب‌نامه‌ها، «ضمن» ابلاغ برای اجرا، به اطلاع رئیس مجلس می‌رسد و نه پیش از آن. رد گزینه ۳: طبق اصل ۱۳۸ هیأت وزیران برای تنظیم سازمان‌های اداری می‌تواند تصویب‌نامه وضع کند و از صلاحیت‌های مجلس نیست. رد گزینه ۴: طبق اصل ۱۳۸ وضع آیین‌نامه برای تأمین اجرای قوانین، از وظایف هیأت وزیران است و نه هر وزیر.

۲۰۵- قانون‌اساسی، دارایی کدام یک از مقامات زیر را که بر خلاف حق افزایش نیافته باشد، مجاز به رسیدگی نمی‌داند؟ «ارشده ۸۸»

(۱) وزیران
 (۲) رئیس مجلس شورای اسلامی
 (۳) معاونان رئیس جمهور
 (۴) فرزندان رئیس جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۴۲. از بین قوای سه‌گانه، رسیدگی به دارایی رئیس مجلس و رئیس قوه قضائیه و همسر و فرزندان آنها، پیش‌بینی نشده است.

۲۰۶- کدامیک از موارد زیر در مورد عدم امضاء مصوبات مجلس توسط

رئیس‌جمهور صحیح است؟ «رشد ۹۰»

(۱) صلاحیت رئیس‌جمهور در این مورد، اختیاری است و می‌تواند از امضاء آنها خودداری نماید.

(۲) موجب مسئولیت رئیس‌جمهور است و می‌توان آن را تخلف از وظایف قانونی وی به حساب آورد.

(۳) رئیس‌جمهور به عنوان پاسدار قانون‌اساسی، می‌تواند از امضاء برخی قوانین خودداری نماید.

(۴) امضاء مصوبات مجلس، تشریفاتی است و در صورت عدم امضاء رئیس‌جمهور، با امضاء رؤسای سایر قوا، ابلاغ می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. امضاء مصوبات مجلس، طبق اصل ۱۲۳ از «وظایف» رئیس‌جمهور است بنابراین گزینه‌های ۱ و ۳ مردود می‌باشد و عدم امضاء، تخلف از وظایف قانونی محسوب می‌شود. گزینه ۴ نیز منتفی است زیرا امضای مصوبات مجلس، فقط از وظایف رئیس‌جمهور مجریه است و در صورت عدم امضاء، با دستور رئیس‌جمهور، روزنامه رسمی کشور موظف به انتشار آن است.

۲۰۷- طبق اصل ۱۶۰ قانون اساسی، وزیر دادگستری مسئولیت کلیه امور

مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه و مقننه را بر عهده دارد؛ در نتیجه

وزیر دادگستری در برابر ..... مسئول است. «رشد ۹۱»

(۱) رئیس‌جمهور (۲) رئیس قوه قضائیه

(۳) رئیس قوه قضائیه و رئیس‌جمهور (۴) هیأت وزیران

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۳۷ وزرا فقط در برابر رئیس‌جمهور و مجلس، مسئول هستند. با توجه به متن سؤال که صرفاً اشاره به تنظیم روابط قوه قضائیه با مجریه و مقننه نموده، باز هم وزیر دادگستری را در برابر رئیس قوه قضائیه مسئول نمی‌کند اما آن بخش از اصل ۱۶۰ که عنوان داشته «رئیس قوه قضائیه می‌تواند اختیارات تام مالی و اداری و استخدامی غیر قضات را به وزیر دادگستری تفویض کند» می‌تواند وزیر دادگستری را صرفاً در این مورد، در برابر رئیس قوه قضائیه مسئول کند.

۲۰۸- صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی یا ارجاع آن به داوری، طی چه شرایطی امکانپذیر است؟ «دکتری ۹۱»

- (۱) تصویب مجلس شورای اسلامی
- (۲) تصویب رئیس‌جمهور و اطلاع مجلس
- (۳) تصویب هیأت‌وزیران و اطلاع مجلس
- (۴) تصویب هیأت‌وزیران و تأیید رئیس مجلس

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۳۹.

۲۰۹- آیا بر اساس نظریات تفسیری شورای نگهبان، صلاحیت نماینده یا نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور (موضوع اصل ۱۲۷ قانون اساسی) شامل صدور تصویب‌نامه، آیین‌نامه و اساسنامه می‌شود؟ «دکتری ۹۱»

- (۱) بله، شامل وضع تصویب‌نامه، آیین‌نامه و اساسنامه می‌شود.
- (۲) بله، اختیارات نماینده ویژه تنها شامل وضع تصویب‌نامه می‌گردد.
- (۳) خیر، شامل وضع تصویب‌نامه، آیین‌نامه و اساسنامه نمی‌شود.
- (۴) خیر، اختیارات نماینده ویژه تنها شامل وضع اساسنامه و تصویب‌نامه می‌گردد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۲۷ و نظر تفسیری سال ۱۳۸۱ اختیار نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور صرفاً شامل «تصمیمات» می‌شود.

۲۱۰- به منظور اجرای اصل ۱۴۲ قانون اساسی، داریی‌های رهبر، رئیس‌جمهور و برخی دیگر از مقامات سیاسی توسط ..... رسیدگی می‌شود.

«ارشد ۹۲»

- (۱) قوه قضائیه
- (۲) رئیس قوه قضائیه
- (۳) مجلس شورای اسلامی
- (۴) شورای نگهبان

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۴۲. داریی مقامات توسط «رئیس قوه قضائیه» رسیدگی می‌شود و نه قوه قضائیه.

۲۱۱- صلاحیت تقنینی قوه مجریه کدام است؟ «دکتری ۹۲»

- (۱) به استثنای قانون، واضع تمام مقررات دولتی
- (۲) وضع تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌ها و تأسیس استان
- (۳) وضع مالیات و عوارض و بخشنامه‌ها
- (۴) مطلقاً فاقد صلاحیت تقنینی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. رد گزینه ۱: قوه مجریه نمی‌تواند واضع تمام مقررات دولتی باشد مثلاً طبق اصل ۸۵ تصویب اساسنامه سازمان‌های دولتی با مجلس شورای اسلامی است که می‌تواند آن را به دولت تفویض کند. رد گزینه ۳: طبق اصل ۵۱ وضع مالیات، فقط با تصویب قانون مصوب مجلس امکانپذیر است. رد گزینه ۴: قوه مجریه، صلاحیت تقنینی دارد اما طبق اصل ۱۳۸ در حدود آیین‌نامه و تصویب‌نامه و بخشنامه.

۲۱۲- کدام یک، از طریق مصوبه هیأت وزیران تعیین و تکلیف می‌شود؟

«دکتری ۹۲»

- (۱) تخفیف مالیات
- (۲) تشکیل استان
- (۳) محدودیت تردد
- (۴) به کارگیری کارشناسان خارجی

پاسخ صحیح: گزینه ۲. گزینه ۱ طبق اصل ۵۱، گزینه ۳ طبق اصل ۷۹ و گزینه ۴ طبق اصل ۸۲ توسط هیأت وزیران ممنوع است و نیاز به تصویب مجلس دارد.

۲۱۳- هماهنگی اداری بین دستگاه‌ها و وزارتخانه‌ها به عهده ..... است.

«دکتری ۹۲»

- (۱) رئیس‌جمهور
- (۲) هیأت وزیران
- (۳) معاون اول رئیس‌جمهور
- (۴) معاون توسعه و منابع انسانی رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۳۵. رد گزینه ۳: طبق اصل ۱۲۴ معاون اول، مسئولیت هماهنگی سایر معاونت‌های رئیس‌جمهور را بر عهده دارد و نه دستگاه‌ها و وزارتخانه‌ها.

۲۱۴- نظارت رئیس مجلس بر مصوبات دولت، یک نظارت.....

«دکتری ۹۲»

- (۱) قضایی است اما حق ابطال آنها را ندارد.
- (۲) غیرقضایی است ولی حق ابطال آنها را دارد.
- (۳) اطلاعی است ولی حق ابطال آنها را ندارد.
- (۴) سیاسی، غیرقضایی و اطلاعی است گرچه حق ابطال ندارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. مطابق قسمت اخیر اصل ۱۳۸، مصوبات دولت، صرفاً برای «اطلاع»، به رئیس مجلس ارسال می‌شود و رئیس مجلس نیز چنانچه آنها را بر خلاف قوانین بیابید «با ذکر دلیل، برای تجدیدنظر به هیأت وزیران» می‌فرستد و حق ابطال ندارد.

۲۱۵- استقرار پایگاه نظامی خارجی مطابق قانون اساسی در ایران:

«دکتری ۹۲»

- (۱) هر چند به عنوان استفاده صلح‌آمیز باشد، ممنوع است.
- (۲) منوط به موافقت رهبری پس از تصویب شورای عالی امنیت ملی است.
- (۳) با تصویب مجمع تشخیص مصلحت و تأیید رهبری امکانپذیر است.
- (۴) با تصویب سه چهارم نمایندگان مجلس، آن هم برای استفاده صلح‌آمیز مجاز است.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۴۶ استقرار هرگونه پایگاه نظامی خارجی در ایران، مطلقاً ممنوع است.

۲۱۶- در صورت ارتکاب جرم توسط رئیس‌جمهور یا وزرا، مطابق قانون اساسی:

«دکتری ۹۲»

- (۱) قابل محاکمه توسط دیوان عالی کشور می‌باشند.
- (۲) مطابق آیین دادرسی کیفری همانند سایر افراد قابل تعقیب‌اند.
- (۳) مقامات مذکور دارای مصونیت کیفری بوده و به روش عادی، قابل تعقیب نیستند.
- (۴) رسیدگی به اتهام آنها، با اطلاع مجلس و در دادگاه‌های عمومی صورت می‌گیرد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۴۰.

۲۱۷- آیا رئیس‌جمهور در اعمال اصل ۱۱۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، می‌تواند بر اجرای قانون اساسی در قوه قضائیه نظارت نماید؟
«دکتری ۹۲»

- ۱) مسئولیت رئیس‌جمهور در اصل ۱۱۳ شامل نظارت بر اجرای قانون اساسی نیست ولی قوه قضائیه را دربرمی‌گیرد.
- ۲) مسئولیت رئیس‌جمهور در اصل ۱۱۳ شامل نظارت بر اجرای قانون اساسی است ولی قوه قضائیه را دربر نمی‌گیرد.
- ۳) مسئولیت رئیس‌جمهور در اصل ۱۱۳ شامل نظارت بر اجرای قانون اساسی است و قوه قضائیه را هم دربرمی‌گیرد.
- ۴) مسئولیت رئیس‌جمهور در اصل ۱۱۳ شامل نظارت بر اجرای قانون اساسی نیست و قوه قضائیه را دربر نمی‌گیرد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۹۱، مقصود از مسئولیت اجرا، «امری غیر از نظارت بر اجرای قانون اساسی است» و شامل قوه قضائیه هم نمی‌شود.

۲۱۸- امضای قراردادهای دولت ایران با سایر دول:

«ارشد ۹۳»

- ۱) در صلاحیت مطلق رئیس‌جمهور است.
- ۲) پس از اطلاع مجلس، با شخص رئیس‌جمهور است و قابل واگذاری نیست.
- ۳) پس از تصویب مجلس، با رئیس‌جمهور یا معاون اول وی می‌باشد.
- ۴) پس از تصویب مجلس، با رئیس‌جمهور یا نماینده قانونی وی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۲۵. امضای قرارداد توسط رئیس‌جمهور یا نماینده قانونی وی، پس از تصویب مجلس و انعقاد آن قرارداد، قبل از تصویب مجلس است.

۲۱۹- مطابق تفسیر شورای نگهبان از اصل ۱۱۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، رئیس‌جمهور می‌تواند نسبت به اجرای قانون اساسی در ..... اقدام کند.
«ارشد ۹۳»

(۱) قوه مقننه	(۲) قوه مجریه
(۳) قوه قضائیه	(۴) همه قوا

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۹۱، مسئولیت اجرای قانون اساسی توسط رئیس‌جمهور، شامل سایر قوا نمی‌شود.

۲۲۰- کدام یک، قانون است؟ «ارشاد ۹۳»

۱) رسیدگی به جرایم عادی معاونین وزرا، با اطلاع مجلس در دادگاه عمومی می‌باشد.
۲) استخدام کارشناسان خارجی توسط دولت، در هر صورت باید با اطلاع مجلس باشد.
۳) تصمیم‌نامه‌های نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور جهت انطباق با قانون، با اطلاع رئیس مجلس می‌باشد.
۴) صلح دعاوی راجع به اموال عمومی، موکول به تصویب هیأت وزیران و با اطلاع مجلس، صورت می‌گیرد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. مطابق اصل ۱۳۹. رد گزینه ۱: در مورد جرایم عمومی معاون وزیر، اطلاع به مجلس لازم نیست. رد گزینه ۲: استخدام کارشناسان خارجی، طبق اصل ۸۲ فقط در موارد ضرورت، آن هم باید با «تصویب» مجلس باشد. رد گزینه ۳: تصمیمات نمایندگان رئیس‌جمهور، نیازی به اطلاع رئیس مجلس ندارد و طبق بند آخر اصل ۱۳۸، صرفاً تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولت و مصوبات کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر، باید به اطلاع رئیس مجلس برسد.

۲۲۱- وضع و تصویب آیین‌نامه اجرایی قانون توسط کمیسیون‌های داخلی

مجلس چگونه است؟ «دکتری ۹۳»

۱) مانند سایر مصوبات، نظارت پسین دیوان عدالت اداری بر روی آن اعمال می‌گردد.
۲) چون مصوب و آیین‌نامه اجرایی قانون است، نیازی به ارسال برای شورای نگهبان ندارد.
۳) برای کنترل مطابقت با قوانین عادی، باید به هیأت تطبیق مصوبات زیرنظر رئیس مجلس ارسال گردد.
۴) تصویب آیین‌نامه اجرایی قانون توسط کمیسیون‌های داخلی مجلس، خلاف اصول قانون اساسی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۳۸ و نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۸، ارجاع تصویب آیین‌نامه به کمیسیون‌های مجلس، خلاف اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

۲۲۲- اختیار نمایندهٔ رئیس‌جمهور در راستای اصل ۱۲۷ قانون اساسی شامل
..... می‌گردد. «دکتری ۹۳»

- (۱) منحصرأ تصمیمات
- (۲) تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌ها
- (۳) تصمیمات و آیین‌نامه‌ها
- (۴) تصمیمات، تصویب‌نامه‌ها، آیین‌نامه‌های اجرایی و اساسنامه‌ها

پاسخ صحیح: گزینهٔ ۱. در اصل ۱۲۷ صرفاً به «تصمیمات» اشاره شده است.

۲۲۳- امضا و ابلاغ قانون توسط رئیس‌جمهور ..... «دکتری ۹۳»
(۱) هم حق و هم تکلیف است. (۲) یک صلاحیت تکلیفی و مقید است.

(۳) یک صلاحیت گزینشی مقید است. (۴) صرفاً جزو صلاحیت‌های گزینشی است.

پاسخ صحیح: گزینهٔ ۲. به صراحت اصل ۱۲۳، امضا و ابلاغ قوانین، از تکالیف رئیس‌جمهور است اما این تکلیف، مقید است به اینکه مراحل قانونی تصویب آن قانون، طی شده باشد.

۲۲۴- کدام گزینه دربارهٔ مسئولیت‌ها و مصونیت‌های رئیس‌جمهور در نظام
حقوقی جمهوری اسلامی ایران صحیح است؟ «دکتری ۹۳»

- (۱) رئیس‌جمهور فقط به مجلس و رهبری پاسخگوست.
- (۲) رئیس‌جمهور از مصونیت قضایی برخوردار است.
- (۳) رئیس‌جمهور فقط در مقابل ملت پاسخگو و مسئول است.
- (۴) رئیس‌جمهور در برابر ملت، رهبر، مجلس و قوهٔ قضائیه مسئول است.

پاسخ صحیح: گزینهٔ ۴. طبق اصل ۱۲۲ و بند ۱۰ اصل ۱۱۰. در مورد گزینهٔ ۲، قانون اساسی برای رئیس‌جمهور، مصونیت قضایی پیش‌بینی نکرده است.

۲۲۵- ترفیع درجهٔ نظامیان و سلب آن، بر کدام اساس صورت می‌پذیرد؟
«ارشد ۹۴»

- (۱) قانون
- (۲) مصوبهٔ هیأت وزیران
- (۳) نظر ستاد کل نیروهای مسلح
- (۴) دستور رهبری به عنوان فرماندهی کل قوا

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۴۹.

۲۲۶- هریک از وزیران .....

«ارشده ۹۴»

- (۱) در برابر مردم و مقام رهبری مسئول است.
- (۲) فقط در برابر رئیس‌جمهور، مسئول وظایف خویش است.
- (۳) فقط در برابر مجلس شورای اسلامی، مسئول وظایف خویش است.
- (۴) در اموری که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، مسئول اعمال دیگران نیز هست.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۳۷. گزینه‌های ۲ و ۳ از کلمه «فقط» استفاده نموده و اشتباه می‌باشند. هر یک از وزراء، در برابر رئیس‌جمهور و مجلس، مسئول وظایف خود است و در اموری که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، مسئول اعمال دیگران نیز هست. وزرا مسئولیتی در برابر مردم و رهبری ندارند.

۲۲۷- به موجب قانون اساسی، رئیس‌جمهور در قبال کدام نهاد یا افراد، قانوناً

«دکتری ۹۴»

مسئولیت دارد؟

- (۱) رهبری، مردم و دیوان عالی کشور
- (۲) دیوان عالی کشور، مجلس شورای اسلامی و رهبری
- (۳) ملت، رهبری و مجلس شورای اسلامی
- (۴) مجلس شورای اسلامی و رهبری

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق صریح اصل ۱۲۳ رئیس‌جمهور در برابر ملت و رهبر و مجلس شورای اسلامی مسئول است. اگرچه دیوان عالی به تخلفات رئیس‌جمهور رسیدگی می‌کند اما این به معنای مسئولیت در برابر دیوان نیست.

۲۲۸- به موجب قانون اساسی، پاسدار مذهب رسمی کشور کیست؟

«دکتری ۹۴»

- (۱) رهبر
- (۲) فقهای شورای نگهبان
- (۳) مردم
- (۴) رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۲۱ و متن سوگندنامه رئیس‌جمهور.

- ۲۲۹- مهلت سه‌ماهه تعیین‌شده برای رئیس‌جمهور جهت معرفی وزیر برای وزارتخانه‌هایی که فاقد وزیر هستند، به کدام مفهوم است؟ «دکتری ۹۴»
- (۱) پس از هر رأی اعتماد، باید رئیس‌جمهور سه ماه صبر کند و پس از آن، اقدام به معرفی وزیر نماید.
- (۲) در مجموع حداکثر سه ماه فرصت برای رئیس‌جمهور وجود دارد و قابل تمدید نیست.
- (۳) پس از هر رأی اعتماد، سه ماه فرصت وجود دارد و قابل تمدید نیز است.
- (۴) جنبه تجویزی دارد و تکلیفی نیست.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۳۵ و نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۸۶، تعیین سرپرست برای بیش از سه ماه امکان‌پذیر نیست و صحبت از رأی اعتماد نیست لذا گزینه‌های ۱ و ۳ مردود است.

- ۲۳۰- رسیدگی به اتهام وزیر در مورد جرایم عادی، در کدام مرجع و چگونه انجام می‌شود؟ «ارشد ۹۵»
- (۱) دادگاه‌های عمومی - با اطلاع مجلس
- (۲) دیوان عالی کشور - با اطلاع رئیس‌جمهور
- (۳) شعبه ویژه دادگاه جرایم سیاسی - با هماهنگی رئیس‌جمهور و رئیس مجلس
- (۴) شعبه اول دادگاه عمومی رسیدگی به جرایم کارکنان دولت - با هماهنگی رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۴۰.

- ۲۳۱- در ایران، فرایند استعفای هیأت وزیران چیست؟ «ارشد ۹۶»
- (۱) استعفا به رئیس‌جمهور تسلیم می‌شود و هیأت وزیران تا تعیین دولت جدید، به وظایف خود ادامه می‌دهد.
- (۲) استعفا پس از پذیرش توسط رئیس‌جمهور به مجلس تقدیم می‌شود.
- (۳) پس از پذیرش استعفا در مجلس، هیأت وزیران حق ادامه کار ندارد.
- (۴) استعفا مستقیماً به مجلس تقدیم می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۳۵ استعفای تمامی «هیأت وزیران» به رئیس‌جمهور تسلیم می‌شود اما تا تعیین دولت جدید، باید به وظایف خود ادامه دهند.

۲۳۲- به ترتیب، در خصوص مسئولیت سیاسی وزیران، اصل بر کدام نوع از مسئولیت است و قانون اساسی کدام نوع از مسئولیت‌های سیاسی را برای وزیران، شناسایی کرده است؟
«دکتری ۹۷»

- (۱) مسئولیت جمعی وزیران- مسئولیت فردی و جمعی
- (۲) مسئولیت فردی وزیران- مسئولیت فردی و جمعی
- (۳) مسئولیت جمعی و فردی در یک سطح هستند- مسئولیت جمعی
- (۴) مسئولیت جمعی و فردی در یک سطح هستند- مسئولیت فردی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۳۷.

۲۳۳- مسئولیت نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری، پیش از تشکیل نخستین شورای نگهبان، با کدام مرجع بوده است؟
«دکتری ۹۷»

- (۱) شورای انقلاب
- (۲) مراجع تقلید
- (۳) مجلس شورای اسلامی
- (۴) انجمن نظارت

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۱۸. قبل از تشکیل اولین شورای نگهبان، نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری، با انجمن نظارتی است که قانون تعیین می‌کند.

۲۳۴- طبق اصل ۱۳۶ قانون اساسی، اگر پس از ابراز رأی اعتماد مجلس شورای اسلامی به دولت، نیمی از هیأت وزیران تغییر کند، باید مجدداً هیأت وزیران از مجلس، تقاضای رأی اعتماد کند. «تغییر» به کدام معناست؟
«دکتری ۹۷»

- (۱) صرفاً عزل وزیر از سوی رئیس‌جمهور
- (۲) صرفاً استیضاح وزیر و رأی عدم اعتماد به او و عزل از سوی رئیس‌جمهور
- (۳) استیضاح و رأی عدم اعتماد به وزیر، فوت و عزل وزیر از سوی رئیس‌جمهور
- (۴) استیضاح و رأی عدم اعتماد به وزیر، بازنشستگی و عزل وی از سوی رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۶۲، تغییر «به هر ترتیبی» که باشد، مشمول اصل ۱۳۶ است. رد گزینه ۴: خروج وزرا از خدمت دولت به شکل خودخواسته، در قانون اساسی، فقط از طریق «استعفا» پیش‌بینی شده است (اصل ۱۳۵) و بازنشستگی برای وزرا در طول خدمت وزارت، امکان‌پذیر نیست.

۲۳۵- هرگاه در فاصله دور نخست و دوم انتخابات ریاست جمهوری، یکی از نامزدهای دارنده آراء بیشتر، از شرکت در انتخابات منصرف شود، حکم قانونی این وضعیت چیست؟
«دکتری ۹۷»

- (۱) مهلت انتخابات، برای دو هفته تمدید می‌شود.
- (۲) انتخابات ظرف پنجاه روز برای تعیین رئیس‌جمهور، تجدید می‌شود.
- (۳) فرض انصراف یکی از نامزدها در دور دوم، در قانون اساسی، مسکوت مانده است.
- (۴) از میان بقیه، دو نفر که در دور نخست بیش از دیگران رأی داشته‌اند، برای انتخاب مجدد معرفی می‌شوند.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. اصل ۱۲۰ صرفاً راجع به «فوت» یکی از نامزدها در فاصله بین دور نخست و دور دوم انتخابات ریاست جمهوری، حکم صادر نموده و در مورد انصراف، مسکوت مانده است.

۲۳۶- کدام مورد در خصوص نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور صحیح است؟
«دکتری ۹۷»

- (۱) مصوبات آنها در حکم مصوبات رئیس‌جمهور و هیأت وزیران است.
- (۲) تصمیمات آنها در فاصله بین خاتمه دوره ریاست جمهوری قبلی و شروع به کار دولت جدید، نافذ است.
- (۳) آنها می‌توانند در صورت تفویض اختیار از سوی هیأت وزیران، مبادرت به تصویب اساسنامه‌های شرکت‌های دولتی کنند.
- (۴) تصویب‌نامه هیأت وزیران در خصوص تعیین آنها، باید ضمن ابلاغ برای اجرا، به اطلاع رئیس‌مجلس شورای اسلامی برسد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق نظر تفسیری شورا ذیل اصل ۱۲۷ در سال ۱۳۸۱ تصویب‌نامه هیأت وزیران با موضوع تعیین نمایندگان ویژه، باید مطابق اصل ۱۳۸ به اطلاع رئیس مجلس برسد. رد گزینه ۱: اصطلاح «مصوبات» اشتباه است و اختیار نمایندگان ویژه، طبق اصل ۱۲۷ تنها شامل «تصمیمات» خواهد بود پس گزینه ۳ نیز مردود است. رد گزینه ۲: طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۶، تصمیمات نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور قبلی تا زمان شروع به کار دولت جدید، نافذ نخواهد بود.

۲۳۷- به موجب قانون اساسی، در کدام مورد، اعمال اختیار رئیس‌جمهور، منوط به تصویب هیأت وزیران است؟
«ارشد ۹۸»

- (۱) امضای قراردادهای بین‌المللی مصوب مجلس
- (۲) واگذاری اداره امور برنامه و بودجه کشور
- (۳) پذیرش استوارنامه سفیران کشورهای دیگر
- (۴) تعیین نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۲۷ رئیس‌جمهور، برای تعیین نماینده ویژه برای خود، نیاز به تصویب هیأت وزیران دارد. در سایر گزینه‌ها، رئیس‌جمهور رأساً اقدام می‌نماید.

۲۳۸- آیا قاعده ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل، درباره اعضای شورای نگهبان اعمال می‌شود؟
«ارشد ۹۸»

- (۱) بلی، در رابطه با همه اعضا
- (۲) بلی، صرفاً در رابطه با فقها
- (۳) بلی، صرفاً در رابطه با حقوقدانان
- (۴) خیر، در رابطه با هیچ‌یک از اعضا

پاسخ صحیح: گزینه ۳. اگرچه اصل ۱۴۱ تمامی کارکنان دولت را تحت شمول دارد اما طبق تبصره ۸ ماده واحده قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل، افرادی که مستقیماً از سوی رهبری در دستگاههای مختلف منصوب می‌شوند، از شمول این قانون، مستثنا هستند. طبق اصل ۹۱ فقهای شورای نگهبان که از سوی رهبری تعیین می‌شوند، مستثنا هستند اما حقوقدانان که توسط مجلس انتخاب می‌شوند، مشمول قاعده منع تصدی بیش از یک شغل می‌باشند.

۲۳۹- به موجب قانون اساسی، کدام یک از وظایف و اختیارات رئیس‌جمهور، غیرقابل واگذاری به دیگران است؟

«دکتری ۹۸»

- (۱) اداره امور اداری و استخدامی کشور
- (۲) امضای معاهدات بین‌المللی
- (۳) اداره هیأت وزیران
- (۴) امضای استوارنامه سفیران

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۲۸ استوارنامه سفیران را رئیس‌جمهور امضا می‌کند و واگذاری آن به شخص دیگری، پیش‌بینی نشده است. سایر گزینه‌ها، قابل واگذاری به نماینده یا معاون اول می‌باشد.

۲۴۰- در کدام مورد در قانون اساسی، صراحتاً عبارت «تصمیم» هیأت وزیران به کار برده شده است؟

«دکتری ۹۸»

- (۱) صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی
- (۲) تعیین نماینده یا نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور
- (۳) حل اختلاف نظر بین دستگاه‌های دولتی
- (۴) تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی قوانین

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۳۴. در سایر گزینه‌ها، قانون اساسی از واژه «تصویب» استفاده کرده است.

۲۴۱- به موجب قانون اساسی، در خصوص لازم‌الاجرا شدن کدام دسته از مصوبات، نیازی به تأیید شورای نگهبان نیست؟

«دکتری ۹۸»

- (۱) قوانین آزمایشی در مدتی که به صورت آزمایشی اجرا می‌شوند.
- (۲) اساسنامه‌های مؤسسات وابسته به دولت مصوب هیأت وزیران
- (۳) اساسنامه‌های مؤسسات دولتی مصوب کمیسیون‌های مجلس
- (۴) آیین‌نامه‌های اجرایی قوانین آزمایشی مصوب هیأت وزیران

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۳۸ آیین‌نامه‌های دولتی صرفاً به اطلاع رئیس مجلس می‌رسد و نیازی به تأیید شورای نگهبان ندارد. سایر گزینه‌ها بر اساس اصل ۸۵، می‌بایست به تأیید شورای نگهبان برسد.

۲۴۲- در ایران، کدام مورد، از شئون و اختیارات رئیس‌جمهور در جایگاه «رئیس کشور» به شمار می‌آید؟
«دکتری ۹۸»

- (۱) وضع مقررات دولتی
- (۲) ریاست هیأت وزیران
- (۳) اعطای نشان‌های دولتی
- (۴) معرفی وزیران به مجلس جهت رأی اعتماد

پاسخ صحیح: گزینه ۳. هر سه گزینه ۱ و ۲ و ۴ از اختیارات و وظایف رئیس‌جمهور در قامت یک مقام اداری و اجرایی است اما اعطای نشان‌های دولتی که در ذیل اصل ۱۲۹ قرار دارد، نمایشی است از اقتدار رئیس‌جمهور در جایگاه رئیس کشور.

۲۴۳- در کدام مورد، هیأت وزیران صلاحیت وضع آیین‌نامه ندارد؟

«ارشد ۹۹»

- (۱) تأمین اجرای قوانین
- (۲) انجام وظایف اداری
- (۳) تعیین حدود وظایف وزرا
- (۴) تنظیم سازمان‌های اداری

پاسخ صحیح: گزینه ۳. گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴ مطابق اصل ۱۳۸ در صلاحیت هیأت وزیران است اما تعیین حدود وظایف وزرا طبق اصل ۱۳۳ از طریق مجلس می‌باشد.

۲۴۴- به موجب قانون اساسی، رئیس‌جمهور انجام کدام وظیفه قانونی خود را می‌تواند به نماینده قانونی خود واگذار نماید؟
«دکتری ۹۹»

- (۱) امضای پیمان‌های مربوط به اتحادیه‌های بین‌المللی
- (۲) امضای مصوبات مجلس یا نتیجه همه‌پرسی
- (۳) امضای استوارنامه سفیران
- (۴) اعطای نشان‌های دولتی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۲۵ امضای معاهدات بین‌المللی «با رئیس‌جمهور یا نماینده قانونی او است» اما در سایر گزینه‌ها، قانون اساسی فقط رئیس‌جمهور را موظف دانسته و در مورد تفویض به نماینده رئیس‌جمهور سکوت کرده است.

۲۴۵- طبق نظر تفسیری شورای نگهبان (مورخ ۱۳۹۰/۲/۲۱) کدام مورد از تغییرات مربوط به وزارتخانه‌ها باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد؟
«ارشد ۱۴۰۰»

- (۱) ایجاد یا انحلال شرکت‌های دولتی وابسته به وزارتخانه‌ها
- (۲) ایجاد یا انحلال واحدهای استانی هریک از وزارتخانه‌ها
- (۳) هرگونه تغییر در تشکیلات سازمانی
- (۴) هرگونه ادغام دو یا چند وزارتخانه

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق نظر تفسیری مندرج در متن سؤال، «هرگونه تغییر در وظایف و اختیارات قانونی و نیز ادغام دو یا چند وزارتخانه، باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد».

۲۴۶- در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به تکلیف دولت در استفاده از افراد و تجهیزات فنی کدام‌یک از نیروهای مسلح در زمان صلح، در کارهای امدادی و آموزشی تصریح شده است؟
«ارشد ۱۴۰۰»

- (۱) کلیه نیروهای مسلح
- (۲) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- (۳) ارتش جمهوری اسلامی ایران
- (۴) نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

پاسخ صحیح: گزینه ۳. اصل ۱۴۷ صرفاً به استفاده از افراد و تجهیزات فنی «ارتش» در زمان صلح اشاره کرده است.

۲۴۷- در قانون اساسی، فرایند نظارت بر انتخاب کدام دسته از افراد، به صورت مضاعف پیش‌بینی شده است؟
«دکتری ۱۴۰۰»

- (۱) وزیران
- (۲) قضات دادگاه‌ها
- (۳) اعضای شوراهای اسلامی
- (۴) نمایندگان مجلس شورای اسلامی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصول ۸۸ و ۱۳۳ و ۱۳۷.

۲۴۸- دوره ریاست جمهوری در ایران از چه زمانی آغاز می‌شود؟ «رشد ۱۴۰۱»

- ۱) اعلام نتایج شمارش آرا توسط وزارت کشور
- ۲) تأیید انتخابات توسط شورای نگهبان
- ۳) تحلیف در مجلس شورای اسلامی
- ۴) تنفیذ اعتبارنامه توسط مقام رهبری

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۲۱. در مورد گزینه ۴، «تنفیذ اعتبارنامه» اشتباه است و طبق بند ۹ اصل ۱۱۰ «امضاء حکم ریاست جمهوری» صحیح می‌باشد.

۲۴۹- فوت یکی از نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری که صلاحیت او احراز شده است، چه تأثیری بر انتخابات دارد؟ «رشد ۱۴۰۱»

- ۱) هرگاه ده روز پیش از روز رأی‌گیری باشد، انتخابات، جمعه هفته بعد برگزار می‌شود.
- ۲) در صورت موافقت شورای نگهبان، انتخابات روز جمعه هفته بعد برگزار می‌شود.
- ۳) هرگاه ده روز پیش از روز رأی‌گیری باشد، انتخابات دو هفته به تأخیر می‌افتد.
- ۴) انتخابات، دو هفته به تأخیر می‌افتد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۲۰. اینجا دقت شود که فوت یکی از نامزدها، در صورتی انتخابات را به مدت دو هفته به تعویق می‌اندازد که تاریخ فوت، حداکثر ۱۰ روز پیش از تاریخ رأی‌گیری باشد. در اینجا، تعویق انتخابات به مدت دو هفته، قطعی است و نیازی به تأیید شورای نگهبان ندارد.

۲۵۰- در خصوص اصل منع جمع مشاغل، کدام مورد صحیح است؟

«وکالت ۱۴۰۱»

- ۱) کارمند دولت می‌تواند مدیرعامل شرکت خصوصی باشد.
- ۲) امکان جمع شغل دولتی و سمت آموزشی در دانشگاه وجود ندارد.
- ۳) اصل بر عدم امکان جمع یک شغل دولتی و یک شغل خصوصی است.
- ۴) اصل بر امکان جمع یک شغل دولتی و یک شغل خصوصی و عدم امکان جمع دو شغل دولتی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. رد گزینه ۱: طبق اصل ۱۴۱ کارمند دولت، نمی‌تواند مدیرعامل شرکت خصوصی باشد. رد گزینه ۲: مطابق اصل ۱۴۱ «سمت‌های آموزشی در دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی» از قاعده منع جمع مشاغل مستثنا هستند. رد گزینه ۳: اصل ۱۴۱ در خصوص مشاغل خصوصی، صرفاً اشاره به «ریاست و مدیریت عامل و عضویت هیأت مدیره شرکت‌های خصوصی» داشته است ولی داشتن یک شغل دولتی دیگر برای کارمندان دولت را مطلقاً ممنوع نموده است لذا با توجه به گستره محدودیت مدنظر قانونگذار، اصل بر عدم امکان جمع مشاغل دولتی و امکان جمع شغل دولتی و خصوصی است.

۲۵۱- کدام مورد، صحیح است؟ «وکالت ۱۴۰۱»

(۱) در خصوص اختلاف نظر یا تداخل در وظایف قانونی دستگاه‌های دولتی، تصمیم هیأت وزیران مبتنی بر تفسیر قانون، لازم‌الاجراست.
 (۲) در مورد اختلاف نظر یا تداخل وظایف قانونی دستگاه‌های دولتی، تصمیم هیأت وزیران که با پیشنهاد رئیس‌جمهور اتخاذ می‌شود، لازم‌الاجراست.
 (۳) در مورد اختلاف نظر یا تداخل در وظایف قانونی دستگاه‌های دولتی، در صورتی که نیاز به تفسیر قانون عادی داشته باشد، در صلاحیت دیوان عالی کشور است.
 (۴) کلیه دعاوی و اختلاف نظر یا تداخل در وظایف قانونی دستگاه‌های دولتی، باید در دیوان عدالت اداری زیر نظر رئیس‌قوه قضائیه طرح و تصمیم‌گیری شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۳۴ در موارد اختلاف نظر یا تداخل وظایف دستگاه‌های دولتی، تصمیم هیأت وزیران که به پیشنهاد رئیس‌جمهور است، لازم‌الاجرا می‌باشد اما اگر این اختلاف یا تداخل، نیاز به تفسیر یا تغییر قانون داشته باشد، لزوماً می‌بایست نظر مجلس (یا به صورت لایحه یا درخواست تفسیر قانون) اخذ شود.

۲۵۲- برابر قانون اساسی، رئیس‌جمهور مسئولیت کدام یک از امور زیر را

مستقیماً بر عهده دارد؟ «وکالت ۱۴۰۱»

(۱) اداری، استخدامی، پولی و بانکی (۲) برنامه‌بودجه، ارتباط با دیگر قوا و اجرای قوانین (۳) برنامه، بودجه، اداری و استخدامی (۴) برنامه، بودجه و حفاظت از محیط زیست

پاسخ صحیح: گزینه ۳. به صراحت اصل ۱۲۶.

۲۵۳- در کدام مورد، نظارت استصوابی هیأت‌وزیران و نظارت استطلاعی مجلس شورای اسلامی، طبق قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، صریحاً مقرر شده است؟
«ارشاد ۱۴۰۲»

- (۱) صلح دعاوی راجع به اموال عمومی
- (۲) تعیین نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور
- (۳) اعطای کمک‌های بدون عوض داخلی از طرف دولت
- (۴) انتقال بناها و اموال دولتی که از نفایس ملی باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. مطابق اصل ۱۳۹. گزینه ۲ نیازی به اطلاع مجلس ندارد. گزینه‌های ۳ و ۴ نیز باید به تصویب مجلس برسد.

۲۵۴- بر اساس نظریه تفسیری شورای نگهبان از اصل ۱۳۳ قانون اساسی، در صورت ادغام دو وزارتخانه، تکلیف تصدی وزارتخانه جدید کدام است؟
«دکتری ۱۴۰۲»

- (۱) تصمیم رئیس‌جمهور، ملاک است.
- (۲) اخذ رأی اعتماد مجدد برای وزیر ضرورت دارد.
- (۳) بر اساس پیشنهاد رئیس‌جمهور، مجلس شورای اسلامی تصمیم می‌گیرد.
- (۴) یکی از وزرای قبلی، به تشخیص رئیس‌جمهور، مسئولیت آن را بر عهده می‌گیرد.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. در صورت ادغام دو وزارتخانه، وزیر آنها، «وزیر جدید محسوب شده و نیاز به اخذ رأی اعتماد از مجلس شورای اسلامی دارد» لذا سایر گزینه‌ها مردود است.

۲۵۵- طبق اصل ۱۴۱ قانون اساسی، اشتغال به کدام مورد زیر، برای کارمندان دولت، ممنوع قلمداد شده است؟
«وکالت ۱۴۰۲»

- (۱) عضویت در هیئت بازرسی شرکتهای خصوصی
- (۲) مشاوره فنی و مالی
- (۳) عضویت در هیئت مؤسس شرکتهای خصوصی
- (۴) مشاوره حقوقی

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۴۱. در مورد شرکت‌های خصوصی، اصل ۱۴۱ صرفاً اشاره به «ریاست و مدیریت عامل یا عضویت در هیأت مدیره» نموده است.

۲۵۶- فردی با استناد به سبق تصرف خود، متعرض زمینی که به عنوان منابع طبیعی شناخته شده است، می‌شود و در این خصوص، در مراجع قضایی اقدام به طرح دعوا می‌نماید. سازمان منابع طبیعی ضمن دعوت از وی و بررسی اسناد و مدارک مربوطه، خواستار ارجاع موضوع به داور مرضی‌الطرفین می‌شود. اقدام سازمان طبق اصول قانون اساسی، تابع کدام حکم زیر است؟
«وکالت ۱۴۰۲»

- ۱) بدون تصویب مجلس شورای اسلامی، امکان‌پذیر نیست.
- ۲) در دعوای مربوط به منابع طبیعی، ارجاع به دآوری مطلقاً ممنوع است.
- ۳) با تصویب هیئت وزیران و اطلاع مجلس شورای اسلامی، مجاز خواهد بود.
- ۴) در هر صورت، ارجاع به دآوری در مورد منابع طبیعی، مستلزم اجازه هیأت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۳۹ ارجاع دعوای راجع به اموال عمومی دولتی به دآوری، موکول به تصویب هیأت وزیران و اطلاع مجلس است. لذا نیاز به تصویب مجلس ندارد.

۲۵۷- فردی که پیشتر سرپرست یکی از وزارتخانه‌ها بوده، به جرم صدور چک بلامحل تحت تعقیب قرار گرفته است. طبق اصول قانون اساسی، رسیدگی به دعوای مزبور، تابع کدام حکم زیر است؟
«وکالت ۱۴۰۲»

- ۱) در دادگاه عمومی دادگستری و با اطلاع هیأت وزیران رسیدگی می‌شود.
- ۲) در دادگاه عمومی دادگستری و مطابق آیین دادرسی کیفری رسیدگی می‌شود.
- ۳) در محاکم خاص رسیدگی به جرایم کارکنان دولت و با حضور هیأت‌منصفه رسیدگی می‌شود.
- ۴) در محاکم خاص رسیدگی به جرایم کارکنان دولت و با اطلاع هیأت وزیران رسیدگی می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. اصل ۱۴۰ رئیس‌جمهور، معاونان وی و وزرایی را شامل می‌شود که در زمان ارتکاب جرم، در آن سمت باشند. بنابراین به جرایم وزرای قبلی یا سرپرست پیشین وزارتخانه، طبق آیین دادرسی کیفری، در دادگاه‌های عمومی رسیدگی می‌شود بدون آنکه نیازی به اطلاع هر نهادی از جمله مجلس یا هیأت‌وزیران باشد.

۲۵۸- هیأت وزیران در راستای رفع ابهام از قانون مصوب مجلس شورای اسلامی، نسبت به وضع آیین‌نامه اجرایی اقدام نموده است. با لحاظ اصول و احکام قانون اساسی، صلاحیت هیئت وزیران در این خصوص، تابع کدام حکم زیر است؟

- (۱) هیأت وزیران در کلیه امور اجرایی کشور، صلاحیت وضع مقررات بدون هیچ محدودیتی را دارد.
- (۲) به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی، هیأت وزیران صلاحیت تصویب آیین‌نامه اجرایی، حتی در مقام تفسیر قانون عادی را دارد.
- (۳) هیأت وزیران صرفاً در صورتیکه در قانون عادی چنین اجازه‌ای پیش‌بینی شده باشد، صلاحیت تصویب آیین‌نامه اجرایی را دارد.
- (۴) هیأت وزیران طبق اصل ۱۳۸ قانون اساسی، در چنین مواردی تا جایی که مربوط به تأمین اجرای قانون باشد، می‌تواند آیین‌نامه اجرایی وضع نماید.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۳۸، آیین‌نامه‌های اجرایی قوانین، فقط با مجوز مجلس در همان قانون امکان‌پذیر است. بنابراین سایر گزینه‌ها اشتباه می‌باشد.

۲۵۹- بنا به تصریح قانون اساسی، تصمیمات کدام افراد زیر، در حکم تصمیمات رئیس‌جمهور و هیأت وزیران است؟

- (۱) نماینده یا نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور
- (۲) هریک از شوراهای عالی به ریاست جمهوری
- (۳) معاون اول رئیس‌جمهور در صورت موافقت رئیس‌جمهور
- (۴) کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر پس از تأیید رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۲۷.

۲۶۰- در صورت تداخل در وظایف قانونی وزارتخانه‌های جهادکشاورزی و نیرو، در صورتی که نیاز به تفسیر یا تغییر قانون وجود نداشته باشد، به کدام روش زیر، حل اختلاف صورت می‌پذیرد؟
«ارشده ۱۴۰۳»

(۱) تصمیم هیأت وزیران به پیشنهاد معاون حقوقی رئیس‌جمهور

(۲) تصمیم هیأت وزیران به پیشنهاد رئیس‌جمهور

(۳) اعلام نظر رئیس مجلس شورای اسلامی

(۴) اعلام نظر رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۳۴ چنانچه نیاز به تفسیر یا تغییر قانون نباشد، تصمیم هیأت وزیران که به پیشنهاد رئیس‌جمهور اتخاذ می‌شود، لازم‌الاجراست.

فصل دهم: سیاست خارجی

۲۶۱- به موجب قانون اساسی، اعطای پناهندگی سیاسی از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران به اتباع سایر کشورها، بلامانع است جز در خصوص افرادی که طبق کدام یک از موارد زیر، خائن و تبهکار شناخته شوند؟
«دکتری ۹۷»

- (۱) قوانین ایران
(۲) قوانین کشور متبوع آنها
(۳) هریک از اسناد و معاهدات بین‌المللی
(۴) احکام دادگاه‌های بین‌المللی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. مطابق اصل ۱۵۵، خائن یا تبهکار بودن متقاضی پناهندگی به ایران، باید طبق «قوانین ایران» تشخیص داده شود.

۲۶۲- به موجب قانون اساسی، جمهوری اسلامی ایران کدام مورد را حق همه مردم جهان می‌شناسد؟
«دکتری ۹۹»

- (۱) استقلال و آزادی و حکومت حق و عدل
(۲) نفی هرگونه سلطه‌جویی و سلطه‌پذیری
(۳) سعادت انسان در کل جامعه بشری
(۴) پی‌ریزی اقتصاد صحیح و عادلانه

پاسخ صحیح: گزینه ۱. اصل ۱۵۴.

۲۶۳- در قانون اساسی، در خصوص کدام گروه زیر، بر اعمال تبعیض مثبت تصریح نشده است؟
«دکتری ۱۴۰۳»

- (۱) کارگران
(۲) پناهندگان
(۳) زنان
(۴) روستائیان

پاسخ صحیح: گزینه ۲. تبعیض مثبت یعنی اینکه همگان مشمول یک حق قانونی هستند اما با در نظر گرفتن اولویت برای بخشی از جامعه که روستائیان و کارگران، طبق اصل ۳۱ و زنان طبق اصل ۲۱ واجد تبعیض مثبت شده‌اند اما راجع به پناهندگان موضوع اصل ۱۵۵ صراحتی وجود ندارد.

فصل یازدهم: قوه قضائیه

۲۶۴- رسیدگی به جرایم سیاسی و مطبوعاتی، علنی است و با حضور هیأت منصفه در محاکم دادگستری صورت می‌گیرد. این اصل .....

«ارشد ۸۷»

- ۱) اطلاق به عموم دارد و حتی با وضع قانون هم نمی‌توان آن را نادیده گرفت.
- ۲) در مورد جرایم سیاسی و مطبوعاتی، شامل دادگاه روحانیت نیست.
- ۳) نسبت به علنی بودن، جرایم مهم مربوط به امنیت ملی و حاکمیت نظام را شامل نمی‌شود.
- ۴) اطلاق به عموم ندارد و با وضع قانون هم نمی‌توان آن را نادیده گرفت.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصول ۱۶۵ و ۱۶۸ اصل بر علنی بودن جلسات محاکم است و اطلاق به عموم دارد. قوانین عادی نیز از آنجا که نمی‌توانند مغایر قانون اساسی باشند، لذا علنی بودن محاکم را حتی با وضع قانون هم نمی‌توان نادیده گرفت. مگر آن مواردی که در اصل ۱۶۵ قید شده است یعنی موارد منافی عفت عمومی یا نظم عمومی و در دعاوی خصوصی با درخواست طرفین دعوا.

۲۶۵- حدود استقلال قاضی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران چگونه است؟

«ارشد ۸۷»

- ۱) عزل قاضی به اقتضای مصلحت جامعه امکانپذیر است اما در مورد اشتباه و تقصیر در صدور حکم، شخصاً ضامن است.
- ۲) قاضی را نمی‌توان از مقامی که شاغل آن است بدون محاکمه و ثبوت جرم و تخلفی که موجب انفصال است، عزل کرد.
- ۳) قاضی را نمی‌توان از مقام قضا عزل کرد و به بهانه تقصیر، مسئول دانست مگر به اقتضای مصلحت جامعه.
- ۴) قاضی قابل عزل نیست مگر به تشخیص رئیس قوه که شخصاً وی را فاقد صلاحیت امر قضا بداند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۶۴. رد گزینه ۱: قسمت اول این گزینه صحیح است اما قسمت دوم، فقط در صورت تقصیر، ضامن است و در غیر اینصورت به وسیله دولت جبران می‌شود. رد گزینه ۳: مصلحت جامعه، در تشخیص تقصیر قاضی، نقشی ندارد. رد گزینه ۴: عزل قاضی توسط رئیس قوه، نه شخصاً بلکه پس از مشورت با رئیس دیوان عالی و دادستان کل انجام می‌شود.

۲۶۶- در تضمین آزادی فردی و اجتماعی، محاکم دادگستری .....

«رشد ۸۸»

- (۱) باید احکامی مستند و مستدل صادر نمایند.
- (۲) علنی هستند، مگر تنها به تشخیص حاکم.
- (۳) باید جرایم سیاسی را با حضور هیات منصفه رسیدگی نمایند.
- (۴) مکلف به اجرای آیین نامه‌های دولت می‌باشند.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. رد گزینه ۱: اگرچه صحیح است اما چون در متن سؤال به «آزادی فردی و اجتماعی» اشاره شده، لذا گزینه ۳ صحیح می‌باشد. رد گزینه ۲: غیرعلنی شدن، فقط به تشخیص حاکم نیست بلکه طبق اصل ۱۶۵، در دعاوی خصوصی، طرفین پرونده هم می‌توانند تقاضا کنند که محاکمه علنی نباشد. رد گزینه ۴: برای دادگاه‌ها در اجرای آیین‌نامه‌های دولتی، تکلیفی معین نشده است بلکه طبق اصل ۱۷۰ آنها می‌توانند از اجرای آیین‌نامه‌های خلاف شرع یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه خودداری کنند.

۲۶۷- مطابق قانون اساسی، شرط اجتهاد برای همه موارد ذیل الزامی است

«رشد ۹۰»

به جز .....

- (۱) رئیس سازمان بازرسی کل کشور
- (۲) دادستان کل کشور
- (۳) رئیس دیوان عالی کشور
- (۴) رئیس قوه قضائیه

پاسخ صحیح: گزینه ۱. برای سایر گزینه‌ها طبق اصول ۱۵۷ و ۱۶۲ شرط اجتهاد، الزامی است.

۲۶۸- امنیت و عدالت قضایی، بر چه مبنایی استوار است؟ «ارشاد ۹۲»

- (۱) حق تفسیر قضایی دادرسان
- (۲) اصل استقلال قاضی و اصل برائت
- (۳) مسئولیت مدنی قاضی در جبران خسارت مادی و معنوی
- (۴) تغییر محل خدمت قضات بنا به مصلحت جامعه

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصول ۳۷ و ۱۶۴. در متن سؤال، «مبنای» امنیت و عدالت قضایی، خواسته شده لذا گزینه ۲ صحیح است.

۲۶۹- مطابق تفسیر شورای نگهبان، رئیس قوه قضائیه ..... «دکتری ۹۳»

- (۱) می‌تواند برای کلیه دستگاه‌ها آیین‌نامه وضع کند.
- (۲) اگر در حدود اختیارات خود آیین‌نامه وضع نماید، برای کلیه دستگاه‌ها لازم‌الاجرا می‌باشد.
- (۳) اگر آیین‌نامه‌ای وضع نماید صرفاً برای دستگاه‌های زیرمجموعه قوه قضائیه الزام‌آور است.
- (۴) به هیچ عنوان نمی‌تواند آیین‌نامه‌ای وضع نماید که برای دستگاه‌های خارج از قوه قضائیه، لازم‌الاجرا باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۹۰، رئیس قوه قضائیه نمی‌تواند برای دستگاه‌های دیگر، آیین‌نامه وضع کند مگر در حدود اختیارات مذکور در قانون اساسی که در این صورت، برای همه دستگاه‌ها لازم‌الاتباع است.

۲۷۰- طبق قانون اساسی، نظارت قوه قضائیه نسبت به حسن جریان امور و

اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری ..... «دکتری ۹۳»

- (۱) از نتایج تفکیک قواست
- (۲) تکلیف قوه قضائیه است
- (۳) حق قوه قضائیه است
- (۴) حق و تکلیف رئیس قوه قضائیه است.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. اصل ۱۷۴ در تشکیل سازمان بازرسی کل کشور از عبارت «حق نظارت قوه قضائیه نسبت به حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری» نام برده است و این حق مربوط به «قوه قضائیه» است و نه «رئیس قوه قضائیه».

۲۷۱- در قانون اساسی، تأکید بر قوه قضائیه مستقل، در واقع، ناظر به کدام مورد است؟
«دکتری ۹۴»

(۱) احترام به آزادی فردی را تضمین می‌کند. (۲) تأکید بر مسئولیت قاضی است.
(۳) دلیل بر سلسله مراتب قوا است (۴) حاکی از برتری قوه قضائیه بر قوای دیگر است.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. مطابق صدر اصل ۱۵۶ «قوه قضائیه، قوه‌ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی .. است».

۲۷۲- بر اساس اصل ۱۷۲ قانون اساسی، به جرایم ارتكابی نظامیان در مقام ضابط دادگستری، در کدام دادگاه رسیدگی می‌شود؟
«دکتری ۹۶»

(۱) دادگاه نظامی (۲) دادگاه کیفری
(۳) دیوان عالی کشور (۴) محکمه عالی نظامی

پاسخ صحیح: گزینه ۲.

۲۷۳- در خصوص اشتباه قاضی در تطبیق موضوع با حکم، چنانچه خسارتی به کسی وارد شود، چه نوع ضمانت اجرایی در نظام حقوقی ایران مقرر شده است؟
«دکتری ۹۶»

(۱) جبران خسارت مادی توسط قاضی
(۲) صرفاً جبران خسارت مادی توسط دولت
(۳) جبران خسارت مادی و معنوی توسط دولت
(۴) جبران خسارت مادی توسط قاضی و جبران خسارت معنوی توسط دولت

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۷۱، قاضی در صورت تقصیر، ضامن است و در صورت عدم تقصیر، دولت موظف به جبران خسارات است و فرقی هم ندارد که مادی باشد یا معنوی. گزینه ۴ که جبران خسارات مادی و معنوی را از یکدیگر تفکیک نموده، مردود است. گزینه ۲ نیز که فقط دولت را مسئول جبران خسارت دانسته، اشتباه است. گزینه ۳ نیز می‌تواند صحیح باشد اما چون در اصل ۱۷۱ اشاره به «ضرر مادی یا معنوی» نموده اما در گزینه ۳ «مادی و معنوی» هر دو با هم آمده، لذا جبران خسارت همزمان مادی و معنوی توسط دولت در قانون اساسی پیش‌بینی نشده است.

۲۷۴- در خصوص لوایح قضایی، کدام مورد صحیح است؟ «دکتری ۹۸»

- (۱) هیأت وزیران حق تغییر در این لوایح را ندارد.
- (۲) هیأت وزیران جز با کسب موافقت رئیس قوه قضائیه، حق تغییر در این لوایح را ندارد.
- (۳) هیأت وزیران جز با کسب موافقت رئیس قوه قضائیه، حق تهیه و تدوین این لوایح را ندارد.
- (۴) رئیس قوه قضائیه بدون نیاز به تصویب لوایح مذکور در دولت، می‌تواند مستقیماً آن را به مجلس ارسال کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۹ در ذیل اصل ۱۵۸، هیأت وزیران حق تغییر در لوایح قضائی را ندارد مگر آنکه رئیس قوه قضائیه موافق باشد. بنابراین گزینه ۱ که مطلقاً گفته حق تغییر ندارند، اشتباه است. در مورد گزینه ۳ نیز طبق همین نظر تفسیری، هیأت دولت حتی با مجوز رئیس قوه قضائیه هم نمی‌تواند مستقلاً لایحه قضایی تنظیم کند. رد گزینه ۴: تمام لوایح قضایی باید ابتدا به دولت ارسال شود و مستقیماً به مجلس نخواهد رفت.

۲۷۵- مطابق قانون اساسی، کدام مقام در تغییر محل خدمت قضات،

هیچگونه نقشی ندارد؟ «دکتری ۹۸»

- (۱) دادستان کل کشور
- (۲) رئیس دادگاه انتظامی قضات
- (۳) رئیس قوه قضائیه
- (۴) رئیس دیوان عالی کشور

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۶۴ انفصال دائم یا موقت قاضی و تغییر محل خدمت وی، با تصمیم رئیس قوه قضائیه پس از مشورت با رئیس دیوان عالی و دادستان کل کشور خواهد بود البته به اقتضای مصلحت جامعه.

۲۷۶- در قانون اساسی، کدام مورد به عنوان یکی از شرایط رئیس قوه قضائیه

مورد اشاره قرار نگرفته است؟ «رشد ۹۹»

- (۱) تدبیر
- (۲) عدالت
- (۳) اجتهاد
- (۴) آگاهی به مقتضیات زمان

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۵۷ رئیس قوه قضائیه باید «مجتهد عادل و آگاه به امور قضائی و مدیر و مدبر» باشد لذا آگاه به مقتضیات زمان، اشتباه است.

۲۷۷- در رابطه با عدم اجرای آیین‌نامه‌های مغایر قانون، قضات محاکم از چه جایگاه قضایی برخوردارند؟
«دکتری ۹۹»

- (۱) دارای استقلال قضایی مطلق هستند.
- (۲) نظر آنها منوط به تأیید رئیس حوزه قضایی است.
- (۳) ملزم به اناطه موضوع به دیوان عدالت اداری هستند.
- (۴) نظر آنها منوط به تأیید دادستان حوزه قضایی مربوطه است.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. اصل ۱۷۰ قضات را مکلف نموده که از اجرای آیین‌نامه‌های مغایر قانون یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه خودداری کنند لذا عدم اجرای آنها، موکول به نظر هیچ شخص دیگری نیست و قضات استقلال مطلق دارند.

۲۷۸- با توجه به نظریه تفسیری شورای نگهبان، کدام گزینه در خصوص صلاحیت وضع آیین‌نامه توسط رئیس قوه قضائیه، درست است؟
«دکتری ۹۹»

- (۱) می‌تواند برای کلیه دستگاه‌ها آیین‌نامه وضع کند.
- (۲) آیین‌نامه وی صرفاً برای دستگاه‌های زیرمجموعه قوه قضائیه الزام‌آور است.
- (۳) اگر در حدود اختیارات خود آیین‌نامه وضع کند، برای کلیه دستگاه‌ها لازم‌الاجرا است.
- (۴) به هیچ عنوان نمی‌تواند آیین‌نامه‌ای وضع کند که برای دستگاه‌های خارج از قوه قضائیه لازم‌الاجرا باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق نظر مشورتی شورا در سال ۱۳۹۰. آیین‌نامه‌های رئیس قوه قضائیه، در صورتی برای دستگاه‌های خارج از این قوه لازم‌الاجراست که در حدود اختیارات وی مذکور در قانون اساسی نوشته شده باشد.

۲۷۹- به موجب قانون اساسی، کدام‌یک از نهادها مکلف به انجام اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبیه شده است که قانون معین می‌کند؟
«ارشد ۱۴۰۰»

(۱) قوه قضائیه	(۲) قوه مجریه
(۳) نیروی انتظامی	(۴) شوراهای اسلامی محلی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۵۶ در مقام بیان وظایف نهاد قوه قضائیه.

۲۸۰- با توجه به مفاد قانون اساسی، در خصوص مصونیت قضات، کدام گزینه درست است؟
«دکتری ۱۴۰۰»

- ۱) عدم امکان تغییر سمت قاضی جز به اقتضای مصلحت جامعه
- ۲) برخورداری قاضی از امنیت شغلی جز به اقتضای مصلحت جامعه
- ۳) عدم امکان تغییر محل خدمت قاضی جز به اقتضای مصلحت جامعه
- ۴) امکان محاکمه قاضی در تخلفی که موجب انفصال است صرفاً با اطلاع قبلی رئیس قوه قضائیه

پاسخ صحیح: گزینه ۲. امنیت شغلی، مبنای مصونیت قضات است. به همین دلیل، اصل ۱۶۴ ممنوعیت انفصال دائم یا موقت قضات را یک اصل دانسته مگر آنکه ابتدا محاکمه و جرم وی ثابت شود یا پس از اثبات تخلف مستوجب انفصال.

۲۸۱- تغییر در لوایح قضائی ارسالی از سوی قوه قضائیه در دولت، تابع کدام ضابطه است؟
«دکتری ۱۴۰۰»

- ۱) هرگونه تغییر در لوایح، منوط به تصویب هیأت وزیران است.
- ۲) خارج از صلاحیت رئیس قوه قضائیه است.
- ۳) منوط به جلب موافقت رئیس قوه قضائیه
- ۴) صرفاً منوط به موافقت رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۷۹ «هرگونه تغییر مربوط به امور قضایی در اینگونه لوایح، فقط با جلب موافقت رئیس قوه قضائیه مجاز می‌باشد.

۲۸۲- کدام‌یک از مقام‌های زیر لزوماً نباید مجتهد باشد؟
«ارشد ۱۴۰۱»

- ۱) رئیس دیوان عدالت اداری
- ۲) رئیس دیوان عالی کشور
- ۳) وزیر اطلاعات
- ۴) دادستان کل کشور

پاسخ صحیح: گزینه ۱. در قانون اساسی، جایی عنوان نشده که شرایط وزیر اطلاعات، چه باید باشد اما مجتهد بودن وی طبق قانون تعیین ضوابط و شرایط وزیر اطلاعات، قید شده است. بنابراین از بین گزینه‌ها، رئیس دیوان عدالت اداری صحیح‌تر است.

۲۸۳- قضات دادگاه‌ها مکلفند از اجرای ..... که مخالف با ..... خودداری کنند و هر کس می‌تواند ابطال این‌گونه مقررات را از ..... تقاضا کند.

«وکالت ۱۴۰۱»

- ۱) قوانین و مقررات- قانون اساسی و قوانین و مقررات اسلامی- دیوان عدالت اداری
- ۲) تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولتی- قانون اساسی و خارج از حدود اختیارات قوای سه‌گانه- دیوان عالی کشور
- ۳) تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولتی- قوانین و مقررات اسلامی یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه است- دیوان عدالت اداری
- ۴) قوانین و مقررات- سیاست‌های کلی نظام و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه- رئیس مجلس شورای اسلامی بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۷۰. در این اصل، در مورد مقررات خارج از حدود اختیارات، فقط به «قوه مجریه» اشاره شده لذا گزینه ۲ که قوای سه‌گانه را آورده، اشتباه است.

۲۸۴- کدام مورد در خصوص علنی بودن رسیدگی در دادگاه‌ها، صحیح است؟

«وکالت ۱۴۰۱»

- ۱) علنی بودن، بر خلاف منافع یکی از طرفین باشد.
- ۲) تشخیص غیرعلنی نمودن در همه دعاوی، با دادگاه است.
- ۳) تشخیص دادگاه در غیرعلنی بودن جرایم سیاسی و مطبوعاتی، لازم‌الاجراست.
- ۴) در دعاوی خصوصی، طرفین دعوا حق درخواست برگزاری جلسه غیرعلنی را دارند.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۶۵. جلسات دادگاه در صورتی غیرعلنی است که مطابق این اصل موضوع آن «منافی عفت عمومی یا نظم عمومی» باشد و یا «در دعاوی خصوصی، طرفین دعوا تقاضا کنند که محاکمه علنی نباشد». بنابراین گزینه ۱ که در آن صحبت از «منافع طرفین» است مردود می‌باشد. و چون طبق اصل ۱۶۸ جرایم سیاسی و مطبوعاتی در هر شرایطی علنی است لذا گزینه‌های ۲ و ۳ نیز اشتباه است.

۲۸۵- کدام مورد در خصوص صلاحیت‌های دیوان عالی کشور، صحیح است؟

«وکالت (۱۴۰۱)»

- ۱) ایجاد تشکیلات قضایی لازم در دادگستری، نظارت بر اجرای صحیح قوانین در دادگاه‌ها و ایجاد وحدت رویه قضایی
- ۲) ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری، ایجاد وحدت رویه قضایی و صدور حکم به تخلف رئیس‌جمهور از وظایف قانونی
- ۳) نظارت بر اجرای صحیح قوانین در دادگاه‌ها، ایجاد وحدت رویه قضایی و صدور حکم به تخلف رئیس‌جمهور از وظایف قانونی
- ۴) نظارت بر حسن اجرای قوانین در دادگاه‌ها و دستگاه‌های اداری، ایجاد وحدت رویه قضایی و مشورت به رئیس‌قوه قضائیه در تعیین دادستان کل کشور

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۶۱.

۲۸۶- در خصوص صدور حکم در دادگاه‌ها، کدام مورد صحیح است؟

«وکالت (۱۴۰۱)»

- ۱) احکام دادگاه‌ها باید مستدل و مستند به قوانین و مقررات یا رویه شعب دیوان عالی کشور باشد.
- ۲) احکام دادگاه‌ها باید مستدل و مستند به مواد قانونی و اصولی باشد که بر اساس آن، حکم صادر شده است.
- ۳) قاضی موظف است حکم هر دعوا را در قوانین مدونه یا با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر صادر کند.
- ۴) قاضی نمی‌تواند به بهانه سکوت یا نقض یا اجمال قوانین مدونه، با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر، حکم قضیه را صادر کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۶۶. رد گزینه ۳: مطابق اصل ۱۶۷ قاضی ابتدا باید حکم هر دعوا را در قوانین مدونه بیابد و در غیر اینصورت به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر رجوع کند.

۲۸۷- کدام مورد در خصوص وظایف قوه قضائیه، صحیح نیست؟

«وکالت ۱۴۰۱»

- (۱) پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین
- (۲) احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی‌های مشروع
- (۳) نظارت بر حسن اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری
- (۴) رسیدگی به حساب‌های دستگاه‌های اجرایی که هیچ هزینه‌ای از اعتبارات مصوب تجاوز نکرده باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. این گزینه طبق اصول ۵۴ و ۵۵ از وظایف دیوان محاسبات است که زیرنظر مجلس شورای اسلامی می‌باشد.

۲۸۸- قاضی را نمی‌توان از مقامی که شاغل آن است ..... «وکالت ۱۴۰۱»

- (۱) بدون تأیید دادستان کل کشور معلق کرد.
- (۲) بدون رضای او، به طور موقت یا دائم منفصل کرد یا محل خدمت یا سمتش را تغییر داد.
- (۳) بدون محاکمه و ثبوت جرم یا تخلفی که موجب انفصال است، به طور موقت یا دائم منفصل کرد.
- (۴) بدون رضایت وی و پیشنهاد رئیس دیوان عالی و تأیید رئیس قوه قضائیه برکنار کرد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۶۴. عدم رضایت قاضی فقط در مورد تغییر محل خدمت یا تغییر سمت پیش‌بینی شده است. لذا گزینه ۲ که انفصال دائم یا موقت را به عدم رضایت قاضی چسبانده، اشتباه است.

۲۸۹- رئیس قوه قضائیه، در کدام مورد طبق قانون اساسی جمهوری اسلامی

ایران، موظف است پس از مشورت با قضات دیوان عالی کشور اقدام نماید؟

«رشد ۱۴۰۲»

- (۱) انفصال قضات به اقتضای مصلحت جامعه
- (۲) تغییر محل خدمت قضات به اقتضای مصلحت جامعه
- (۳) انتصاب دادستان کل کشور
- (۴) معرفی وزیر دادگستری به رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۶۲ انتصاب رئیس دیوان عالی و دادستان کل کشور، توسط رئیس قوه قضائیه و پس از مشورت با قضات دیوان عالی کشور، انجام می‌شود.

۲۹۰- مستنبط از اصل ۱۵۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و نظریه تفسیری شورای نگهبان، کدام مورد در خصوص لوایح قضایی درست است؟
«دکتری ۱۴۰۲»

- ۱) هرگونه تغییر در لوایح قضایی، باید با جلب موافقت قوه قضائیه باشد.
- ۲) صلاحیت ریاست قوه قضائیه در تهیه لوایح قضایی، از لوازم عقلانی استقلال اداری و اجرایی قوه قضائیه است.
- ۳) در نظریه تفسیری شورای نگهبان، گستره وصف «قضایی» صرفاً شامل وظایف ذاتی قوه قضائیه در حل و فصل اختلافات است.
- ۴) صلاحیت انحصاری ریاست قوه قضائیه در تهیه لایحه قضایی، نوعی محدودیت برای ابتکار قانونگذاری مجلس شورای اسلامی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. رد گزینه ۱: جلب موافقت «رئیس قوه قضائیه» را می‌خواهد و نه قوه قضائیه. رد گزینه ۳: طبق بند ۱ اصل ۱۵۸ «ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری» یک امر اداری است و بنابراین صرفاً شامل وظیفه ذاتی حل و فصل اختلافات نمی‌شود. رد گزینه ۴: چون لوایح قضایی در نهایت باید به تصویب مجلس برسد، لذا محدودیتی در ابتکار قانونگذاری مجلس، رخ نمی‌دهد.

۲۹۱- ابطال مصوبه هیأت وزیران که با روح قانون مغایر است، در صلاحیت کدام مرجع است؟
«دکتری ۱۴۰۲»

- ۱) مجلس شورای اسلامی
- ۲) دیوان عدالت اداری
- ۳) شورای نگهبان
- ۴) محاکم عمومی

پاسخ صحیح: گزینه ۲. تنها نهادی که حق ابطال مصوبات دولت را دارد، طبق اصل ۱۷۰، دیوان عدالت اداری است.

۲۹۲- در خصوص اصل علنی بودن محاکمات بر اساس اصل ۱۶۵ قانون اساسی، کدام مورد درست است؟ «دکتری ۱۴۰۲»

(۱) نظر به اطلاق واژه «محاکمات»، رعایت این اصل در کلیه دعاوی لازم‌الرعایه است.

(۲) علنی بودن محاکمات، تفتیشی بودن رسیدگی را اقتضا می‌نماید.

(۳) این اصل، صرفاً در دعاوی مدنی لازم‌الرعایه است.

(۴) اجرای آن، در صلاحیت اختیاری قاضی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۶۵ اصل بر علنی بودن محاکمات است اعم از محاکمات مدنی و کیفری مگر «منافی عفت عمومی یا نظام عمومی» باشد و یا در دعاوی خصوصی، طرفین پرونده تقاضا نمایند.

۲۹۳- قاضی پرونده در رأی صادره، به نظریه فقهی استناد مینماید که متناظر با ماده‌ای از قانون مدنی است. محکوم‌علیه با استناد به اصل ۱۶۷ قانون اساسی، به رأی صادره اعتراض می‌کند. در خصوص این پرونده، کدام مورد صحیح است؟ «وکالت ۱۴۰۲»

(۱) رأی صادره قابل نقض نیست، چون در هر صورت، منابع معتبر اسلامی نیز در کنار قانون، یکی از منابع حقوق ایران به شمار می‌آیند.

(۲) رأی صادره قابل نقض نیست، چون تغییری در نتیجه ندارد و نظریه فقهی مورد استناد قاضی، منطبق با قانون موضوعه است.

(۳) رأی صادره قابل نقض است، چون قاضی باید در هر صورت، حکم دعوا را ابتدائاً به استناد قوانین مدون صادر می‌نمود.

(۴) رأی صادره قابل نقض است، مگر اینکه قاضی مجتهد باشد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. اگرچه نظریه فقهی، متناظر با ماده قانونی بوده اما طبق اصل ۱۶۷، قاضی باید حکم هر دعوا را بدو در قوانین مدونه بیابد.

۲۹۴- طبق قانون اساسی، کدام مرجع یا مقام، از صلاحیت تهیه لایحه قانونی برخوردار است؟ «وکالت ۱۴۰۲»

- (۱) شورای عالی استان‌ها
 (۲) رئیس قوه قضائیه
 (۳) شورای عالی امنیت ملی
 (۴) ۱۵ نفر از نمایندگان

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۵۸. گزینه‌های ۱ و ۳ طبق اصول ۷۴ و ۱۰۲ می‌توانند «طرح» تهیه کنند و «لایحه» صرفاً در مورد هیأت وزیران (اصل ۷۴) و رئیس قوه قضائیه (اصل ۱۵۸) پیش‌بینی شده است و در مورد شورای عالی امنیت ملی نیز قانون اساسی مسکوت است.

۲۹۵- به کدام یک از مقامات زیر، در قانون اساسی اشاره نشده است؟

«وکالت ۱۴۰۲»

۱) رئیس دیوان عالی کشور

۲) وزیر دادگستری

۳) رئیس دیوان عدالت اداری

۴) فرمانداران و بخشداران

پاسخ صحیح: گزینه ۳. به نهاد دیوان عدالت اداری در قانون اساسی اشاره شده (اصل ۱۷۳) ولی در هیچ اصلی از «رئیس دیوان عدالت اداری» نام برده نشده است.

۲۹۶- در یکی از شعب دیوان عدالت اداری، مستند طرف شکایت، آیین‌نامه‌ای

است که قاضی شعبه، آن را خلاف موازین شرع تشخیص می‌دهد. به استناد

اصل ۱۷۰ قانون اساسی، تکلیف قاضی پرونده چیست؟ «وکالت ۱۴۰۲»

۱) مکلف است از اجرای آیین‌نامه خودداری کرده و آن را برای فقهای شورای نگهبان ارسال نماید.

۲) فقط می‌تواند پس از کسب نظر فقهای شورای نگهبان، از اجرای آیین‌نامه مزبور خودداری کند.

۳) مکلف است از اجرای آیین‌نامه خودداری کرده و آن را به هیأت عمومی دیوان ارجاع دهد.

۴) مکلف است از اجرای آیین‌نامه مزبور خودداری کند.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۷۰، قضات دادگاه‌ها مکلفند از اجرای مصوبات خلاف شرع و قانون خودداری کنند اما اگر کسی ابطال آنها را از دیوان عدالت بخواهد، از حیث مخالفت با شرع، طبق نظر تفسیری شورا در سال ۱۳۸۰ بدو شورای نگهبان باید در مورد خلاف شرع بودن آن اظهار نظر نماید و اگر مغایر بود، دیوان آن را باطل خواهد کرد. در متن سؤال، صحبت از ابطال نیست و صرفاً مستند یکی از طرفین دعوا بوده پس نیازی به اظهار نظر شورا نیست و قاضی باید از اجرای آن خودداری کند.

۲۹۷- یکی از فرماندهان نظامی، در حال عزیمت به منزل خود تصادف می‌کند. طبق قانون اساسی، کدام مرجع صلاحیت رسیدگی به این جرم را دارد؟
«وکالت ۱۴۰۲»

- ۱) در صورتی که وسیله نقلیه متعلق به نیروهای مسلح باشد، محاکم نظامی و در غیر این صورت، محاکم عمومی.
- ۲) در هر صورت، به جرایم نظامیان در محاکم نظامی رسیدگی می‌شود.
- ۳) در صورتی که تصادف در محوطه نظامی رخ دهد، محاکم نظامی.
- ۴) محاکم عمومی.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۷۲ محاکم نظامی فقط به «جرایم مربوط به وظایف خاص نظامی یا انتظامی» اعضای نیروهای مسلح رسیدگی می‌کند و تصادف، چه خودروی نظامی بوده یا در محوطه نظامی باشد، جرم خاص نظامی نیست.

۲۹۸- در یک پرونده، قاضی، فرد متهم را به موجب قرار بازداشت موقت، یک سال بازداشت مینماید و متعاقباً به لحاظ فقدان ادله قانونی و شرعی کافی، رأی برائت صادر میکند. طبق اصل ۱۷۱ قانون اساسی، فرد مذکور از چه حقی برخوردار است؟
«وکالت ۱۴۰۲»

- ۱) در هر صورت، خسارت به وسیله دولت، جبران و از متهم اعاده حیثیت می‌شود.
- ۲) در صورت عدم تقصیر قاضی، خسارت به وسیله دولت، جبران و از متهم اعاده حیثیت می‌شود.
- ۳) چون صدور قرار بازداشت طبق قانون در صلاحیت قاضی بوده است، هیچ تقصیری متوجه قاضی نبوده و متهم هیچ حقی ندارد.
- ۴) در صورتی که قرار صادره مخالف موازین شرعی و قانونی صادر شده باشد، خسارت به وسیله دولت، جبران و از متهم اعاده حیثیت می‌شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۷۱ در صورت تقصیر قاضی، خود وی خسارت را جبران خواهد کرد و در صورت عدم تقصیر، دولت موظف به جبران خواهد بود و از متهم نیز اعاده حیثیت می‌شود. لذا گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ اشتباه است.

۲۹۹- یک سازمان دولتی قصد ابطال تصمیم موردی وزارت امور اقتصادی و دارایی را دارد. مرجع صالح جهت رسیدگی به دعوی مزبور، با توجه به اصول قانون اساسی کدام است؟
«وکالت ۱۴۰۲»

- ۱) محاکم دادگستری با توجه به اطلاق مذکور در اصل ۱۵۹
- ۲) دیوان عدالت اداری با توجه به صلاحیت مقرر در اصل ۱۷۳
- ۳) شعب دیوان عالی کشور با توجه به صلاحیت‌های مقرر در اصل ۱۶۱
- ۴) دیوان محاسبات کشور با توجه به حق نظارت مقرر در اصول ۵۴ و ۵۵

پاسخ صحیح: گزینه ۱. دیوان عدالت اداری طبق اصل ۱۷۳ به شکایات، تظلمات و اعتراضات «مردم» رسیدگی می‌نماید که شامل اشخاص حقوقی خصوصی هم می‌شود اما طبق رأی وحدت رویه دیوان عدالت در سال ۱۳۸۲ شکایات و اعتراضات واحدها و مؤسسات دولتی، قابل طرح و رسیدگی در دیوان عدالت اداری نمی‌باشد و طبق اصل ۱۵۹ در محاکم دادگستری رسیدگی خواهد شد.

۳۰۰- کدام یک از احکام زیر، در قانون اساسی، در زمینه آیین دادرسی پیش‌بینی نشده است؟
«وکالت ۱۴۰۲»

- ۱) اعتراض به انحلال شوراها، باید خارج از نوبت توسط محاکم رسیدگی شود.
- ۲) دولت مکلف به فراهم نمودن امکان انتخاب وکیل معاضدتی برای افراد بی‌بضاعت است.
- ۳) جرایم نظامیان که در مقام ضابط قضایی مرتکب می‌شوند، در محاکم نظامی رسیدگی می‌شود.
- ۴) پرونده مقدماتی متهم، حداکثر ظرف ۲۴ ساعت از زمان بازداشت باید به مرجع صالح قضایی ارسال شود.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۷۲ به جرایم نظامیان در مقام ضابط قضایی، در محاکم عمومی رسیدگی می‌شود. گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴ در قانون اساسی به ترتیب در اصول ۱۰۶ و ۳۵ و ۳۲ پیش‌بینی شده است.

۳۰۱- کدام یک از مراجع ذکر شده در قانون اساسی، مرجع تخصصی قضایی محسوب می‌شود؟

«وکالت ۱۴۰۲»

- ۱) دادستانی کل کشور
- ۲) دیوان محاسبات کشور
- ۳) دیوان عدالت اداری
- ۴) دیوان عالی کشور

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۷۳. دیوان محاسبات، مرجع قضایی نیست لذا گزینه ۲ مردود است. مراجع تخصصی قضایی، مراجعی هستند که وظیفه رسیدگی به شکایات و تظلمات در موضوعات خاصی را بر عهده دارند و در میان گزینه‌های این سؤال، قانون اساسی در مورد دیوان عدالت اداری و در اصل ۱۷۳ پیش‌بینی کرده است.

۳۰۲- تغییر محل خدمت قاضی به اقتضای مصلحت جامعه، تابع کدام سازوکار زیر است؟

«ارشد ۱۴۰۳»

- ۱) تصویب شورای عالی قضایی به اتفاق آرا و تأیید رئیس قوه قضائیه
- ۲) تصویب اکثریت اعضای شورای عالی قضایی و تأیید رئیس قوه قضائیه
- ۳) تصمیم رئیس قوه قضائیه به درخواست رئیس دیوان عالی کشور و دادستان کل
- ۴) تصمیم رئیس قوه قضائیه پس از مشورت با رئیس دیوان عالی و دادستان کل

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۶۴.

۳۰۳- در نظام حقوقی ایران، قابلیت استناد به قانون اساسی توسط دادگاه‌ها، تابع کدام حکم زیر است؟

«دکتری ۱۴۰۳»

- ۱) امکان استناد به آن در تمامی مراجع قضایی وجود دارد.
- ۲) صرفاً امکان استناد به آن در دادگاه‌های عمومی وجود دارد.
- ۳) صرفاً امکان استناد به آن در دیوان عدالت اداری وجود دارد.
- ۴) صرفاً امکان استناد به آن به عنوان مستند فرعی صدور حکم وجود دارد.

پاسخ صحیح: گزینه ۱. طبق اصل ۱۶۶ احکام دادگاه‌ها باید مستدل و مستند به مواد و «اصولی» باشد که بر اساس آن حکم صادر شده است. منظور از دادگاه‌ها نیز تمامی مراجع قضایی است.

فصل دوازدهم: صداوسیما

۳۰۴- نحوه نظارت بر سازمان صدا و سیما، چگونه مشخص می‌شود؟

«ارشد ۹۶»

- (۱) به موجب قانون
- (۲) با دستور مستقیم مقام رهبری
- (۳) با تصمیم شورای نظارت بر صدا و سیما
- (۴) به موجب مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

پاسخ صحیح: گزینه ۱. به صراحت اصل ۱۷۵ «خط مشی و ترتیب اداره سازمان و نظارت بر آن را قانون معین می‌کند».

۳۰۵- عبارت «آزادی بیان»، به چه ترتیبی در قانون اساسی جمهوری اسلامی

«ارشد ۹۹»

ایران پیش‌بینی شده است؟

- (۱) در قانون اساسی مورد توجه قرار نگرفته است.
- (۲) در اصل جداگانه و مستقلی مورد تصریح قرار گرفته است.
- (۳) صرفاً آزادی بیان در مطبوعات صراحتاً تضمین شده است.
- (۴) رعایت آن در رابطه با سازمان صداوسیما تصریح شده است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۷۵ «در صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، آزادی بیان و نشر افکار و موازین اسلامی و مصالح کشور باید تأمین گردد».

۳۰۶- در ترکیب اعضای کدام مرجع، نماینده‌ای به انتخاب مقام رهبری حضور

«دکتری ۱۴۰۰»

ندارد؟

- (۱) شورای عالی امنیت ملی
- (۲) شورای نظارت بر صداوسیما
- (۳) شورای بازنگری قانون اساسی
- (۴) هیأت عالی حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه

پاسخ صحیح: گزینه ۲. طبق اصل ۱۷۵ شورای نظارت بر صداوسیما عبارتند از دو نماینده از هر کدام از قوای سه‌گانه. در سایر گزینه‌ها، نماینده‌ای از سوی رهبری حضور دارد.

۳۰۷- رئیس قوه قضائیه در کدام نهاد، بر اساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، شخصاً عضویت ندارد؟ «ارشاد ۱۴۰۲»

- (۱) شورای عالی امنیت ملی
(۲) شورای نظارت بر صداوسیما
(۳) شورای موقت ریاست جمهوری
(۴) مجمع تشخیص مصلحت نظام

پاسخ صحیح: گزینه ۲. به پاسخ سؤال قبل، مراجعه نمایید. در گزینه‌های ۱ و ۳ به ترتیب طبق اصول ۱۷۶ و ۱۳۱ رئیس قوه قضائیه لزوماً حاضر می‌باشد اما در مورد عضویت در مجمع، صراحتی در قانون اساسی وجود ندارد و با توجه به متن سؤال که گفته «بر اساس قانون اساسی» گزینه ۲ را باید گزینه صحیح‌تر بدانیم. طبق اصل ۱۱۲، اعضاء ثابت و متغیر مجمع را مقام رهبری تعیین می‌نماید.

فصل سیزدهم: شورای عالی امنیت ملی

۳۰۸- شورای عالی امنیت ملی: «ارشده ۸۶»

- (۱) حدود وظایف و اختیارات خود را رأساً تعیین می‌کند و به اجرا درمی‌آورد.
- (۲) شوراهای فرعی را تشکیل می‌دهد و حدود وظایف و اختیارات آنها را تعیین می‌کند.
- (۳) از جمله نهادهای حکومتی است که مصوبات آن پس از تأیید مقام رهبری قابل اجراست.
- (۴) نهادی وابسته به رهبری است که بخشی از سیاست‌های کلی نظام را تصویب می‌کند و مستقیماً به اجرا درمی‌آورد.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۷۶، رد گزینه ۱: حدود وظایف شورای امنیت ملی را قانون اساسی معین کرده است. رد گزینه ۲: طبق اصل ۱۷۶، حدود وظایف و اختیارات شوراهای فرعی را «قانون معین می‌کند». رد گزینه ۴: تعیین سیاست‌های کلی نظام، طبق بند ۱ اصل ۱۱۰ از وظایف رهبری است و شورای عالی امنیت ملی، مطابق اصل ۱۷۶، «سیاست‌های دفاعی-امنیتی» را تعیین می‌نماید.

۳۰۹- کدام مورد در خصوص شوراهای فرعی شورای عالی امنیت ملی، صحیح

است؟ «دکتری ۹۶»

- (۱) تصویب تشکیلات و تعیین حدود وظایف و اختیارات آنها به موجب قانون است.
- (۲) تصویب تشکیلات و تعیین حدود وظایف و اختیارات آنها به عهده شورای عالی امنیت ملی است.
- (۳) تصویب تشکیلات آنها به عهده شورای عالی امنیت ملی و تعیین حدود وظایف و اختیارات آنها به موجب قانون است.
- (۴) تصویب تشکیلات آنها با پیشنهاد رئیس‌جمهور و تأیید مقام رهبری و تعیین حدود وظایف و اختیارات آنها به عهده شورای عالی امنیت ملی است.

پاسخ صحیح: گزینه ۳. طبق اصل ۱۷۶ تشکیل شوراهای فرعی، با خود شورای عالی امنیت ملی است اما حدود اختیارات و وظایف آنها به وسیله قانون تعیین می‌شود.

۳۱۰- به موجب قانون اساسی، ریاست شوراهای فرعی زیرمجموعه شورای عالی امنیت ملی، با کدام یک از افراد زیر است؟

«ارشده ۱۴۰۳»

- (۱) معاون اول رئیس‌جمهور یا یکی از اعضای شورا به انتخاب رئیس‌جمهور
- (۲) رئیس‌جمهور یا یکی از اعضای شورا به انتخاب مقام رهبری
- (۳) وزیر کشور یا یکی از اعضای شورا به انتخاب مقام رهبری
- (۴) رئیس‌جمهور یا یکی از اعضای شورا به انتخاب رئیس‌جمهور

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۷۶ «ریاست هر یک از شوراهای فرعی با رئیس‌جمهور یا یکی از اعضای شورای عالی است که از طرف رئیس‌جمهور تعیین می‌شود».

فصل چهاردهم: بازنگری در قانون اساسی

۳۱۱- در خصوص بازنگری در قانون اساسی، کدام گزینه صحیح است؟

«ارشد ۸۶»

- (۱) شورای بازنگری، در کلیه اصول قانون اساسی صلاحیت تجدیدنظر دارد.
- (۲) صلاحیت شورای بازنگری، محدود به موارد هشت‌گانه فرمان امام (ره) می‌باشد.
- (۳) شورای بازنگری نمی‌تواند در اصول مربوط به قوه مقننه و قوه قضاییه تجدیدنظر نماید.
- (۴) بازنگری در مواردی مانند اصل اسلامی بودن نظام و جمهوریت و اتکا به آراء عمومی و ولایت فقیه ممنوع است.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. مطابق قسمت آخر اصل ۱۷۷. بنابراین گزینه ۱ و ۳ مردود است. شورای بازنگری در «موارد اصلاح یا متمیم قانون اساسی» تشکیل می‌شود لذا گزینه ۲ نیز اشتباه است.

۳۱۲- طبق قانون اساسی، کدام مورد زیر به موجب قانون مصوب مجلس

«دکتری ۹۹»

شورای اسلامی صورت می‌پذیرد؟

- (۱) مقررات مربوط به مجمع تشخیص مصلحت نظام
- (۲) کیفیت انتخاب و تعداد و شرایط اعضای مجلس خبرگان
- (۳) تعیین حدود اختیارات و وظایف شورای عالی امنیت ملی
- (۴) شیوه کار و کیفیت انتخاب اعضای شورای بازنگری قانون اساسی

پاسخ صحیح: گزینه ۴. گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ به ترتیب طبق اصول ۱۱۲ (توسط خود مجمع)، اصل ۱۰۸ (توسط خود مجلس خبرگان) و اصل ۱۷۶ (توسط قانون اساسی) اما «شیوه کار و کیفیت انتخاب و شرایط» شورای بازنگری قانون اساسی، توسط قانون مصوب مجلس شورای اسلامی تعیین می‌شود.

۳۱۳- کدام مورد در خصوص مصوبات شورای بازنگری قانون اساسی درست است؟
«ارشد ۱۴۰۳»

- (۱) پس از تأیید و امضای مقام رهبری، باید به تصویب شورای نگهبان برسد.
- (۲) پس از تصویب اکثریت مطلق شرکت‌کنندگان در همه‌پرسی، باید به تصویب شورای نگهبان برسد.
- (۳) پس از تصویب اکثریت مطلق شرکت‌کنندگان در همه‌پرسی، باید به تأیید و امضای مقام رهبری برسد.
- (۴) پس از تأیید و امضای مقام رهبری، باید به تصویب اکثریت مطلق شرکت‌کنندگان در همه‌پرسی برسد.

پاسخ صحیح: گزینه ۴. طبق اصل ۱۷۷ مصوبات شورای بازنگری، ابتدا باید به تأیید و امضای رهبری برسد و سپس به همه‌پرسی گذاشته شود. لذا نیازی به تأیید و تصویب شورای نگهبان نیز ندارد.

قیمت: ۱۵۰ هزار تومان